This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Dette er en digital kopi af en bog, der har været bevaret i generationer på bibliotekshylder, før den omhyggeligt er scannet af Google som del af et projekt, der går ud på at gøre verdens bøger tilgængelige online.

Den har overlevet længe nok til, at ophavsretten er udløbet, og til at bogen er blevet offentlig ejendom. En offentligt ejet bog er en bog, der aldrig har været underlagt copyright, eller hvor de juridiske copyrightvilkår er udløbet. Om en bog er offentlig ejendom varierer fra land til land. Bøger, der er offentlig ejendom, er vores indblik i fortiden og repræsenterer en rigdom af historie, kultur og viden, der ofte er vanskelig at opdage.

Mærker, kommentarer og andre marginalnoter, der er vises i det oprindelige bind, vises i denne fil - en påmindelse om denne bogs lange rejse fra udgiver til et bibliotek og endelig til dig.

Retningslinjer for anvendelse

Google er stolte over at indgå partnerskaber med biblioteker om at digitalisere offentligt ejede materialer og gøre dem bredt tilgængelige. Offentligt ejede bøger tilhører alle og vi er blot deres vogtere. Selvom dette arbejde er kostbart, så har vi taget skridt i retning af at forhindre misbrug fra kommerciel side, herunder placering af tekniske begrænsninger på automatiserede forespørgsler for fortsat at kunne tilvejebringe denne kilde.

Vi beder dig også om følgende:

- Anvend kun disse filer til ikke-kommercielt brug
  Vi designede Google Bogsøgning til enkeltpersoner, og vi beder dig om at bruge disse filer til personlige, ikke-kommercielle formål.
- Undlad at bruge automatiserede forespørgsler
  Undlad at sende automatiserede søgninger af nogen som helst art til Googles system. Hvis du foretager undersøgelse af maskinoversættelse, optisk tegngenkendelse eller andre områder, hvor adgangen til store mængder tekst er nyttig, bør du kontakte os. Vi opmuntrer til anvendelse af offentligt ejede materialer til disse formål, og kan måske hjælpe.
- Bevar tilegnelse
  Det Google-"vandmærke" du ser på hver fil er en vigtig måde at fortælle mennesker om dette projekt og hjælpe dem med at finde yderligere materialer ved brug af Google Bogsøgning. Lad være med at fjerne det.
- Overhold reglerne
  Uanset hvad du bruger, skal du huske, at du er ansvarlig for at sikre, at det du gør er lovligt. Antag ikke, at bare fordi vi tror, at en bog er offentlig ejendom for brugere i USA, at værket også er offentlig ejendom for brugere i andre lande. Om en bog stadig er underlagt copyright varierer fra land til land, og vi kan ikke tilbyde vejledning i, om en bestemt anvendelse af en bog er tilladt. Antag ikke at en bogs tilstedeværelse i Google Bogsøgning betyder, at den kan bruges på enhver måde overalt i verden. Erstatningspligten for krænkelse af copyright kan være ganske alvorlig.

Om Google Bogsøgning

Det er Googles mission at organisere alverdens oplysninger for at gøre dem almindeligt tilgængelige og nyttige. Google Bogsøgning hjælper læsere med at opdage alverdens bøger, samtidig med at det hjælper forfattere og udgivere med at nå nye målgrupper. Du kan søge gennem hele teksten i denne bog på internettet på `http://books.google.com`

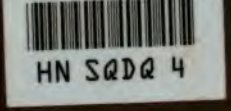
HN SQDQ 4

Scan 6542.3

Harvard College Library

FROM THE FUND OF

CHARLES MINOT

(Class of 1828).

Received 8 Nov. 1893.

UDVALGTE
FORTÆLLINGER
gamle og nye
af
ERIK BØGH.
H. P. HANSEN S.C.

Udvalgte Fortællinger

gamle og nye

af

Erik Bøgh.

Første Del.

København.

Forlagt af den Gyldendalske Boghandel (F. Hegel).

Trykt hos J. Jørgensen & Co.

1876.

~~IV, 44445~~
Scan 6542.3

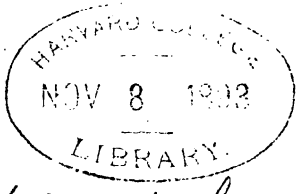

Minot fund.
(I, II.)

Indhold.

	Side
En Histories Historie	1.
En islandsk Saga fra København	21.
En Beneficeforestilling	45.
Lykke og Løkke	99.
Teaternissen	133.
Myrtekvistene	301.

EN „HISTORIES“ HISTORIE.

Om der i gamle Dage har været mere Ligevægt mellem Godtfolks Hukommelse, deres Fantasi og deres Kritik end nu om Stunder, skal jeg ikke driste mig til at afgjøre, men vist er det, at skal man have den mindste Smule Agtelse for den Hovedkilde til Historien, som kaldes »Traditionen« eller den mundlige Overlevering, saa nødsages vi næsten til at gjøre denne Forudsætning, ti naar man selv har erfaret, hvorledes Fortællingen om en eller anden Begivenhed kan undergaa den fuldstændigste Forvandling ved nogle faa Dage at kredse om i en eneste By, kan man ikke undgaa at anslaa det Restbeløb af Sandhed, der er blevet tilbage i en Fortælling, som gjennem Aarhundreder har vandret fra Slægt til Slægt og fra Land til Land — overordenlig lavt.

Jeg vil ikke tale om de forsætlige Fordrejelser, som Velvilje eller Uvilje kan afstedkomme, eller det forandrede Udseende, som en

digterisk begavet Fortæller med Bevidsthed kan give det ham fra anden Haand Overleverede, jeg vil blot holde mig til den Ufærd, der i vore Dage truer enhver Kendsgjerning fra Fremstillernes Kritik netop derved, at de i god Tro — til deres egen Skarpsindighed! — genfortæller det Hørte, ikke saaledes som de har hørt det, men saaledes som de formoder, at det maa være gaaet til.

Andersens »Historie«: »Det er ganske vist« fremstiller den forsætlige og bevidste Fordrejelse saa udmærket, som det kan ske i Fabelens frie Form, og med den kan jo ikke en ubesmykket Optegnelse af en virkelig Hverdagshændelse konkurrere, det er kun paa det ubevidste, uforsætlige Historielaveri, jeg her vil anføre et lille Exempel, for hvis uforfalskede Gjengivelse jeg kan sætte hele min Troværdighed i Pant. Kun Navnene, der hverken kan gjøre fra eller til, er ombyttede med andre.

Peter Staal var for en Snes Aar siden Medarbejder ved »Extra-Posten«, det største Blad i en af Nordens næststørste Byer. Han var et livsglad ungt Menneske paa fem, sexog-

tyve Aar, var bekendt som den, der førte Bladets livligste Pen, havde desuden skrevet en Bog, der gjorde Opsigt, og var saaledes kommet ind i den Samfundsklasse, hvis Medlemmer er kendte af Alle, og hvis mere eller mindre private Liv er hjemfaldet til Æmne for den selskabelige Samtale.

I Juleferien var han rejst ud paa Landet i Besøg hos sin Forlovedes Familie, og da en af de andre Medarbejdere ved Bladet havde overtaget hans Forretninger, til han kom tilbage, trak Rejsen lidt ud over den fastsatte Termin.

Det var en Søndag Aften i Mørkningen, at han kom tilbage fra Julerejsen. Han ringer paa hos sin Værtinde, Pigen aabner Døren, udstøder et forfærdeligt Skrig og farer hen i en Krog, da hun ser, at det er ham.

Skriget tilkalder Værtinden, men neppe ser denne sin Logerende, førend hun giver et lignende Skrig fra sig og er nær ved at daane — som det synes af Skræk.

»Men hvad Pokker er det for en Modtagelse?« — spørger han med let forklarlig Forbavselse.

— Aa, det var ikke Andet, end . . . at vi blev saa overraskede ved at se Dem! . . . Hvordan har De havt det?

— Jo Tak, godt, jeg har moret mig herligt.

— Og befundet Dem vel hele Tiden?

— Ja — ser jeg saa daarlig ud?

— Nej, aldeles ikke, tvertimod! Herregud jeg drømte saamænd mindst om, at jeg skulde se Dem igjen — i Aften!

Den brave Kone gik, Pigen blev endnu staaende en Stund og betragtede den Hjemkomne med en Rysten paa Hovedet, som om hun ikke vilde tro sine egne Øjne, men Peter Staal havde formeget at tænke paa til at lægge Mærke dertil. Han var Anmelder, og da der netop blev opført et nyt Skuespil den Aften, maatte han skynde sig at blive omklædt for ikke at komme for silde i Theatret.

Under Vejs gik han ind til sin Barber. I det han traadte ind, gjorde en indsæbet Person, der sad under Operation, et Spræt og fik sig i den Anledning et Snit af Ragekniven Der opstod en Hvisken henne i Krogen mellem et Par yngre Indsæbere, og da en af disse derpaa fik Peter Staal under Behandling, forekom det denne, som om den unge Mand optog en paafaldende omhyggelig Synsforretning, ikke alene over hans Hals, men ogsaa over hans Nakke, der dog ikke skulde barberes.

Alt dette gjorde imidlertid endnu ikke synderligt Indtryk paa vor Ven den Gang.

Da han kom ind i Teatret, var Tilskuerpladsen mørk og Tæppet oppe. Man var i Færd med at spille Slutningsscenen af det Lystspil, der gik forud for Aftenens Nyhed, og Ingen lagde saaledes Mærke til hans Komme, men aldrig saa snart var Tæppet faldet og Lysekronen sænket, før der udbrød en forunderlig Hvisken og Fnisen fra alle Sider, og da han saa sig om, var ikke alene alle Teaterkikkerter fra Bel-Etagen uden Undtagelse rettede paa ham, men endogsaa i Parkettet havde man rejst sig rundt om ham, og i hele Kredsen var alle Kikkerterne ligeledes her vendte mod det Centrum, hvor han sad. Man saa paa ham, hviskede til sin Nabo, saa paa ham igen og lo. Hans nærmere Bekendte komplimenterede ham med paafaldende stærke Signaler, og den Forklaring, som Udtrykket i deres Ansigter tilføjede, vidnede umiskendeligt om, at Gensynet ikke blot havde fremkaldt en Glæde, men ogsaa en Morskab, som han ikke selv kunde finde nogen rimelig Grund til.

Han begyndte at føle sig i Ansigtet af Frygt for, at han muligvis kunde have glemt at aftørre Barbersæben, han mønstrede sin Paaklædning fra Øverst til Nederst for at se,

om det var nogen Uorden i den, der fremkaldte Lystigheden — Alt forgæves. Men Lorgnetteringen og Hviskningen og Fnisningen og Hilsenerne vedblev ligefuldt.

Nu skyndte han sig ud. Han vilde i et af Konditorsalens Spejle grundigere efterspore Aarsagen til den mærkværdige Virkning, hans Tilsyneladelse havde fremkaldt.

Heller ikke her udeblev den. Næppe var han traadt ind i Salen, før et Jubelraab og et stormende Hurra blandet med Latter, lød ham i Møde fra en Flok af hans yngre Bekendte, der sad om et Bord. De modtog ham omtrent som et Menneske, der er faldet ned fra tredje Sal og kommer uskadt op igen med en stor Bule i sin Hat!

Han maatte til Sidst selv le med, men da hans Latter kun var en Genlyd af deres første Jubel, gav den snart Plads for hans Forundring, der udtalte sig i det, som han syntes, velbeføjede Spørgsmaal:

»Er da hele Byen blevet gal, mens jeg har været paa Landet?«

»Tvertimod, min Ven!« — forsikrede Anføreren for Latterkoret — »Kan Du tænke Dig noget Fornuftigere, end at dine Venner jubler

over at se Dig igen som et levende Bevis for, at Du — som jeg hele Tiden har sagt — er et altfor fornuftigt Menneske til ... Hahaha! — Skaal Kammerat! Hvo druknes skal, han hænges ej!«

»Er Du da heller ikke blevet gal?«. — spurgte Staal Kammeraten med stigende Forbavselse.

— Nej, jeg allermindst! Jeg har væddet om Vin med tre Forskellige og om en Frokost — hvortil jeg herved inviterer Dig — med en Fjerde om, at det var Løgn!

— Hvilket? — Det: at Du er gal?

— Nej det: at ... Kom her og lad mig se rigtig paa Dig!

Han fik Peter Staal fat i Skjortekraven og begyndte nu at holde Syn paa samme Maade som Barberdrengen. Ogsaa de andre Bekendte stak nysgerrig Næserne frem. De Nærsynede væbnede sig endogsaa med Lorgnetter.

»Vil I se! Er her det mindste Spor af nogen Stribe? Her er ikke saa meget Rødt som et Loppestik!« — triumferede Vennen.

»Hør, gør nu ikke mig forrykt!« — udbrød Staal halv alvorlig — »Hvad betyder alle disse Narrestreger?«

— Véd Du da Ingenting? Har Du ikke hørt det?

— Hvad? Hvilket?

— Hvad man i de sidste tre Dage har fortalt med den fuldstændigste Vished?

— Nej! Hvad har man fortalt?

— Ikke Andet, end at Du havde hængt Dig, brave Ven! Det var aldeles afgjort, saa vist endogsaa, at der har været en halv Snes unge Æstetikere hos Redaktøren for at faa Din Plads ved Bladet.

— Jeg — hængt mig? Det var det Sidste, jeg vilde gøre! Hvem har lavet den Historie?

Peter Staal tog Sagen grundig. Han vilde ikke nøjes med den sædvanlige Forklaring, at »hele Byen« havde fortalt det, men foresatte sig at opspore den, der havde fortalt det til hele Byen. Som Rationalist var han overbevist om, at ingen Ting — ikke engang en Historie — kan blive til af sig selv, og som Journalist havde han allerede mere end ofte nok set, hvor nemt det gaar for Rygtets Falskmøntnere at give deres egne Paafund Virkelighedens Præg og sætte dem i Omløb som god Mønt. Ved at gaa fra Mand til Mand og bede enhver Fortæller nævne sin Hjemmelsmand haabede han

til sidst at finde den Nedrige, der havde opspundet og udspredt det lumpne Rygte.

Vi vil hverken følge ham Skridt for Skridt paa hans Opdagelsesrejse, eller Ord for Ord gennemlæse hans Odyssé, ti begge Dele vilde blive for vidtløftige. For paa den hurtigst mulige Maade at komme til det samme Resultat, som han først naade efter en Mængde Krydstog og Kredstog og ikke uden at maatte døje mangfoldige kedelige Gentagelser, vil vi følge den modsatte Vei og med Benyttelse af hans Opdagelser begynde ved Kilden og følge Strømmen lige til den antog den nævnte Skikkelse, og for at undgaa det trættende: »sagde hun« og »sagde han«, skal jeg vælge den aller korteste af alle Fremstillingsformer: den dramatiske.

Første Scene.

»Extrapostens« Redaktionskontor om Aftenen ved Bladets Slutning. Alle Medarbejdere i fuld Virksomhed.

Redaktionssekretæren. Der kommer Kaptain Kipping! Skal vi nu være enige om: saa høfligt som muligt at smide det gamle Vrøvl ned ad Trapperne? Ellers bliver han siddende ligesom sidst og ødelægger Korrekturen!

Redaktøren. Vi er enige om ikke at svare ham et eneste overflødigt Ord. Det er nok.

Kipping. God Aften! Undskyld, hvis jeg kommer til Ulejlighed. Jeg vilde blot tale et Par Ord med Staal, men jeg ser, han er ikke kommen endnu. (Pavse.) Naar venter De ham?

Redaktionssekretæren (mørk). Vi venter ham slet ikke.

Kipping. Hvad vil det sige? (Pavse.) Han er da vel kommen tilbage fra sin Julerejse?

Redaktionssekretæren (som før). Nej!

Kipping. Men han skulde jo have været her allerede i Søndags? (Pavse.) Det var da besynderligt. (til Redaktøren): Hvad kan Grunden være til, at han ikke er kommen?

Redaktøren (trækker paa Skuldren). Forfald!

Kipping. Det var kedeligt! Jeg havde en meget vigtig Sag at fortælle ham. (Pavse.) Tror De, han kommer imorgen? (Pavse.) Eller iovermorgen?

Redaktionssekretæren. Næppe!

Kipping. Hm, det var da forunderligt! Farvel! (gaar ud — sagte, i det han standser i Forværelset ved den yngste Medarbejders Pult.) Jeg synes, at de

derinde er saa forstemte i Aften. Der er dog vel ikke Noget paa Færde med Staal?

Medarbejderen (lægger Fingeren paa Munden med et Blik mod den aabne Dør til Kontoret).

Kipping (hviskende). Han er dog vel ikke . . .

Medarbejderen (højt, i det han ængstelig med Haanden betegner, at han skal gaa) Farvel, Hr. Kaptajn!

Anden Scene.

(En Café. Toddydrikkende og avislæsende Gæster omkring smaa Borde.)

Skuespiller Halster (læser Kritiken over Teatrets sidste Nyhed).

Kipping (kommer ind). Naa, Halster! Hvad siger De om Anmeldelserne denne Gang? »Extrapostèn« roser Dem jo formelig.

Halster. Ja, hvad gaar der af Peter Staal? — Han har jo ellers ikke levet for Andet end at chikanere mig.

Kipping. Aa, saa slemt har det dog vel heller ikke været! (mørk.) Han var sku i Grunden en ganske ærlig Fyr som Anmelder, hvor hensynsløs han af og til kunde synes — og han skrev morsomt . . .

Halster. Han skrev? — Hvad vil det sige? Er han gaaet bort fra Bladet?

Kipping. Ja, saadan lød det i det mindste deroppe paa Kontoret. Naar han endda bare ikke er gaaet bort fra det Hele! Redaktionens Medlemmer var saa hemmelighedsfulde, at jeg er meget bange for, at han er kommen galt afsted paa en eller anden Maade.

Tredie Scene.

(Sammesteds, ti Minuter senere.)

Klingbæk (Lyriker i egen Indbildning.) God Aften, Halster! — Har De fundet noget godt Nyt i Bladene?

Halster. Ikke just i Bladene, men for lidt siden hørte jeg en Nyhed, som maaske kan interessere Dem. De har jo ogsaa været en god Ven af denne Peter Staal —

Klingbæk. Jeg? Jeg vil se ham hængt!

Halster. Det kan jeg godt forstaa efter den Maade, hvorpaa han anmeldte Deres Digte. Hvad vilde De nu sige, hvis Skæbnen tog Dem paa Ordet, og De fik Deres Ønske opfyldt?

Klingbæk. Aa Passiar! Han er jo ude paa Landet og holder Ferie — er han blevet hængt, er det vel i en Juleleg.

Halster. Ja, ja. Jeg siger hverken, at han er blevet hængt, eller at han har hængt sig, men i dette Øieblik talte jeg med en Mand, der kom ligefra »Extrapostens« Kontor, og saa meget er vist, at Staal kommer ikke til at skrive flere Kritiker den Gang. — Det var for Resten et begavet Menneske.

Fjerde Scene.

(Selskabssal hos Doktor Post).

Yngste Frøken Post. Vi havde saamænd opgivet Dem for i Aften, Hr. Klingbæk! Hvorfor kommer De saa sent?

Klingbæk. Det var meget nær ved, at jeg slet ikke var kommet! (med lyrisk Betoning) Just da jeg var paa Veien herhen, fik jeg en Efterretning, der satte mig ud af Humør til at gaa i Selskab. De kjendte jo nok den unge Staal?

Ældste Frøken Post. Peter Staal? Min gode Ven, og — Deres stadige Kontrapart?

Klingbæk. Har været. (sukkende) Han er det ikke mere!

Begge Frøkener. Hvad siger De? — Er han død?

Klingbæk. Ja, desværre! Det er en meget sørgelig Historie. Jeg kjender ikke de nærmere Omstændigheder, jeg véd kun, at han var rejst ud paa Landet for at besøge sin Kæreste, og at det var dér, Ulykken hændte.

Ældste Frøken Post. Gud! Kan der være Tale om, at han selv . . .?

Klingbæk. Saadan synes det, men det bliver jo vel sagtens dysset ned.

Yngste Frøken Post. Har han skudt sig?

Klingbæk. Nej, saa romantisk har han nok ikke endt. Manden, der fortalte mig Historien, sagde det just ikke rent ud, men efter hvad jeg kunde forstaa, er det nok en Strikke, der har gjort Udslaget.

Femte Scene.

(Værelset ved Siden af Salen.)

Yngste Frøken Post (styrter ind). Har I hørt det? Er det ikke skrækkeligt? — Tænk: Peter Staal har hængt sig!

Doktor Post, Fru Post og Tante Post. Hængt sig! —?

Yngste Frøken Post. Hængt sig, ude hos sin Kæreste — hvad synes I?

Doktoren. Men hvor kunde han dog falde paa det?

Frøkenen. Der maa naturligvis være kommet Noget mellem ham og hans Forlovede. Tænk: den stakkels Pige!

Fruen. Ja det maa jo være et Naadestød for hende. Jeg kunde aldrig overleve det i hendes Sted.

Tante (der er tunghør, til Frøkenen). Hvad sagde din Moder?

Frøkenen. Hun sagde: at hun overlevede det ikke!

Tante. Hm, Hm! Herregud! — Sikken Sorg for Forældrene!

Doktoren. Ja, og de er gamle og svagelige. Jeg kjender dem godt. De er fra min Egn. Moderen har flere Gange været opgivet af Lægerne, og Faderen ser ud til at kunne faa en Apoplexi, hvad Øjeblik det skal være.

Tante. Apoplexi! Hm, Hm!

Sjette Scene.

(Kaffeselskab hos Tante Post Dagen efter.)

Tante. Se der har vi Kaptajn Kipping. Nu skal vi nok faa Rede paa Sagen, for han plejer at vide Alting. Naa, velkommen kære

Hr. Kaptajn! Er det ikke en skrækkelig Historie med den unge Staal?

Kipping. Saa De har ogsaa hørt den! Jo, det er en meget sørgelig Historie.

Tante. Fortæl os endelig de nærmere Omstændigheder ved denne gruelige Begivenhed. De kommer jo saa meget sammen med Redaktionen af »Extraposten«.

Kipping. Det gjør jeg, og i Aftes kjendte jeg allerede det Hele, men paa Grund af det fortrolige Forhold, hvori jeg staaer til Bladet, har jeg ikke villet omtale en eneste af Detaillerne. Hvad har De hørt om Sagen?

Tante. Ikke Andet end, at Staals Kæreste havde slaaet op med ham — det har formodenlig Forældrene faaet hende til, for de har nok aldrig syntes om Partiet, — det unge Menneske, der ikke kunde leve uden Pigen, gaar øjeblikkelig op paa sit Værelse og hænger sig; da Kæresten faar at vide, hvad der er sket, tager hun sig det saa nær, at det bliver hendes Død, og da Forældrene hører, at hun ikke vil kunne overleve det, bliver de jo ogsaa fortvivlede over Historien. Faderen faar et apoplektisk Tilfælde, og Moderen, der var sygelig i Forvejen, er aldeles opgiven af Lægerne!

Forholder det sig virkelig saadan, kære Hr. Kaptajn?

Kipping. Det stemmer temmelig godt med, hvad jeg hørte i Aftes, men ikke mine Ord igjen!

Syvende og sidste Scene.

(»Extrapostens« Redaktionskontor — samme Dags Aften.)

Redaktøren. Er der Ingen af Dem, der har hørt Noget fra Staal?

Redaktionssekretæren. Saa De har ogsaa hørt de forunderlige Rygter, der løber om her i Byen?

Redaktøren. Jeg véd ikke Andet, end at en af Naboens Piger har villet udspørge min Barnepige om, hvordan det forholdt sig med Staal. Hun havde sagt, at hele Byen meget godt vidste, hvordan han var kommen af Dage — hvad er det for en Historie?

Nyhedsreferenten (kommer ind). Nu kan jeg fortælle Historien aldeles korrekt. Jeg har den paa anden Haand fra Doktor Post, som har hele sin Familie ude paa Landet i den Egn, hvor Ulykken passerede: Forældrene har tvunget Staals Kæreste til at slaa op med ham, han har hængt sig, hun er styrtet død om, da hun fik det at vide, Faderen har faaet

et Slagtilfælde, og Moderen, der laa syg, er ogsaa død. Imorgen skal hele Familien begraves!

Epilog.

Dagen efter at Peter Staal var kommet tilbage, var der ikke et Menneske, som kunde begribe, hvorledes Historien var bleven opdigtet, men — nu véd vi det!

EN ISLANDSK SAGA

FRA KØBENHAVN.

Dersom De har læst den gamle islandske Saga, hvis Navn jeg i dette Øjeblik ikke er i Stand til at huske, saa véd De:

at Tole hin Stærkes Hund bed Halen af en Væder, der tilhørte Skapte paa Skare,

at Skaptes Dreng, Fin, i den Anledning lagde Snare for Toles Hund, fangede og hængte den, samt

at Toles Folk desaarsag halede Skaptes Dreng saa højt op i et Træ, at han døde deraf,

at Skapte derover rejste Klage mod Tole uden at faa Dom over ham,

at han derfor tog Selvhævn ved at lægge sig i Baghold og fælde Tole, da denne red hjem fra Altinget,

at de tre Tolesønner hævnede dette Drab ved at indebrænde Skapte, hans Hustru og deres Børn med Undtagelse af Drengen Svartulf, der var i Besøg hos sine Frænder østerpaa.

at Svartulf ved disses Hjælp ti Aar efter overfaldt og fældede de to Tolesønner paa Søen og indebrændte den tredie tilligemed hans Hustru, Hrimgerd, og hendes to Brødre,

at Svejnbjørn Tolesøns Enke, Svanhild, derfor med sin nyfødte Søn, Grim, flygtede til Norge, hvor hun blev gift med Sverkel hin Svarte og Stammoder til en stor Slægt,

at Grim femogtyve Aar derefter kom tilbage til Island med fem Skibe, og krævede Mandebod af Svartulfs Sønner, da deres Fader ikke mere var i Live,

at han blev afvist med Haan af Svartulfsønnerne, og derfor dræbte dem alle fem den ene efter den anden, men derpaa blev hugget tversover af deres Frænde Ulf Jærnskæg,

at Striden mellem de to Slægter vedvarede indtil de havde udryddet hinanden paa én Mand, Gaute Gejrødsøn, nær, og denne efter Altingets Dom maatte rømme Landet i syv Aar.

Skulde De tilfældigvis ikke have læst denne Saga, saa behøver De ikke at gøre Dem nogen Ulejlighed med at gennemblade hele Samlingen for at søge efter den, ti nu véd De hvem Gaute Gejrødsøn var, og hvem hans Forfædre var, og det er omtrent Alt, hvad De behøver at vide paa Forhaand, naar jeg fortæller

Dem, at den Islænder, af hvis Saga jeg vil meddele et lille Kapitel, hed Gaute Gautesen, nedstammede i lige Linje fra Gaute Gejrødsøns førstefødte Søn, var Candidatus filosofiæ og opholdt sig i København paa »de stærke Mænds Tid.«

Hin Tid var meget forskellig fra vore Dage. I Slutningen af »Frederik hin Fredegodes« Regering var der vaagnet en uimodstaaelig Trang til at øve Bedrifter. Man læste Ingemanns Romaner og læste dem troende. Hver Gang Livjægerne var ude til Høstmanøver for at »skyde paa Svensken« med løst Krudt, gik der Sagn om, hvorledes de under Skinfægtningen med de andre Regimenter havde skærpet Patronerne med Grus og Smaasten, hver Gang den elskede Landsfader havde »Gebortsdag«, og Tappenstregen gik gennem Gaderne med fuld Musik, var det en Æressag for Læredrengene at faa deres Rygstykker linjerede af Politistokkene, og hver Gang de stærke Mænd havde været ude sammen og tømt de behørige Boller Punch, var det en Umulighed for dem at gaa hjem uden at øve et eller andet Storverk under Vejs, saa som at flytte Skilte, samle Morgenstjærner, rydde Danseboder og deslige.

De stærke Mænd var i Virkeligheden lige som Hakon Jarl »det sidste Glimt, den sidste Gnist af gammel nordisk Kraft og Kæmpeliv.« Det var som oftest godmodige Mænd, der kun sloges for deres Fornøjelse, aldrig for at gøre Fortred. Kun en enkelt Gang i Ny og Næ blev deres vældige Kræfter rebelske og ubændige. Da gik de ud for at lade sig fornærme, og naar dette var lykkedes dem — hvilket næsten aldrig slog fejl — foregik der en Udvexling af Næveslag, der som oftest efterlod sig de samme Virkninger, som Oldtidens Kølle-kampe. Hele Byen kendte dem, og de kendte alle hinanden indbyrdes. De tilhørte højst forskellige Lav og Samfund: Haandværkere og Handelsmænd, Lærere og Studenter. Dog var det sædvanlig Slagterne, Bryggerne, Hesteprangerne og de islandske Studenter, der havde de fleste stærke Mænd at opvise.

Man har endnu en Mængde Frasagn om de mærkelige Idrætter, der i hine Dage blev øvede af de stærke Islændere, og flere af dem klinger næsten lige saa æventyrlige for den nulevende Slægt, som Oldtidens Sagaer. Og alle udmærker de sig ved den samme storslaaede Fordringsløshed og Sky for Spræl og store Ord, der var saa betegnende for Sagnenes Helte.

Saaledes kom Gautesen en Aften hen imod Midnat ind paa Hospitalet og bad Reservelægen se efter, om der ikke var Noget i Vejen med hans højre Arm.

»Jo det er der rigtignok« — svarede Lægen et Øjeblik derefter. »Den er gaaet af Led oppe i Skuldren. Har De forgrebet Dem? Er De faldet? Eller hvorledes er det gaaet til?«

»Det bégriber jeg áldeles ikke« — svarede Gautesen paa sin Islandsk stadig betonende den første Stavelse i Ordene. »Jeg har ikke gjort Andet end taget mig en lille Spádseretur.«

— Men hvad er der da hændt Dem paa denne Spadseretur?

— Ikke noget særdeles Mærkværdigt.

— Har De da ikke været i Slagsmaal?

— Aldeles ikke! Oppe i Gotersgade mødte jeg rigtignok tre Karle, som ábsolut vilde op at slaas, men det havde jeg ikke Lyst til, og saa skældte de mig ud.

— Og saa?

— Ja da jeg ikke kunde faa dem til at tie paa anden Maade, saa maatte jeg tage to af dem i Brystet, en i hver Haand og slaa dem nogle enkelte Gange mod hinanden, saaledes som man slaar Bækkener i den tyrkiske Musik — saa tav de To.

— Og den Tredje?

— Han blev ved at være ubehagelig og derfor vilde jeg stoppe Munden paa ham med et lille bagvendt Tjat. Men det torde han ikke en Gang staa for. Han sprang til Side, saa jeg kom til at slaa i Luften, og da jeg ikke ramte Noget, syntes jeg nok, at jeg følte et lille Ryk oppe i Skuldren.

Hvad den ubehagelige Person vilde have faaet at føle, hvis han var blevet staaende, kan man omtrent slutte sig til.

En anden lille Historie er endnu mere betegnende for hans Kæmpesind og Kæmpekræfter. Jeg har rigtignok ogsaa hørt den fortælle om en anden stærk Mand, men efter troværdige Folks Vidnesbyrd maa han have arvet den efter Gautesen, ligesom Vilhelm Tell arvede det berømte Pileskud efter Palnatoke.

Der havde en Aften været et lille Drikkelag hos den stærke Brygger Olsen i Borgergade, og der var blevet tømt en Mængde Boller ved denne Lejlighed. Gæsterne var imidlertid stærke Mænd allesammen, og ingen af dem var derfor blevet overanstrængt derved. Kun den mindste og mindst stærke af Kæmperne var kommet saa vidt, at han begyndte at blive stridslysten.

Det var en vis Strøm, sædvanlig kaldet »Jernet«, der var bekendt som en temmelig ondartet Slagsbroder. Han havde den Svaghed, at han af og til »lidt ud paa Aftenen, naar han begyndte at blive træt, fik et lille Anfald af Gnavenhed« — som det hed i Kammeraternes evfemistiske Sprog. Denne Gnavenhed ytrede sig i en vidunderlig Færdighed i at føle sig fornærmet af enhver Forbigaaende — især af Vægterne — og i en uimodstaaelig Lyst til at »vænne Folk af med at fornærme ham.«

Da Selskabet skiltes ad, tog Verten Gautesen til Side og hviskede til ham: »Hør Gautesen: tjen mig at sørge for Jernet, saa han kommer hjem uden at gøre Fortred. Han er blevet lidt gnaven i Aften.«

»Stol paa mig, ærede Hr. Ven. Jeg skal tage ham under min Arm, og hvis han ikke vil løbe fra sin, saa indestaar jeg for, at han ikke skal gøre en Kat Fortred« — svarede Gautesen.

Og saa fik de To hinanden under Armen.

Men der var en lang Vej ud til Kristianshavn, hvor Strøm bode, og under Vejs kom de forbi en Mængde Mennesker, som »inte kunde bare sig for at fornærme ham«. Han vilde hvert Øjeblik standse for at frabede sig deres

Fornærmelser, men det lod sig ikke gøre. Gautesen fortsatte rolig sin Vej, og Strøm var nødt til at følge ham. »Jernets« højre Arm sad fast som i en Skruestik under Kæmpens venstre.

Nu blev han mere og mere gnaven og gav sig forsætlig til at slingre for om muligt at skyde sin Ledsager ned i den dybe Rendesten og derved bringe ham til at slippe. Men nej! Kæmpens Ben vare lige saa paalidelige som hans Arme.

Kan man ikke udrette Noget med Magt maa man bruge List — tænkte »Jernet«.

»Det var da Fanden, hvor De er blevet slingrende i Aften!« — udbrød han leende.

»Unegtelig! Men min Hr. Ven torde have en Anelse om, hvorfor jeg slingrer« — svarede Islænderen, høflig som altid.

»Tror De maaske, at det er mig, der er fuld?« spurgte Strøm halv stødt.

— Langt fra Hr. Ven! Hverken De eller jeg kunde blive beskænket, om ogsaa vi havde drukket den Smule Punch alene.

— Nej, lad os nu ikke prale! Jeg holder fem Daler paa, at naar jeg slipper Dem, gaar De ikke ti Skridt frem uden at træde udenfor Fliserne?

Saa snart Gautesen havde sluppet hans Arm, vilde han have løbet tvers over Gaden. Den tro Ledsager vilde da efter hans Beregning have fulgt efter og — tabt Veddemaalet.

Islænderen var troskyldig i mange Henseender, men ikke naar det galdt en Krigslist. Veddemaalet var fristende, ti han var i Pengetrang og Strøm var en velhavende Mand, der godt kunde taale at betale en lille Mulkt for sin Underfundighed. Han besluttede derfor at fange ham i hans egen Snare, men redeligt skulde det gaa til.

De var netop komne over Kongens Nytorv til Theatret. Bag dette begyndte den Gang den nu tilkastede Holmens Kanal, der var indfattet af et Bolværk, som hævede sig omtrent halvanden Alen over Gadens Højde og foroven kun havde en sædvanlig Bjælkes Brede. Derhen gik Kæmpen med sin ufrivillige Følgesvend.

»Min Hr. Ven vilde før párere fem Rigsdaler paa at jeg ikke kunde gaa ti Skridt hen ad de brede Fliser. Jeg har kun én Specie, som jeg i Morgen skal betale for mit Logi tilligemed en anden Specie, som jeg endnu ikke har. Skal vi derfor párere en Specie paa

at jeg gaar hundrede Skridt hen ad Bolværket uden at træde fejl?« — spurgte han.

»Specien er holdt« — svarede Strøm.

I samme Øjeblik laa han udstrakt paa Gautesens Arme, saaledes som man bærer et sovende Barn, og i det næste svævede hele hans Overlegeme ude over Kanalen. Islænderen havde benyttet en Bunke Brosten som Trappe og spadserede ganske roligt hen ad den afrundede Ryg paa Bolværket tællende 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.

»Er De gal Menneske?« — stønnede Jernet i Dødsangst.

»Hverken gal eller fuld. Jeg har lovet Olsen ikke at slippe min Hr. Ven førend ved Deres Gadedør, og det skal jeg holde — 8. 9. 10. hvis De ikke ligger altfor urolig — 11. 12. 13. 14.

»Lad det være nok!« — bad den Anden skælvende og begyndte at vride sig. »De har vundet Specien — jeg giver tabt!«

»Det skal De ikke! — Jeg kan endnu meget godt tabe baade den og Dem, hvis min Hr. Ven bringer mig ud af Bálancen — 15. 16. 17. 18. 19. 20.« — forsikrede den redelige Mand.

Da han var naaet til 50, gjorde Synderen sit sidste Forsøg. »Gautesen!« — hviskede han

næsten ømt — »Sæt mig ned, men for Guds Skyld ikke til den gale Side!«

— 55. 56. Forstyr mig ikke i Tællingen! 57. 58. 59. 60. For saa maa vi begynde forfra.

— Gautesen! Jeg giver Dem to Specier . . .

— For at bære Dem dobbelt saa langt. Med største Fornøjelse — men nu ikke et Ord mere!

Synderen tav og laa dødsstille til Islænderen havde talt sit sidste Skridt og sprang ned med sin Byrde.

»Torde det være mig tilladt at spørge, om min Hr. Ven har noget at indvende mod Páreens Opfyldelse«, spurgte Gautøsen galant — for i saa fald er jeg villig . . .

»Nej Gud bevares!« — svarede Jernet. Hans Gnavenhed var fuldstændig gaaet over. Og fra det Øjeblik var der ingen af alle de stærke Mænd, som han omtalte med saa stor Agtelse som »den stærke Islænder«. — »Det er en Karl, man kan stole paa« — sagde han altid, — »Han er sindig, og han er sikker!«

Alle Gautesens Æventyr løb dog ikke saa fredeligt af som dette. Mellem de mange Sagn

om hans Bedrifter er der især et, som paa en mærkværdig Maade minder om de Tider, da Grim Sveinbjørnsen og Blod-Fin bed Mærke i hinanden — og det var egenlig det, jeg vilde fortælle.

Jeg har hørt det af tre forskellige berømte Sagamænd omtrent enslydende i Alt, hvad der angik Helten selv. Kun i et Punkt var der Uoverensstemmelse mellem dem, idet de alle tre nævnede en af deres nærmeste Frænder som Heltens Ledsager og Sagnets Hjemmelsmand, men da denne kun kan være En og ikke Tre, og da jeg ligesaa lidt tør tvivle paa den ene Fortællers Troværdighed som paa den andens, saa vil jeg være saa samvittighedsfuld slet ikke at nævne ham.

Nok er det: Gubben var en hjertensgod menneskevenlig Mand, der ikke havde mere at bestille og tænke paa for sin egen Regning, end at han kunde anvende det meste af sin Tid paa sine Omgivelser. Han kendte alle Husets menneskelige Beboere, alle Husets Katte og næsten alle de Medmennesker og Medkatte, der gjorde Besøg hos dem. Intet, der vedkom dem, var ham uvedkommende: hele hans Interesse gik op i at studere Mennesker og Dyr, særlig dem, der færdedes i Nr. 138 paa Kultorvet.

Hans Stand og Stilling nævner jeg lige saa lidt som hans For- og Efternavn. Saa meget vil allerede Enhver kunne forstaa: Han hørte til den interessante, nu næsten uddøde Familie, som i sin Tid kaldtes Originaler, og var en af dens elskværdigste Medlemmer.

Han bode i Stuen til Højre, og saa længe han var hjemme og oppe, stod hans Dør ud til Gangen aaben, naar Vejret ikke var alt for koldt. Enhver, der kom eller gik, fik en lille Passiar med ham: Herrerne, Fruerne, Børnene, og Pigerne — alle uden Undtagelse. Og Alles Fortrolighed havde han i en mærkværdig Grad. Han kendte ethvert tg., der kom i Børnenes Karakterbog og ethvert Opslag mellem Tjenestepigerne og deres Kærester.

En smuk Morgen saa han en ny Logerende flytte op til et af Studenterkamrene paa Kvisten. Det var en kæmpevoksen ung Mand med temmelig langt hvidgult Haar, tynde rødlige »Bakkenbarter«, lys fregnet Ansigtsfarve og et Par barnlig troskyldige blaa Øjne, hvis milde Udtryk stod i en besynderlig Modsætning til den uformelige Brede over Ørerne, som efter Frænologernes paalideligste Iagttagelser er ejendommelig for Rovdyr og Slagsbrødre. Det var kort sagt: Gaute Gautesen.

At han meget snart blev en af den Gamles allerintimeste Bekendte fulgte næsten af sig selv. Gubbens venlige Imødekommen og Islænderens Forladthed, den Gamles utrættelige Iagttagelseslyst og den Unges tillidsfulde Aabenhjertighed maatte straks sammenknytte disse to usædvanlige Mennesker.

Der var gaaet nogle Maaneder, i hvilke Gautesen havde levet som en Eremit. En Dag, da han kom forbi den Gamles Dør, fik Gubben fat i ham og trak ham ind til sig. Han havde lagt Mærke til, at den unge Mand i den sidste Tid var blevet mere og mere sky og adspredt i sit Væsen, og frygtede for, at der var noget Galt paa Færde. Vel vidste han, at Islænderne kunne finde sig i en langt mere ensom og nøjsom Levemaade, end nogen Københavner vilde kunne udholde, men han tænkte sig dog den Mulighed, at hans Ven paa Kvisten drev sin Askese for vidt.

»Hør nu, min kære Gautesen!« — begyndte han — »Jeg kan se, at det er galt fat med Dem, enten paa den ene eller paa den anden Maade. Hvad er der i Vejen? Er De forelsket eller forsulten eller forkølet, eller hvad Andet er det, der fejler Dem?«

»Min Helbred er meget god! — Meget god!« gentog Islænderen med et Suk.

Den mismodige Tone, hvori han udtalte denne glædelige Forsikring, gjorde den Gamle endnu mere nysgerrig efter at erfare, hvad det var for et »Men,« der skjulte sig bag ved den, men han maatte længe spørge forgæves, førend Islænderen halv undselig overgav sig med det indledende Spørgsmaal:

»Torde det være mig tilladt at tale áldeles lige ud?«

— Ih, det er jo netop derom jeg beder Dem.

— Saa vil jeg tilstaa for min ærede Hr. Ven, at jeg er i temmelig høj Grad bégavet med hvad man kalder Kræfter, og at denne Bégavelse af og til virker génerende paa Húmøret.

— Hvordan det?

— Jo . . . hjemme i det Syssel, jeg kom fra, er der ádskillige stærke Mænd, og jeg har derfor megét ofte faaet Lejlíghed til at bruge mine Kræfter. Men nu er det over fem Maaneder siden, jeg rejste hjemmefra, og i al den Tid har jeg ikke haft Lejlighed til . . . til . . .

— Til at slaas? — Kære Ven! Naar det ikke er Andet, der gør dem melankolsk, saa kan det jo dog ikke være saa vanskeligt at rage sig en Dragt Prygl til.

— Jo, tillad mig, jeg véd ikke hvórledes jeg skulde kunne opnaa et tilfredsstillende Slagsmaal. At gøre Klámmeri med Folk, der ikke kan slaas, og banke dem, vilde áldeles ikke hjælpe mig. Jeg kan kun indlade mig med stærke Mænd, og dem har jeg ikke Raad til at omgaas.

— Hm — naar Omgangen ikke skulde vare længere, end til der kunde bringes et lille Klammeri i Stand, maatte det dog vel ikke kunne være saa kostbart.

— Jo desværre! Man har sagt mig, at de stærke Mænd skulde være at træffe paa forskellige Værtshuse, men saa længe jeg ikke har faaet Friplads paa Régensen, tillader mine økonomiske Forhold mig aldeles ikke at gaa paa Tráktørsteder!

Den Gamle var den personificerede Velvilje, men hans Iagttagelseslyst var endnu større end hans Godmodighed. Naar det blev Uvejr, sad han hele Tiden ved Vinduet for at se paa Paraplyer, der vendte sig, og Hatte, der blæste af, han morede sig kostelig over at se Borgerskabet falde i Bunker, naar der var Revue paa Fælleden, og det var en af hans stadige Smaafornøjelser at gaa paa Postgaarden om Morgenen for at se paa dem, der kom for silde til

Dagvognen. Et Slagsmaal mellem stærke Mænd var netop Noget for ham.

»Er der ikke Andet i Vejen, kære Ven, saa skal vi nemt faa den Sag i Orden« — svarte han. »Jeg har Raad til at gaa paa Værtshus, saa tidt jeg lyster, og naar jeg gør det, tager jeg altid en god Ven med mig. Lad os To gaa paa Æventyr sammen. Jeg trakterer, hvor vi kommer hen, til vi træffer paa Folk, som De synes om, og det generer Dem vel ikke, at jeg ser til, mens De faar Deres Lyst styret.

— Tværtimod! Det vil være mig en stor Glæde, hvis det kan more min ærede Hr. Ven, men jeg vilde saa nødig sætte Nogen i Békostning.

— Visvas! Hvad bryder jeg mig om en Femdalerslap!

Islænderen, hvis Dieter »ikke havde tordet overstige 18 Skilling« — det kunde man nemlig paa de Tider leve for, blev næsten forfærdet ved at høre en saadan Ødselhed.

»Jeg haaber, at nogle Mark skulde kunne gøre det« — skyndte han sig selv at oplyse. »I Admiralgade skal der være en Kælder, hvor man slaas meget, og hvor næsten alle Gæsterne er stærke Mænd. Dér torde det være mindre dyrt at komme i Klämmeri «

Kort og godt: Man blev enig om Sagen, og endnu samme Aften fulgtes de to Venner til den udkaarne Valplads.

Det var en saakaldt »Stegekælder,« der havde sin Søgning af underordnede Funktionærer fra Slagterboderne paa Nikolaj Torv, holstenske Sømænd fra Gammelstrand og tilfældige Gæster, der var sig bevidste at »sla' en proper Næve.« Værten selv var bekendt som en af Byens stærkeste Mænd, men han blandede sig aldrig i Gæsternes Idrætter, saa længe de ikke gik ud over hans Bohave. Det var netop ham, der en Gang paa sin Væg havde opslaaet følgende venlige:

»Anmodning til Publikum.
Di errede Herrer Giester, som behaver at slas, ombedes inte at forgribe sig paa Stolene, da der findes Knipler bav Kakkelonen.«

Da de to Venner kom der ned, bestod det forsamlede Publikum af fire sværlemmede, temmelig simpelt klædte Personer med Ringe i Ørerne og kulørte Halstørklæder. De sad om et Bord og spillede Trekort, og det Blik, hvormed de mønstrede de Indtrædende, var just ikke særdeles velvilligt. Islænderens Miner begyndte derimod øjeblikkelig at klare op, saa snart han havde taget Maal af dem.

»Det er meget réspektable Personligheder« — hviskede han.

— Tag Dem i Agt. De er Fire.

— Det kan være nok for i Aften.

Den Gamle forlangte en Flaske Portvin.

»Føj for Fanden, hvor det skal være fint« — lød det straks henne ved Spillebordet. Mellem Stamgæsterne paa Stedet blev det betragtet som »affektert« at drikke Andet end Øl og Brændevin.

»Det lader til at være meget imødekommende Folk« — hviskede Gautesen yderligere opmuntret, og gik, for at fordrive Tiden, mens der blev sendt Bud til Vintapperen, hen til Spillebordet. Her stillede han sig bag ved den største af Spillerne og udbrød, i det denne gjorde sit Udspil: »Saaledes vilde jeg ikke have spillet.«

Spilleren vendte sig ikke, men med den Ro, som er ejendommelig for en ægte Slagsbroder, løftede han kun lidt paa Øjenbrynene, som om en Flue var kommen ham lidt for nær. »Hør De der bag ved! De skal inte genere Dem!« — svarte han med ironisk Ligegyldighed og kastede sit næste Kort ud.

»Saa torde det være mig tilladt at sige: det var ikke klogere!« — fortsatte Gautesen.

»Nu skal jeg straks være hos Dem« — lød Svaret, og derpaa faldt det sidste Kort.

— Det var det Værste, jeg har set! —

Næppe havde Gautesen udtalt disse Ord, førend den Anden stod op og vendte sig imod ham. »Hvad siger De da om dette?« — spurgte han, i det han rettede et forfærdeligt Stød mod Islænderens Ansigt.

»Daarligere og daarligere!« — svarte Kæmpen, mens han parerede Stødet af. Og næppe var disse Ord udtalte, før den Anden baglængs gjorde en ufrivillig Luftfart, fra hvilken han kom ned paa Bordet mellem sine tre Kammerater, vældende Lys, Flasker og Glas.

Herved indtraadte der en Formørkelse, som var nær ved at være total, da kun Tranlygten ovre paa det andet Fortov kastede et mat Skær ned gennem Vinduerne, som til Nød viste, hvad der var ud, og hvad der var ind i Kælderen. Værten valgte den sidste Vej. Han tog aldeles rolig Plads bag Disken, og lod de Kæmpende fortsætte Striden efter Behag. Hvad der tildrog sig i Mørke, kunde han i værste Fald ikke blive kaldt til Vidne paa. Den Gamle fandt det derimod tjenligst at fjærne sig i den modsatte Retning. Han skyndte sig i al Stilhed op af Kælderen og lod Døren staa aaben efter sig.

Enkelthederne i den Kamp, der nu blev ført nede i Mørket, gik han Glip af, men saa Meget kunde han høre: det gik varmt til der nede. Efter at det havde tumlet og dundret, buldret og braget nogle Minuter nede i Dybet, kom den første Eruption. Det var Formanden for Spillerne, der blev kastet op af Krateret med en Fart, som om han kom ud af en Mørser. Lidt efter forlod en anden Kælderen paa samme ilfærdige Maade, og nogle faa Sekunder senere kom Gautesen op med en utydelig Masse foran sig. Det var de to Sidste, som han havde slaaet sammen, og nu tog fra hinanden igen, for at kaste dem en til hver Side, som et Par vaade Klude. Da det var gjort, stillede han sig aldeles rolig op foran Kælderdøren og spurgte »om der var mere, de gode Herrer vilde ham.«

Da Ingen meldte sig, begav han sig hjemad, som en Mand, der har bragt en vigtig Sag i Orden.

Paa Hjørnet stod den Gamle og ventede ham. »Naa, hvordan har De det nu?« — spurgte han halv ængstlig.

— Tusind Tak, ærede Hr. Ven! Det har hjulpet mægtigt paa mit Befindende.

— Ja Resultatet var jo over Maade smukt.

— Det var áldeles tilfredsstillende, og det glæder mig især, at det ikke har sat min Hr. Ven i nogen Békostning. Jeg havde ikke tordet haabe at faa en saa udmærket Motion gratis.

I det Samme kom de forbi en Lygte. Den Gamle standsede, saa paa Kæmpen og studsede. »Gratis — siger De? — Menneske! Hvor har De gjort af Deres venstre Bakkenbart?«

— Den mistede jeg i Mørket, men jeg tog straks Mærke paa den Herre, der havde taget den.

— Mærke? —

— Ja, det maa være her . . . jeg stak det ned i Vestelommen . . . her er det!

Med disse Ord fremtog han af det nævnte Gemme Noget, der lignede en Stump af en Sløjfe.

»Hvad er det?« — spurgte den Gamle forbavset.

»Det er hans ene Øre« — svarte Kæmpen rolig og stak det atter i Lommen.

Hermed begyndte Sagaen om Gaute Gautesens Idrætter. De blev imidlertid snart for mange og store, til at jeg skulde kunne optegne dem.

EN BENEFICEFORESTILLING.

Skulde De tro det? Jeg har virkelig og det for ramme Alvor været paa Brædderne!

De spørger, hvorledes det gik til — Nu vel! Det skal jeg fortælle Dem.

Jeg havde tilbragt et Par Maaneder ovre i Blekingen, dels for min Fornøjelses, dels for min Helbreds Skyld. Skønt Ingen kunde se Andet, end at jeg var begavet med den mest blomstrende Sundhed, led jeg nemlig i al Stilhed af en temmelig farlig Sygdom, som hyppigt overfalder unge Mennesker af begge Køn, især dem, der har et uroligt Temperament, Interesse for Kunsten og tilstrækkelig Forfængelighed. Jeg havde faaet Teaternykker, eller, som det hedder i Kulissesproget: Jeg var blevet bidt af en gal Skuespiller.

Det var netop i det danske Teaters mest glimrende Periode, da Oehlenschlägers Tragedier, Heibergs Vaudeviller, Scribes Lystspil og Aubers Operaer stod i fuld Flor, da Frydendahl og

Ryge endnu spillede Fædrene, Nielsen og Madam Wexschall de Elskende, da Jomfru Pätges og Jomfru Ryge, Phister og Holst var de unge lovende Talenter, og — hvad der var det Allervigtigste — da Publikum ogsaa var ungt, da man endnu turde le og græde og være begejstret i Teatret, uden at blive beskyldt for at være naiv.

Jeg havde været en flittig Teatergænger og var til Slutning bleven et saa ivrigt Medlem af Talias Menighed, at jeg var fuldt og fast besluttet paa at forsage mine Bøger, mit Brødstudium og alle mine hertil knyttede Fremtidsplaner, for helt og holdent at ofre mig til Gudindens Tjeneste. At jeg havde overordenlig Begavelse til at blive scenisk Kunstner, faldt det mig naturligvis ikke et Øjeblik ind at betvivle. Intet i Verden synes lettere for den Uindviede end at spille Komedie, især naar han er vant til kun at se gode Skuespillere; ti paa Scenen er det jo netop den fuldendte Kunst, der synes at være »ingen Kunst.« Det var min Bestemmelse at debutere i Begyndelsen af den tilstundende Sæson, og jeg havde derfor benyttet de første Sommermaaneder til, under et Besøg hos min Onkel i Blekingen, at forberede mig til min Indtrædelse paa Kunstnerbanen.

Derinde mellem Fjældene i den alvorsfulde Granskov, alene med Naturens og min egen Storhed, havde jeg allerede indstuderet mine tre Debutroller: Aksel Thorson, Romeo og Karl Moor — Mindre kunde ikke gøre det! Jeg var selv uendelig veltilfreds med disse Forstudier, og saa mig allerede i Aanden staa bekranset som Ypperstepræst i Melpomenes og Talias Tempel. Men Skæbnen vilde det anderledes. Jeg naaede ikke længer end til en vis Stad i Skaane — velbekendt, men ubenævnt — før jeg hovedkuld styrtede ned i Templets Kælderetage og slog alle mine Illusioner fordærvet i Faldet.

Da jeg paa Hjemvejen kom til bemeldte By og hørte, at et dansk Skuespillerselskab gav Sommerforestillinger paa det derværende Teater, fik jeg det Indfald at opsætte min Rejse en Dagstid, for at se, hvorledes »Hagbarth og Signe« tog sig ud paa et Provinsteater. Dette Stykke skulde nemlig Dagen efter opføres til Benefice for en af Skuespillerne.

Klokken var omtrent halv Elleve om Formiddagen, da min Skydskærre kørte ind paa Gæstgivergaarden eller »Källaren«, som deslige Steder med et traditionelt Navn endnu benævnes i de svenske Provinsbyer, og efter at jeg havde

ladet mig anvise et Værelse, gik jeg derfor straks ned i »Matsalen« for at spise Frokost. Ved det i Sverig nationale »Bränvinsbord«, der danner Ouverturen til enhver Maaltidsanretning, stod der allerede en lille Kreds af Land- og Stadboere, i Færd med at tage »Halfvan« — den anden Snaps — da jeg aabnede Døren. Deri var der intet Underligt, ti saa højt op ad Dagen har man i Sverig mangen god Gang været færdig baade med »Halfvan«, »Terzen«, »Qvarten« og »sista droppan«, men hvad der forundrede mig var: mellem de halverende Gæster at opdage min fordums Skolekammerat Valdemar Højer.

Da vi for fem Aar siden havde taget Afsked med hinanden, laa han paa Rejsen til Amerika, og hans sidste Ord lød den Gang saaledes: »Lev vel Julius! — Lev saa vel, som Du kan i denne elendige gamle Verden! — Naar Du bliver færdig med Din Doktoreksamen, kan Du lade mig det vide. Jeg haaber inden den Tid at være avanceret til Præsident i de forenede Stater, og hvis Du da har Lyst til at være min Senatskirurg, skal jeg sende en Fregat over efter Dig!«

Var hans Forhaabninger gaaede i Opfyldelse? Kom han maaske selv for at hente

mig? Hans Ydre lod formode allehaande. Mens det øvrige Selskab i al Tarvelighed var klædt i graa, brune og sorte Sommerfrakker, straalede han i fuldt Toilette: kornblaa Kjole med forgyldte (maaske endogsaa Guld-) Knapper og bred Krave og Opslag af mørkeblaat Fløjel, hvidt broderet Halstørklæde, graa Silkevest med Guldblomster og hvide Everlastings Benklæder med et dobbelt Læg ned ad hver Side. Hans Sidemand kunde, naar saa skulde være, godt fungere som amerikansk Rejsemarschal, hvad hans Ydre angik. Han var fra Øverst til Nederst klædt i gult Nankin, bar store opstaaende Flipper uden Halstørklæde, Kalvekryds og krusede Manchetter, Haaret kortklippet à la malcontent og et gulbrunt Ansigt à la orang-outang.

Jeg blev staaende tavs et Øjeblik, uvis om jeg skulde tro mine Øjne eller ikke. Nu fik Højer mig at se. Han lod ikke heller til at ville tro paa Gensynet. Tre Gange holdt han Lorgnetten for Øjet og betragtede mig tavs, men endelig udbrød han i Ejnar Tambeskælvers Replik — ti han havde endnu bevaret sin gamle Vane at tale i Repliker:

»Hvo stander hist paa Vejen der? — Ved Thor!
Det er Jarl Hakon! — Det er Hakon Jarl!«

»Nej, saamænd er det ikke!« svarede jeg. »Det er en Senatskirurg *in spe*, der kommer for at gøre sin Opvartning hos de forenede Staters Præsident!« —

»Spot mig ikke, Hr. Jeronimus; I har Synd deraf!« sukkede Højer.

— »Du er altsaa ikke blevet valgt?« —

»Nej, min Ven! Den ulykkelige Coriolan har i et fortvivlet Øjeblik vendt Ryggen til Republiken og tjener nu Barbarerne. I dette Øjeblik modtog jeg mit Diplom som Bojar og Anfører for et Regiment Strelitzere. Maa jeg forestille Dig min Ulykkesfælle: Fyrst Menzikof!«

Nankinsmanden bukkede ved disse Ord meget ceremonielt med Brændevinsglasset i Haanden.

Jeg vidste næppe, hvad jeg skulde tro. »Herregud Valdemar!« — stammede jeg — »Du er altsaa virkelig gaaet i russisk Tjeneste?«

»Nej, trøst Dig, min Ven, saa slemt er det dog heller ikke! Min Despot hedder Kinkel den Eneste, han er Kongernes Konge og Herrernes Herre. Idag har han gjort mig til russisk Oberst, imorgen udnævner han mig maaske til Panhypersebastos i Miklagard! — Skaal og Velkommen!« — her tømte han den omtalte »Halfva«.

»Kinkel siger Du? — Teaterdirektøren? — Du er altsaa . . .«

»Blevet Skuespiller — Gøgler, min Ven!

Tal Du kun Ordet ud, og blues ej derved!
En Skræder, som er Helt, er ikke Skræder mere —

siger Wessel, og jeg er netop Helt, maa Du vide — Helt og Elsker *ex professo* med 40 Rd. Gage om Maaneden! I Morgen skal Du se mig som Hagbart — det koster kun én Rigsdaler Banko paa første Plads og 24 Sk. paa Galleriet. — Hvad er der bleven af Dig imens? — Nu er Du vel Kandidat . . .?«

— »Til Teatrets Tjeneste! Indtil videre vil jeg blive staaende ved denne Kandidatur« — svarede jeg, og nu fulgte naturligvis en Udveksling af Fortællinger om vore Fremtidsbedrifter og Fremtidsplaner. Da jeg havde udviklet de sidste, lod den foregivne Fyrst Menzikof Gaffelen falde ud af Haanden.

»Tag mig ikke min Dristighed ilde op, Højstærede!« — begyndte han særdeles høfligt — »Hvad vil De ved Teatret?«

— »Hvad jeg vil?« —

— »Ja! — Ser De vel: Naar jeg hører, at en ung Mand, der har studeret Medicin, skal til Bidstrup, saa interesserer det mig altid

at vide, om det er i Egenskab af Læge eller Patient. Tænker De virkelig for Alvor paa at blive Skuespiller?«

»Ja, for ramme Alvor!«

»Saa vil jeg ikke spilde et Ord paa Dem. At snakke fornuftigt til et Menneske, der er blevet teatergal, det er ligesaa unyttigt, som at raabe: »Tag Dem i Agt!« efter En, der er faldet ud af Vinduet. Alt, hvad jeg kan sige Dem, véd De naturligvis i Forvejen. Det kan ikke hjælpe, jeg forsikrer Dem, at De er i Færd med at gøre en Ulykke paa Dem selv — De tror lige fuldt, at De er i Færd med at gøre Deres Lykke. De kender Historien om Peter Schlemihl?«

»Jeg kender den. Han solgte sin Skygge til Fanden og fik Fortunati Pung i Bytte. Det var en daarlig Handel. Ikke sandt?« —

— »Aa jo, men De staar i Begreb med at gøre en, der er endnu slettere. De vil lade Deres Sjæl og Hjærte, Deres hele Person gaa Fanden i Vold, for at Deres Skygge kan komme til Ære og Værdighed paa Scenen.«

— »Min Skygge?« —

— »Netop! Hvis De ikke har glemt Deres Mytologi endnu, husker De maaske ogsaa Sagnet om Ekko.«

»Nej, oprigtig talt, det har jeg glemt.«

— »Nu vel, det var en Nymfe, som blev betaget af en tærende Lidenskab. Først mistede hun Forstanden, siden Følelsen, og saaledes forsvandt efter Haanden baade Sjæl og Legeme, saa der til sidst ikke var mere tilbage af hende, end Skyggen og Stemmen — og det endda kun saa megen Stemme, som der behøvedes til at gentage Andres Ord. Der har De Urbilledet af en Skuespiller. Hvad er vi Andet, end Skygger, der antager Andres Skikkelser og gengiver Andres Ord?« —

»Hør ham!« raabte Højer — »Du bist ein Meisterredner, Spiegelberg!«

»Hør ham!« gentog Taleren — »Nu er han et Ekko af Schiller, i Aftes repeterede han Ifflandske Skurkerepliker og i Morgen eftersnakker han en af Oehlenschlägers Helte. Vil De vide, hvem Valdemar Højer er, saa bliver De nødt til at se paa Plakaten: den Dag, han spiller en underordnet Rolle, vil De altid træffe et ungt, beskedent Menneske med et melankolsk Anstrøg. Staar derimod hans Navn først paa Listen, saa gør man bedst i at gaa af Vejen for ham. Da antager hans Skygge en storartet Skikkelse; han siger »vi«, naar han taler om Talma og Garrick, drapperer

sig i sin Skræders Slængkappe, citerer Klassikerne og gør endogsaa Forsøg paa selv at være aandrig!« —

»Maa jeg endnu en Gang præsentere Dig denne Herre« — faldt Højer ham her i Talen. »Det er Hr. Skuespiller Brejde, Selskabets dannede Medlem. Han har, som Du hører, en overstrømmende Mængde Kundskaber, men en meget daarlig Mave. Af og til faar han Anfald af Verdensforagt og Menneskehad — især om Formiddagen, naar han har været til Seksa om Aftenen — og jeg behøver naturligvis ikke at fortælle Dig, at han i Aftes var til en overordenlig Seksa. Saa længe Paroksysmen staar paa, nærer han den dybeste Afsky for hele Teaterlivet, og forbander, lige som Job, den Dag, da han debuterede, men i normal Tilstand er han lige saa letsindig og forfængelig og indbildsk og rollegridsk, som Nogen af os Andre. Han siger hver Sommer Teatret »Farvel for evig«, og hvert Efteraar kommer han tilbage igen, fordi han ikke kan leve uden Klap. For Resten er han min bedste Ven, og vi To udgør — uden at rose os selv! — hele den noble Del af Banden. De Andre . . .«

»De Andre er fraværende, og følgelig hjemfaldne til Dommen!« fortsatte Brejde. »Da

De, min unge haabfulde Ven, alligevel skal indvies i Teatrets Mysterier, kan jeg gerne sige Dem Parolen straks. Vort Kammeratskab er et komplet Fostbrødrelag. Dersom en Fremmed vover at kny mod Selskabet, »fäktar vi som bröder och dör på engång;« men indbyrdes flaar vi hinanden af Hjertenslyst, de Nærværende for Spøg, som De har hørt af denne Begyndelse, og de Fraværende for Alvor, som De vil faa at høre, saa snart En af dem kommer paa Tale! Hvem skulde man tale om, naar man ikke talte om sine Nærmeste? Naar jeg er gaaet, vil De straks faa mit Skudsmaal meddelt af Højer, for saa vidt som De ikke allerede har faaet nok, og hvis han gaar først, skal det være mig en inderlig Fornøjelse at opvarte Dem med nogle ypperlige Smaahistorier om Deres kære Ven. Det véd han, og det véd jeg, men vi er lige gode Venner for det.«

Jeg kunde ikke nægte, at det var en forunderlig oprigtig Tone, der lod til at herske ved dette Teater, men betragtede naturligvis Brejdes Skildring som en spøgefuld Overdrivelse. Imidlertid varede det ikke længe, før jeg opdagede, at der var Sandhed i hans Spøg. Hele det mandlige Personale kom efter Haanden ned i Restavrationslokalet, for at spise Frokost,

og snart kom den Ene, snart den Anden, hen til det lille Bord, hvorved vi havde taget Plads, og hver Gang et af de ærede Medlemmer af Broderskabet igen var kommen udenfor Hørevidde, fik jeg af de Tilbageblevne de ubarmhjærtigste Oplysninger over den Bortgangne.

Selskabets anden Elsker gjorde Begyndelsen. Det var en ung Fyr, der vilde kunne have fortjent Benævnelsen: et net Menneske, dersom han havde kunnet skjule, at han betragtede sig selv som Skabningens Nonplusultra. Brejde præsenterede ham med den uigennemsigtigste Alvor som: »Hr. Fridell Rent ud sagt: det største Talent ved hele Selskabet, og rimeligvis inden et Aar første Elsker ved det kongelige Teater, — han er saa beskeden, at han godt kan taale at høre det selv!« — og saa snart den unge Mand havde fjærnet sig tilstrækkeligt, tilføjede Skumleren: »Stakkels Fyr! Han er af god Familie, og Andet tror han ikke, der behøves for at blive en stor Kunstner. Naar De har talt med ham i fem Minuter, vil han allerede have nævnt Dem sin Onkel Amtmanden, sin Tante Bispinden og sin Fætter Kammerherren, og han vil formodenlig ogsaa have fortalt Dem, at han er engageret her med højst Gage. Det er han virkelig ogsaa, for

Direktøren udbetaler ham Pengene den Første i hver Maaned, — og det kan han godt staa sig ved, da han Postdagen forud altid faar dem tilsendt fra den gamle Fru Fridel, Fyrens Bedstemoder. For Resten spiller han ikke andre Roller, end de unge Kavalerer, og det er i sin Orden. Naar han har givet Prinser og Markier et Par Aar endnu, kan han blive ganske brugbar i Tjenerfaget, som Frydendahl sagde.«

Saa kom Komikeren Hr. Øllerup for Turen. Han saa inderlig tragisk ud; hans store røde Ansigt var lagt i de alvorligste Folder, han gik med sænket Pande og skjulte sin Hage nede i Halstørklædet. I det han gik os forbi, rakte han tavs Haanden til begge sine Kammerater og sukkede. Højer sukkede ogsaa, og Brejde rystede mørk paa Hovedet, i det de gengældte hans Haandtryk. »Han lod til at være meget ulykkelig« — ytrede jeg, da han havde forladt os. »Det er han ogsaa«, svarede Brejde. — »Han har hørt, at de fleste store Komikere ere Hypokondrister, og nu véd han ikke, hvorledes han bedst skal faa Folk til at tro det Samme om ham. For Øjeblikket har han lavet sig en ulykkelig Kærlighed, som gør udmærket Effekt — det er nemlig i sin egen

Kone, han er forelsket.« »Men det maa jo være en lykkelig Kærlighed« — mente jeg. »Nej, aldeles ikke!« — forsikrede Højer. »Før han blev gift, gik han om og sukkede: Hvad er Alverdens Kvaler mod haabløs Kærlighed! — Det fik paagældende Dame at høre, og da han ikke turde fri til hende, saa friede hun til ham, og han maatte for Skams Skyld sige Ja, og gifte sig med hende; men otte Dage efter Bryllupet havde han fundet en ny Grund til Fortvivlelse. Han gik omkring og var kulsort — endnu sortere end Otello — og naar man spurgte, hvad der fejlede ham, svarede han med klangløs Stemme: »Gid Du aldrig maa erfare, hvad det vil sige, at være ulykkelig gift!« — »Efter at have levet sammen som Hund og Kat i et Aarstid, opnaaede Ægteparret den skønneste Enighed om — at skilles fra hinanden. Nu er han opløst i stille Sorg, har anlagt hvidt Halstørklæde og spadserer paa Kirkegaarden. — »Jeg har tabt Alt. Trøst mig ikke! Det vilde være en Fornærmelse!« — sagde han i Aftes til mig. Stakkels Øllerup! Der sidder han nu med Smil paa Læben og Døden i Hjertet, i Færd med den anden Portion Skinke. Det er dog en Lykke, at hans Appetit ingen Skade har taget.«

»Se der, se der!« hviskede Brejde i det samme og nikkede venligt mod Ruden. Det var en ret smuk Dame i en temmelig fantastisk Dragt, der gik forbi ude paa Gaden. »Hvem var det?« spurgte jeg. —

»Det var vor Kærlighed og vor Uskyld, Frøken Holmberg, en udmærket begavet Skuespillerinde.«

»Virkelig?«

»Det vil De blive overbevist om den første Gang, De ser hende spille Komedie. Hun kan maaske næppe sige en Replik korrekt, og hvad hendes Sprog angaar, er det tilstrækkelig betegnende, at hun siger: Lysestave, Bøjelund og Lykkens Yngling; men hun har den Gave at kunne rive Publikum med sig. Naar De hører hende sige en Monolog med taarekvalt Stemme, saa kan De ikke lade være at raabe Bravo, uagtet der hverken er Mening eller Sammenhæng i det, hun siger — hun vilde gøre Lykke, om hun saa spillede paa Kinesisk. Sagen er nemlig den, at hendes Hjærte er bleven til et Teater-Rekvisit, som hun altid har til Raadighed. Naar hun spiller en ung, uskyldig Pige, saa gaar hun til den Grad op i Rollen, at hun rødmer under Sminken, hver Gang man tilkaster hende et dristigt Blik; naar

hun siger: »Du alene er min Kærlighed, og Dig ofrer jeg Alt!« — lige meget om det er paa Scenen eller mellem Kulisserne! — saa er det ikke forstilt, men virkelig Følelse, der taler ud af hendes Mund og hendes Øjne; hun elsker Vedkommende, elsker ham alene, ofrer ham virkelig Alt, hvad hun kan ofre; men naar hun Dagen efter spiller samme Stykke med forandret Rollebesætning, saa er hendes Kærlighed til den nye Elsker lige saa sand og uforstilt. Hendes Taarekirtler er mageløst konstruerede: hun kan naar som helst lade en Vandstrøm rulle ned ad Kinderne, og jeg har en stærk Mistanke om, at hendes Teaterbesvimelser er ægte, for jeg har flere Gange følt, at hendes Hænder blev kolde, naar hun skulde til at daane. Ja, det er en mærkværdig Pige! Der er et saadant Overmaal af Sandhed i hendes hele Væsen, at hvis De skulde blive Numer 1003, og hun forsikrede Dem, at De var hendes første Kærlighed, saa vilde ikke alene De være nødt til at tro hende, men hun vilde endogsaa selv tro paa sin Forsikring.«

Mens Brejde holdt dette fysiologiske Foredrag, gik Døren op og en ny Figur traadte ind. Det var en Mand paa cirka femogfyrretyve Aar med brede Skuldre, hvælvet Bryst og en

Holdning, som kunde gøre en Regimentstambour Ære. Hans Ansigtstræk var temmelig plebejiske, men hans Mine var den fornemste, jeg nogen Sinde har set. Ogsaa hans Dragt var imponerende; han var fra Top til Taa »sort med Brillanter,« som Højer udtrykte sig. Uden paa Frakken bar han en fingertyk Guldkæde, der endte i den højre Vestelomme, paa hver Pegefinger en Juvelring og paa Brystet en Diamantnaal, der vilde have indeholdt en passende Grossererformue, hvis den havde været ægte. Det var den store Skuespiller Bryngelsen, efter Provinsavisernes enstemmige Udsagn, den ypperste blandt alle Talias vandrende Riddere. Han var engageret paa det Vilkaar, at han i ethvert Stykke kunde vælge hvilken Rolle, han vilde, og derfor saa man ham om Søndagen som Hakon Jarl, om Mandagen som Jeppe paa Bjerget og om Tirsdagen som Hans Mortensen i »Aprilsnarrene.« Han var hævet over det umyndige Publikums Dom, men holdt desuagtet en Dagbog, hvori han samvittighedfuldt noterede ethvert Applaus, der faldt, og skønt han nærede den dybeste Foragt for Aviskritiken, havde aldrig nogen Bogtrykker sat tre Linjer om ham, som han ikke havde klippet ud af Bladene og gemt. Brejde forsikrede, at den store

Kunstner ejede en hel Kuffert fuld af Rós, som han havde samlet sig paa denne Maade.

Efter en Hilsen, der indeholdt en passende Blanding af Majestæt og Naade, satte han sig hen ved Avisbordet, gennemlæste med et medlidende Smil Anmeldelsen af den sidste Forestilling, løftede paa Skulderen og rystede paa Hovedet. Derpaa indtraadte en Pavse. »Skal jeg fortælle Jer noget Nyt, Børn?« spurgte han endelig med den ligegyldigste Mine af Verden, i det han tændte en Cigar.

»Sig frem! Hvad Godt har Skæbnen bragt til Verden,« svarede den utrættelige Citatproducent.

»Et sundt og velskabt Drengebarn!« fortsatte Bryngelsen. — »Hendes Majestæt Dronningen har allernaadigst behaget at nedkomme med en Prins for en halv Time siden!«

»Antwortet die Hölle oder das Tollhaus?« — raabte Højer, og fór op med en Forfærdelse, som passede fortræffeligt til Slutningen af »Fiescos Sammensværgelse.«

»Den Smaa skal have opstaaende Næse, rødt Haar og Briller paa,« vedblev den ubarmhjertige Referent, i det han kastede et Sideblik til en ung Skuespiller, der netop udmærkede sig ved et lignende Signalement.

»So bricht das letzte Anker unsrer Hoffnung,« sukkede Højer med Fiskeren i »Vilhelm Tell.«

»Men hvad er der paa Færde?« udbrød jeg forundret. »Hvad kommer det Dig ved, at Dronningen af Sverig . . .?«

— »Hvem taler om hende! Begriber Du da ikke, at Talen er om vor Dronning!«

»Vor Dronning?«

»Ja, for en Ulykke: vor Teaterdronning — Frøken Thrige — den eneste tænkelige Bera! Dér ligger hele min Benefice, dér ligger baade Hagbarth og Signe i Spaanerne. Jeg skal have min Benefice her i Byen — paa Torsdag rejser vi herfra — det gamle Repertoire er udspillet, og inden Onsdag er det en Umulighed at instudere et nyt Stykke. O, mine stakkels Rykkere! — Og jeg selv — jeg »Ung Hagbart, Konning Hakes Søn fra Trondhjem« — jeg skal altsaa tilbringe Sommerferien i Slutteriet. Grusomme Bera! Hvorfor kunde Du ikke have ventet otte Dage endnu?«

»Det var en slem Streg i Regningen« — indrømmede Brejde. »Vi har kun fire Damer. Den ene af dem er faldet ned i Teaterkælderen og har forvredet Foden, den anden har faaet Galdefeber, den tredje skal spille Signe, og nu

gaar den fjerde hen og . . . Hvad vil Du nu gøre?«

»Hænge mig. Vil I gøre Kompagni, Monsieur Antonius, saa skal det være mig en Fornøjelse!« sukkede Højer med den politiske Kandestøber.

»Jeg vilde i Dit Sted foretrække at give Tragedien!« smilte den store Kunstner.

»Uden Bera? — Dronning Bera kan man dog for Pokker hverken stryge eller omskrive til et Brev?«

»Det skal man ikke heller. Jeg spiller Rollen,« vedblev Bryngelsen med ophøjet Ligegyldighed, uden at løfte Øjnene fra Avisen, som han havde grebet paany.

»Hvorfor ikke!« — istemte Brejde med den størst mulige Alvor. — »Bryngelsens Organ er en Smule vel dybt og hans Skulderbrede er maaske lidt ualmindelig for en Dame, men for Resten . . .«

Bryngelsen standsede ham ved en imperatorisk Haandbevægelse og et medlidende Smil. »Kan I da Ingenting forstaa?« udbrød han, og kastede sig velbehagelig tilbage i Sofaen. »Oehlenschläger har gjort et Brud paa Historien, da han skrev Tragedien, ti efter Saxo var begge Signes Forældre i Live, da Hagbart

blev hængt. Han har slaaet Kong Siger ihjel — Enfin! — Vi vil gøre hans Forseelse god igen. Du skriver blot paa Plakaten: »Personer: Siger, Konge i Sælland, Hr. Bryngelsen — Alf og Alger, hans Sønner — osv. —« saa er jo den Sag i sin Orden. Har Signe været faderløs i saa mange Aar, kan hun gerne være moderløs for en Aften — og jeg svarer for hendes Fader!«

Her rejste han sig, stak Tommelfingrene i Ærmegabene paa Vesten og gik med højtidelige Skridt ind i Billardstuen.

Jeg vidste ikke ret, hvad jeg skulde tænke om Manden.

»Skulde det kunne gaa an?« hviskede Højer halvt for sig selv.

»Jeg siger som før: Hvorfor ikke? — I Stedet for at Dronning Bera siger til sin Søn:

> At dette Hjerte skælver, det er Sandhed,
> Jeg er en Kvinde! Jeg er Moder, Alf! —

vil Kong Siger deklamere:

> Jeg er et Mandfolk. Jeg er Fader, Alf!

og i Stedet for at Hamund siger:

> Hvad Ord, der dog kan ligge i en Kvinde!

kommer han til at sige:

> Hvad Ord, der dog kan ligge i et Mandfolk!

Det er hele Forskellen!« svarede Brejde. — »Har vi gjort Gæstgiver Sering i »Kong Salomon« til Madam Sering, og Madam Rar i »Aprilsnarrene« til Hr. Rar, saa kan vi gerne sætte den gamle Kong Siger i Stedet for hans Dronning. Naar Alt kommer til Alt, var han maaske mere Kælling end hun. Frisk Mod, Antonius!« —

»Naar det ikke var Andet end Mod, det kom an paa, saa siger jeg som Schweitzer: »Mod har jeg nok af til at gaa barfodet midt igennem« . . . Men à propos de Schweitzer — vi har jo Schillers Røvere! — »Den tanken gaf en gud mig in.« I »Røverne« er der ikke flere Dameroller end Amalias, og den kan Frøken Holmberg. Jeg er frelst!« raabte Højer og omfavnede mig.

»Men Du glemmer en Ting. Westrup, som spillede Carl Moor i Vinter, er jo gaaet fra Selskabet« — indvendte Brejde.

»Fred med hans Minde! — Stykket er besat uden ham. Du spiller Schweizer, jeg spiller Roller, Bryngelsen forbavser Publikum med sin uopnaalige Franz, og Julius, min himmelsendte Ven, min Trøster i Nøden og min Frelser fra Slutteriet — ikke sandt? Han giver sin ophøjede Carl Moor som Gæsterolle, til

Fordel for en ulykkelig Kunstner, eller rettere sagt: for hans haabløse Kreditorer!«

Jeg gjorde naturligvis en Mængde Indvendinger, men Højer beviste mig med en Overflødighed af Modgrunde og en hel Kaskade af Citater fra alle mulige tragiske og komiske Mesterværker, at jeg baade gjorde ham og mig selv en stor Tjeneste ved at benytte denne Lejlighed til at prøve mine Kræfter, og kort at fortælle: — Jeg lod mig overtale.

»Gør De kun det!« — sagde Brejde med et brandgult Smil. »Her kan De lære Mere i fire Dage, end ved det kongelige Teater i et helt Aar.«

Han havde Ret. Jeg lærte Adskilligt.

I de faa Dage, der laa mellem mit første Møde med Valdemar Højer og min uforglemmelige Debut paa Scenen, omgikkes jeg daglig med Skuespillerne og fik derved et Indblik mellem Kulisserne, som var mere overraskende, end opmuntrende. Vel vidste jeg, at der var stor Forskel paa en rejsende Teatertrop og det kongelige Kunstnersamfund, hvori jeg haabede at blive optaget, men paa den anden Side vidste jeg ogsaa, at det Kinkelske Selskab var

et af de mest respektable, der paa den Tid fandtes uden for Nationalteatret, og selv fra dette hørte jeg foruroligende Fortællinger. Brejde og den gamle Direktør Kinkel kendte det fra første Haand; de havde i deres Ungdom gaaet i »Elevskolen,« og vidste fra denne deres heroiske Periode at fortælle mig tusinde Anekdoter, som overbeviste mig om, at man selv »i disse hellige Haller« ikke var fremmed for Vilkaarlighed og Udygtighed hos Bestyrelsen, Opsætsighed og Sammenrottelser blandt Personalet, Arrogance og Tyranni mod yngre Kammerater, Chikaner mod Medspillende, ukunstnerisk Egennytte, Intriger, Bagtalelse, Misundelse, Falskhed, Svir og Letfærdighed. Man erindre, at Talen galdt Teatret, som det var for et Par Snese Aar siden! —

Min første Overraskelse fik jeg paa »Læseprøven.« Det blev nemlig nødvendigt at holde en Oplæsning paa Stykket, for at bringe Samklang mellem Rollerne, da jeg havde lært min efter en ordret Oversættelse, mens Selskabets Medlemmer havde deres udskrevne efter en betydelig forkortet og forandret Bearbejdelse. Her saa jeg for første Gang, hvorledes en Digter kan blive behandlet ved et Provinsteater.

Schiller har gjort Regning paa femten Skuespillere, foruden Bipersoner og Statister; Kinkels Personale, inklusive Direktøren, Suffløren og Orkesteranføreren, talte kun otte Herrer. Det galdt altsaa at multiplicere Kræfterne eller dividere Rollerne, og den gamle Praktiker forstod begge Dele fra Grunden. Han selv havde overtaget Spiegelbergs Rolle, Brejde spillede Schweizer, og Højer: Roller, men endnu var der fem Røvere: Grim, Razmann, Schufterle, Kosinsky og Schwarz tilbage, og til at udføre disse fem Roller, var der ikke Andre, end Hr. Fridel, den haabfulde unge Mand, »der betalte for sig.« For at raade Bod paa denne Forlegenhed, strøg man Kosinsky — det vil sige: man gjorde hans lange Fortælling om til et Brev, som Carl Moor skulde modtage og oplæse.

»De andre fire Gavtyve maa Fridel tage paa sin Samvittighed. Vi slaar dem ihjel, og lader ham arve alle deres Repliker. Paa Personlisten lader vi derimod Navnene blive staaende og besætter dem med blinde Makkere,« — sagde Direktøren.

»Hvad vil det sige?« spurgte jeg Brejde.

»Ganske simpelt: fingerede Navne paa de Skuespillere, som vi ikke har. De fylder altid

paa Plakaten, og det er Hovedsagen. Naar der f. Eks. er for faa Personer i et Stykke, saa laver vi altid et Par Navne til de stumme Statister, der gaar over Scenen eller bringer Breve ind. Næsten i alle vore større Stykker vil De saaledes finde en: »Dubois, Vicomtens Tjener: Hr. Pandur« eller »Werner, Baronens Ven, Hr. Habakuk.« — Vi er meget værre Dobbeltgængere, end Tordenskjolds Soldater.«

Fridel arvede saaledes de fire Røvere, men han blev ikke Universalarving til deres Efterladenskaber; ti hver Gang han oplæste en Replik, der behagede Direktøren, raabte denne over til ham: »Stop! — Stryg det! — Den Replik vil jeg have!« Og saa blev den skreven ind i Spiegelbergs Rolle.

Men det blev ikke derved. I anden Akt forekom der flere Gange »Nye Røvere,« der bragte Meldinger ude fra, naar Fridel allerede var paa Scenen. »Disse nye Røvere kan jeg ikke gøre!« — erklærede han.

»Saa maa en af de Andre tage Replikerne,« svarede Direktøren.

»Vi er paa Scenen allesammen,« — bemærkede Brejde — »og hvor man er i Forvejen, kan man ikke godt komme løbende ind.«

»Ja, saa maa Mogensen tage de »nye Røvere, bød vor Diktator.

Mogensen var Selskabets yngste Medlem. Det var en køn ung Fyr paa en Snes Aar med en Del Talent og en inderlig god Vilje; men han var beskeden og fredelig, og havde ingen Bedstemoder; derfor maatte han finde sig i at slide aflagte Roller efter alle de Andre. Sædvanlig saa man ham ved enhver Forestilling som tre forskellige Tjenere, et Par Onkler og »En af Folket.« Skulde der lés, mjaves, gøs eller gales, skulde en Kæmpe falde og blive liggende Akten ud, skulde Nogen sværte sig for at agere Morian, saa hed det altid: »Det maa Mogensen gøre!« Denne Gang havde han trot, at han skulde slippe med én Rolle, nemlig Bastarden Hermans.

»Men skal jeg da først være Herman og saa Røver og saa Herman igen, og saa endnu en Gang Røver?« spurgte den ulykkelige Yngling.

»Ja vel,« — svarede Direktøren — »og saa maa de sufflere, naar Blak er inde paa Scenen.«

»Det bliver varmt!« sukkede Synderen.

Efter mange Besværligheder havde vi endelig naat femte Akt. Da opdagede vi med

Forfærdelse, at Pastor Mosers Rolle var ubesat. »Hvor faar vi nu ham fra!« raabte Direktøren.

Ingen vidste Raad. »Hvem spiller Munken i anden Akt!« spurgte han endelig.

»Det gør jeg!« — svarede den tidligere omtalte unge Fyr med Brillerne og det røde Haar, Suffløren, Hr. Blak! —

»Saa faar De tage Moser med! De to Præster slaar vi sammen,« resolverede Direktøren.

»Men det er umuligt,« mente Suffløren. »Moser er en rigtig Præst og Pateren er jo en komisk Figur.«

»Det faar ikke hjælpe. Der er saa mange rigtige Præster, der gør en komisk Figur — og naar De bare spiller Rollerne, bliver de nok komiske begge to!« svarede Teaterdespoten.

»Det Værste er rigtig nok, at jeg ogsaa skal spille Daniel, som kommer ind ad Døren i samme Øjeblik, som Moser gaar ud,« bemærkede Suffløren.

»Fy for Pokker! — Hvad gør vi saa? — Der er ikke Andet for, end at slaa den Præst ihjel. Vi stryger Scenen med Moser!« — hed det nu.

»Nej, det lader vi saa pænt være, dersom Matias Bryngelsen skal spille Franz,« — forsikrede den store Skuespiller af samme Navn.

»Jeg maa have en Præst, og kan jeg ikke faa nogen Anden til at gøre ham, saa maa jeg finde mig i, at Mogensen faar Rollen!«

»Naa! Saa lad Mogensen faa den med!« raabte Direktøren og kastede Rollen over til den Ulykkelige.

Mogensen var aabenbart utilfreds med denne nye Tilvækst i sit Repertoire. »Adelig Bastard, Libertiner, Røver, Suffløer og Præst, — fem Roller og syv Omklædninger paa én Aften! Ja, ja! Det gaar til en Tid!« mumlede han mellem Tænderne.

Nu fulgte Prøverne paa Teatret. Det er kun de store Teatre og de berømte Kunstnere, der holder en Snes Prøver paa Smaastykkerne. Rejsende Skuespillere og Dilettanter behøver sjælden flere, end tre paa de største Arbejder.

Det var med en underlig Følelse, jeg første Gang betragtede Scenen oppe fra. Alle Farverne paa Bagtæppet, der var beregnede paa at sés ved Lys, grinede nu, sete ved Dagen, grelle og løgnagtige imod mig. Af de smukke Kulisser saa jeg kun Bagsiden: smudsigt Gulvkludetøj, spændt paa umalede Bræderammer. Bag et Sætstykke, der forestillede en Klippe,

var der opstablet Sømkister og Citronkasser til at træde paa, naar man tilsyneladende skulde gaa op ad Fjældstien, og over alt udenfor Scenen var der opstablet gamle grimme Sætstykker og Kulisser, løse Gulve, Træbukke osv. — Tryllepaladset, der kun var belyst af en eneste Solstraale, som trængte ind gennem et Loftsvindue, stod forvandlet til et skummelt Pakhus, og jeg begyndte at forstaa, hvorledes den forelskede Ridder blev tilmode, da han kom til at se Elverpigen bag fra og opdagede, at hun var »hul i Ryggen, som et Dejgtrug.«

Prøven selv gik heller ikke, som jeg havde ventet. At der hverken var Tale om Dragter eller Rekvisiter, forundrede mig ikke saa meget, men at ikke en eneste af de Rollehavende, med Undtagelse af Direktøren, gjorde den fjærneste Antydning til Spil, det baade overraskede og generede mig i høj Grad. Bryngelsen stod hele Tiden med Hænderne i Lommen og opramsede Franz's forfærdelige Repliker uden nogen som helst Betoning, med halvtillukkede Øjne, som naar han spillede fornem. Brejde mente, at naar den store Skuespiller ikke selv vilde bruge sit herlige Organ, saa kunde han gerne laane det, og han morede sig derfor med at give Schweitzer paa

samme heroiske Manér, som Bryngelsen plejede at spille sine Helte. Øllerup, der for et Øjeblik havde glemt sin Hjertesorg, spillede den gamle Moor med fynsk Dialekt, og Højer, der var ellevild af Glæde over Udsigten til den fede Benefice, gav hele sin Røver paa gebrokent Tysk. Frøken Holmberg syntes virkelig at have udkaaret mig til Numer 1003. Hun rødmede og forsnakkede sig, hver Gang hun saa ud i Kulissen, hvor jeg stod, og i den gruelige Slutningsscene, hvori hun anraabte mig om Døden og til sidst faldt for min Haand — samtidig med at hun spiste et halvt Pund Kirsebær — kastede hun mig med det mest forføreriske Koketteri alle Stenene i Hovedet.

Direktøren var uovertræffelig som Skurken Spiegelberg. Han sagde, som sagt, enhver Replik korrekt i Karaktér, men næsten imellem enhver Sætning i Rollen lavede han sig en lille Parentes, hvori han faldt tilbage til sin Hverdagstone. Han repeterede, dirigerede, instruerede, ekspederede, snuste og skændte paa en Gang. For at give et svagt Billede af hans mangesidige Virksomhed under Prøven, skal jeg forsøge at gentage en af Spiegelbergs Repliker, saaledes som den, forsynet med behørige

Mellemsætninger, kom til at lyde i hans Mund paa Generalprøven:

»Drik, Broder, drik! (Ikke Ryggen til Publikum, min unge Ven!) Hvad om vi lod os gøre til Jøder og bragte Zions Rige paa Benene igen? (Giv mig en Pris, Øllerup!) Var det ikke en prægtig Plan? Vi udsteder et Manifest (A-tist!) og kalder Alt, hvad der ikke spiser Flæsk, sammen til et Tog mod Palæstina. (Saa, der er Bogtrykkerdrengen — Brejde kommer til at læse Korrektur paa Plakaten). Derpaa beviser jeg med uomstødelige Dokumenter, at Herodes, Fjerdingsfyrsten i Galilæa... (Hvem er det, der sidder dernede i Parterret? — Ingen Uvedkommende tilstedes Adgang til Prøverne! — Jeg tror Fanden plager dem!)... at Fjerdingsfyrsten i Galilæa var min Stamfader og saa videre! — Der skal blive et Liv, naar vi kommer paa det Tørre igen derovre og faar opbygget Jerusalem! — Ikke sandt, Karl? (Stille i Kulisserne — nu holder vi Prøve!) Saa herud af Asien med Tyrkerne! (Apropos om Tyrkerne, Højer! De kommer i det Mindste til at sende Redaktøren fire Billetter i Morgen. Husk det!) Vi hugger Cedere paa Libanon, bygger Skibe og tilsjakrer os alle de gamle Guldtresser og Border, der findes

i hele Landet! . . . (Naar De endelig skal spise Kirsebær paa Prøverne, Frøken Holmberg, saa maa De meget heller spise Stenene med, end kaste dem paa Gulvet. — Vi har ét Medlem af Selskabet, der har brækket Benene, og jeg har s'gu ikke Raad til at gagere flere Invalider!)«

Forestillingsdagen oprandt. Aftenen forud var alle Logerne bestilte, og Klokken ti om Formiddagen, da Beneficianten traadte ind paa Gæstgivergaarden, forkyndte han med glædestraalende Aasyn, at »Alt var udsolgt!«

Han kunde ikke undlade i denne Anledning at lade et passende Antal Flasker Vin opmarschere, for at gøre Honnørs ved Frokosten, og da den Vin, der i hine Dage blev drukket i de svenske Provinsbyer, var uforfalsket indenlandsk Fabrikat, gjorde dette Drikoffer en uimodstaalig Virkning paa Kammerraterne.

Øllerup var rørt indtil Taarer. Han betroede mig alle sine huslige Genvordigheder — selv dem, som Ægtemændene nødigst omtaler — og gav mig en gribende Skildring af den rædselsfulde Ensomhed, hvortil den Troløse havde overgivet ham. I det Øjeblik, da han

sagde mig Farvel, aabenbarede han mig endogsaa, at han nu gik bort, for »at gøre en Ende paa sine Lidelser« — hvilket efter Højers Oversættelse var det Samme som, at han vilde tage sig en Middagslur.

Brejde var derimod blevet overstadig vel tilmode; han sang uafladelig:

»Mir ist so kanibalisch wohl
Als wie fünfhundert Säuen!«

og da vi spurgte ham om Aarsagen hertil, fortalte han os uforbeholdent, at han nu virkelig for syvende og sidste Gang var blevet enig med sig selv om at forlade den dramatiske Jammerdal og slaa sig ned paa en eller anden lille Ø i det danske Arkipél, hvor han vilde tilbringe Resten af sit bevægede Liv med at fange Rejer og gøre meteorologiske Optegnelser. I Anledning af denne lykkelige Overenskomst, tømte han et Bragabæger med det Løfte, at vi oven paa denne Dag, der sluttede Sæsonen og med den hans Kunstnerbane, skulde faa en munter Aften. Kammeraterne modtog dette Løfte som Tilsagn om et Afskedsgilde, men mig hviskede han i Øret: »De skal faa noget Bedre. Det skal blive en Aften, som De aldrig vil glemme!«

Aftenen begyndte lystigt nok. Da jeg kom hen paa Teatret, var Alt i Oprør. Øllerup havde paa Hjemvejen mødt nogle »trogne bröder«, for hvem han havde udtømt sin Kummer, og som til Gengæld havde indbudt ham til en tarvelig Middag paa »nya källaren.« Her havde imidlertid hans Lidelser overvældet ham fuldstændigt, og en af Brødrene havde maattet overbringe Selskabet det sørgelige Budskab, at dets Komiker »var mycket illa sjuk,« og at det var »rakt omöjligt« for ham at spille den Aften.

Det var et Tordenslag. Bryngelsen rasede, Højer var grædefærdig, og alle de Andre løb raadvilde omkring som Brandlidte ved en Ildløs. Kun Brejde beholdt sit gode Humør og vedblev at synge:

»Mir ist so kanibalisch wohl!« «

Han vedblev uforstyrret at paaklæde sig til Rollen. »Lad Kinkel om det!« — sagde han — »En Teaterdirektør hitter altid paa Udvej!«

»Men hvad vil han gøre?« raabte de Andre i Kor.

»Det vil I straks faa at høre. Der kommer han —« sagde Brejde og fortsatte sin Vise.

Han kendte sin Mand. Da Direktøren havde hørt Ulykken, gjorde han en forfærdelig Grimace og gav alle sine Følelser Luft i et stærkt betonet: »Ja saa!« Derpaa gik han en halv Snes Gange op og ned ad Gulvet med Trealensskridt. Med Ét standsede han.

»Nu skal I høre!« hviskede Brejde.

»Hent Musikdirektøren!« raabte Direktøren — »For fjorten Aar siden debuterede han i Svendborg som »den gamle Moor,« og man glemmer aldrig en Rolle, hvori man er blevet udpebet. Besørg mig ham malet og paaklædt i en Hast — han skal »förtjusa« Svenskerne i Aften.«

Ordren blev adlydt. Den omtalte Musikdirektør var en godmodig Stakkel, saa from, fattig og enfoldig som en forulykket Musiker kan være. Det var ham ikke muligt at sige Nej til Nogen og allermindst til Direktør Kinkel, hvem han i en halv Snes Aar havde tilhørt som et Slags Livegen.

Tænderne klaprede i Munden paa ham, da han efter saa mange Aars Forløb atter kom paa Bræderne, og han gav den gamle svage, ulykkelige Mand saa naturligt, at man gerne kunde have antaget ham for en stor Skuespiller.

Den første Scene, hvori Franz Moor sværter sin Broder for Faderen, gik derfor ypperligt.

I anden Scene optræder, som bekendt, Karl Moor med sine Svirebrødre i Værtshuset. Under min første Samtale med Spiegelberg var jeg saa overvældet af Lampefeber, at jeg bogstavelig ikke vidste, hvad jeg sagde. Jeg kunde ikke høre Suffløren og næppe se mine Medspillende, min Stemme dirrede og mine Knæ rystede under mig. Jeg forsnakkede mig hvert Øjeblik. I Stedet for at sige: »Min Faders Tilgivelse er allerede inden for Stadsmuren —« sagde jeg: »Min Faders Stadsmur er allerede . . .« og i min Befippelse rettede jeg Forsnakkelsen til: »Min Stadsmurs Fader —« Det var en god Begyndelse!

Imidlertid kom Fridel ind med det falske Brev, hvori Franz meddeler Broderen deres gamle Faders Forbandelse. Mens Højer oplæste dette, fik jeg nogenlunde samlet mig, og under min næste Replik, hvori Karls Raseri bryder løs mod hele »den menneskelige Krokodilleyngel,« kom jeg i Affekt, og jeg mærkede selv, at Ordene faldt, som de skulde. Et Par svage »Bravo,« der lød fra Baggrunden af Parterret — jeg har senere erfaret, at de kom fra

Barberen, der havde faaet Fribillet — gengav mig hele mit Mod, og nu gik det bedre og bedre under hele Scenen, hvori Karl bliver Høvedsmand for Røverbanden, og jeg vilde rimeligvis have taget en stolt Applavs ved min Afgang, hvis jeg ikke i min Heftighed havde drejet om til Venstre i Stedet for til Højre, efter Aftalen paa Prøverne. Da jeg nemlig havde sagt den forsvorne Slutningsfrase om Røverhøvdingens sidste Time: »Det være i Slagets Vrimmel eller i den ønsomme Galge!« gjorde jeg uheldigvis en forkert Vending og kom derved til at rende Panden lige ind i Ansigtet paa Direktøren, hvem den voldsomme Skalle aftvang et lydeligt »Av for Fanden!« — Det forventede Klap forvandlede sig ved dette Uheld til en almindelig Fnisen baade blandt de Spillende og blandt Tilskuerne. — »Saadanne Stød gi'er Verden,« sagde Brejde, »og dette var endda ikke af de værste!«

Den derpaa følgende Scene mellem Franz og Amalia, hvori Skurken vil forføre sin Broders Elskede, blev meget net spillet af begge de Rollehavende. Midt i denne Scene indtraf der dog et lille Intermezzo, som hører til Hverdagshændelserne paa Scenen, men som Publikum sjælden eller aldrig bliver rigtig klog paa.

Man havde begyndt at klappe for et af Amalies dydige Udbrud. Bryngelsen fandt, at man burde gemme Bifaldet til ham og skyndte sig derfor med hævet Stemme at begynde paa sin følgende Replik i Stedet for at pavsere, mens man klappede. Et Par ivrige Tilhørere, der nødig vilde gaa tabt af et Ord, gav sig derfor til at hysse, og Bifaldet forstummede. »Det skal De faa betalt, Bryngelsen!« hviskede Jomfru Holmberg uden at bevæge Læberne. Da han, efter at have kastet Masken, rasende forlader Scenen, vilde et stormende Bifald have været ham sikkert, hvis Amalia efter Sædvane et Øjeblik havde staaet som forstenet og set efter den Bortgaaende. Men i samme Øjeblik, som han vendte hende Ryggen, og det første Par Hænder gav Signal til Klapsalven, vendte hun sig om mod Publikum, løftede den ene Haand i Vejret og bevægede Læberne. Nu vilde man høre hvad hun sagde, eller rettere: ikke sagde, og da den store Skuespiller standsede i Kulisserne for at lytte efter den Bifaldsstorm, han plejede at fremkalde, hørte han kun et mislykket Klitklat, der døde hen i en almindelig Hyssen. Først da Elskerinden havde talt ud og Tæppet faldt, kunde

Klapperne komme til Orde, og nu var det hende, der tog Applavs for dem begge To.

De første Scener af anden Akt saa jeg ikke, da jeg var beskæftiget med at iføre mig min Røverdragt. Det var en middelalderlig Klædning med Læderkøllert, vide Knæbukser og lange ufarvede Læderstøvler, opkrampet Hat og Fjærbusk — Altsammen mit Eget efter en tysk Idé. Jeg havde spurgt Direktøren, om den passede sammen med de andre Kostymer, og han havde sagt, at den var fortræffelig; men da Højer siden talte om Dragter til de andre Røvere, svarede han: »De ligger nedpakkede ovre i Svendborg, min Kjære! For Resten maa De ikke tro, at Karl Moor holdt sine Banditer med Uniform, eller at de klædte sig efter Modejournal. Røverne har sku ingen Direktør, som sørger for deres Garderobe, de maa tage, hvad de kan faa paa Landevejen, og det er et rent Lykketræf, naar saadan en Kanalje faar fat i et Par Bukser, som passer ham.«

Hermed var Dragterne arrangerede, og da jeg i Slutningen af Akten traadte ind i Kredsen af mine Ulykkesfæller, saa jeg rigtig nok, at de havde »taget, hvad de kunde faa;« det saa ud som om de havde udplyndret alle Nationer og Tidsaldere. Spiegelberg mødte i en

gammeldags Jægerdragt med graa Skindbukser og Kravestøvler, Schweizer i polsk Frakke, Pelshue og lodne Støvler, Roller bar sort Fløjlsbluse, skotsk Hue med Hanefjær og lange hvide Benklæder. Han kom rigtig nok lige fra Galgen, men »da det var til hans egen Benefice, maatte han se lidt ordenlig ud.« Razmann blev af Fridel forestillet i en glimrende Husaruniform — han havde formodenlig plyndret en ung Mand af god Familie! — og stakkels Mogensen, der spillede de »andre Røvere,« maatte give dem i sine egne Klæder. »De ser sku røveragtig nok ud, som De er!« havde Direktøren sagt. »Sæt bare en Fjær i Deres Straahat og tag et stort Skæg og et Pistolbælte paa, saa har De Banditen fiks og færdig!« Statisterne, der skulde udføre de umælende Medlemmer af Banden, blev saa vidt mulig skjulte i tolv kongelig svenske Rytterkapper, som Vagtmesteren havde skaffet til Veje, samt et Dusin bredskyggede skaanske Bønderhatte. Det var et vakkert Korps, jeg havde den Ære at kommandere.

Røverdragten lod til at klæde mig godt, og Scenerne i Bøhmerskoven gik ret heldigt. Jeg havde blot den sidste tilbage, hvori jeg skulde vise Pateren de tre Fingerringe og tale

de stolte Ord til ham om Bandens Troskab. Til dem havde jeg især sat mit Haab.

Pateren traadte ind. Det var den tynde, rødhaarede Suffløer, der ved Hjælp af en uhyre Mavepude havde opnaaet det traditionelle Munkeomfang. Da han i sin Tale til Røverne har naaet til det Sted, hvor han tilbyder dem Naade, hvis de vil overgive sig frivillig og udlevere Høvedsmanden, udbeder Schweizer sig som en personlig Gunst Tilladelse til at »mase« denne ukaldede Bodsprædikant. Ved disse Ord anbragte Brejde — med eller uden Hensigt — et forfærdeligt Slag paa Munkens forlorne Mave, og — Pladask! — der laa den for hans Fødder. Baandet, hvori den hang om hans Hals, var gaaet over, og han havde i Omklædningens Hastværk glemt at binde de andre Baand. Nu stod han paa en Gang reduceret til sin oprindelige Tyndhed, der stak dobbelt af i den lange Munkekappe.

Det var mig næsten umuligt at bevare min Alvor under Tordentalen. Foran mig saa jeg Synderen med den mest fortvivlede Mine forgæves anstrænge sig for at løfte den tabte Mave op igen paa sin Plads ved Hjælp af Foden; fra den ene Side hørte jeg det fnisende Publikum, og fra den anden vor rasende Direktør,

der i Spiegelbergs Skikkelse havde nærmet sig Delinkventen, med hvem han under min Tale hviskende og uden at bevæge Munden vedligeholdt følgende Dialog:

— »Afskum! — Uhyre! Bagbæst!«
— »Det var Brejdes Skyld!«
— »Snak! — Ud med Dem! — Afsted!«
— »Jeg kan jo ikke røre mig af Stedet!«
— »For Hvad?«
— »For Maven!«
— »Tag den op for Fanden!«
— »Jeg kan ikke naa den.»
— »Saa knæl, Elendige!«

Blak fulgte den aldrig raadvilde Praktikers Vink. Han kastede sig paa Knæ, foldede Hænderne uden om den tabte Mave, som han saaledes løftede op, da han igen rejste sig. Manøvren var snild, men den undgik ikke Publikums Opmærksomhed, og et dundrende Applavs brød løs i samme Øjeblik, som Pateren havde genvundet sit gode Huld. Paa min Tale var der Ingen, som gav Agt; jeg kunde gerne have talt Kragemaal, uden at man havde lagt Mærke dertil; Blak havde tilvendt sig hele Opmærksomheden, og han tog den med sig, da han gik af, eller som Brejde. sagde: »bar sin Mave ud.«

Det var Enden paa anden Akt. Tredje Akt, der er kort i sin oprindelige Skikkelse, blev næsten til Ingenting ved Kosinskys Udeladelse. Ved den var der Intet at gøre.

I fjerde Akt begyndte mine Ulykker straks. Den første store Monolog, hvori Karl Moor omtaler sin Barndom og dens Drømme, plejer altid at tage Applavs, og den lykkedes saa godt for mig, at jeg allerede nærede de bedste Forhaabninger. En rask Afgang — og jeg var sikker paa mit Bifald! Men netop da jeg udbryder: »Fader! Din Søn nærmer sig!« og vil styrte ind ad Porten til min Fædreneborg, hører jeg Brejde i Kulissen hviske Noget om »revnede Benklæder.« Blodet fór mig op i Hovedet ved Tanken om, at det kunde være mine, der var paa Tale, og i Stedet for at gøre en hurtig Vending, gik jeg baglængs ud af Scenen — naturligvis uden Klap.

»Det var Fanden til Afgang, den!« sagde Direktøren, da jeg kom ud.

I Scenerne med Amalia gik det mig næsten værre endnu. Hun gav mig ikke et eneste rigtigt Stikord, og da mine Svar følgelig blev meningsløse, famlede jeg hvert Øjeblik. En Gang standsede hun midt i en Replik. Jeg ventede paa Resten — den kom ikke — jeg

blev flov, men hun blev staaende aldeles rolig — Suffløren gentog hendes Replik, saa højt han kunde — hun hørte det godt, men tav alligevel — jeg var fortvivlet, hun smilte — og med den roligste Mine af Verden tilhviskede hun mig Begyndelsen af min næste Replik. Jeg greb den i min Forvirring, og nu trode naturligvis hele Publikum, at det var mig, der ikke havde kunnet min Rolle og hende, der havde hjulpet mig ud af Forlegenheden. Hun havde, som det hedder, faaet mig til at »tage Pavsen,« det er et gammelt Teaterkneb, som stadig anvendes mod de unge Skuespillere; de gamle kender det og tager sig i Agt, men Publikum lader sig næsten altid narre deraf.

Nu kom Scenen ude i Skoven, hvor Røverbanden ligger lejret udenfor den gamle Moors Fængsel og synger det berømte Røverkor:

»Stehlen, morden, huren, balgen!«

Men der blev ikke Noget af Sangen, ti Musikdirektøren, der ved Prøverne havde staaet nede i Orkesteret og givet Koret Tegn til at falde ind, havde jo nu faaet den Gamles Rolle og stod nede i Teaterkælderen bag Taarnfængslet. Første Vers spillede Orkestret solo, men længer kunde den ærlige Musiker ikke

bare sig. Han krøb op af sit Hul, stak Hovedet og den ene Arm ud gennem Gittervinduet og intonerede af fuld Hals, idet han slog Takt med sædvanlig Iver:

»Ein freies Leben führen wir,
Ein Leben voller Wonne!«

— eller hvad Ordene hed i den danske Oversættelse. Nok er det, at de vakte en umaadelig Munterhed, der varede hele Akten ud.

Femte Akt bragte atter den tragiske Stemning i Stand. Bryngelsen gjorde Furore som den af Samvittighedsnag plagede Franz, og hans rædsomme Drøm om Dommedagen, fyldte Publikum med andægtig Gysen.

Som bekendt lader Schiller Uhyret ende med et Selvmord. Schweizer, der har sat sit Liv i Pant paa, at han skal bringe ham levende til Broderen, finder ham hængt, og skyder sig af den Aarsag en Kugle for Panden. Efter vor Bearbejdelse skulde han derimod gribe ham i det Øjeblik, da han vil springe ud af Vinduet, slæbe ham ud i Skoven og kaste ham ned i Faderens Fangetaarn.

Denne Scene var arrangeret aldeles paa sin Tysk. I det Franz springer op i Vindueskarmen, skulde Schweizer løbe til, sætte sit

Hoved mellem begge hans Fødder og gribe ham med en Haand om hver Ankel. Franz skulde saa lade sig falde bag over, saaledes at han hængende paa Schweizers Ryg med Nakken og de udstrakte Hænder slæbende mod Gulvet blev trukket ud af Scenen. Det var en Afgang, som aldrig kunde forfejle sin Virkning — aller mindst paa et svensk Provinsteater! —

Mens Brejde i Kulissen beskrev mig dette Arrangement, der selvfølgelig ikke var givet til Bedste paa Prøverne, opstod der en Pavse inde paa Scenen.

»Skynd Dem ind!« — hviskede jeg. — »Bryngelsen er allerede oppe i Vindueskarmen!«

»Det er han, min Sjæl, ogsaa!« — svarede Brejde ganske rolig. — »Men han venter nok, til jeg kommer!«

— »Skynd Dem dog! Nu springer han ud af Vinduet.«

— »Han betænker sig nok. Der kan De se!« —

Bryngelsen rasede. Han tog det ene Tilløb efter det andet, han raabte højere og højere og sendte mellem hvert Udraab et morderisk Blik ud efter Nøleren, men denne aabnede ganske langsomt sin Snusdaase, og fortsatte, i det han bød mig en Pris: »Det er i Aften sidste Gang,

jeg betræder Bræderne. Med Ham derinde har jeg en gammel Regning at opgøre, og Dem skylder jeg Lidt paa Haanden. Nu skal De se paa Løjer.«

I det samme tog han hele Scenen i to utrolig lange Skridt. Bryngelsen stillede sig op i Karmen, parat til at lade sig falde tilbage over Ryggen paa Brejde, men i Stedet for at tage hans Fødder paa Skuldrene, satte denne Hovedet helt op mellem hans Ben, saaledes at den store Skuespiller kom til at ride over Halsen paa ham. Kaste sig tilbage var umuligt, ti Brejde trykkede hans Knæ fast til sit Bryst med Armene. Han maatte blive siddende ret op, lige som Smaadrengene, naar de rider paa Nakken af hinanden, og paa denne Maade bar Brejde ham sideværts i kort Galop helt ud til Lamperne, Scenen rundt, og saa ud af Kulissen.

Denne »Produktion i den højere Ridekunst« gjorde en ubeskrivelig Effekt. Direktøren slog sig for Panden, sagde ikke et Ord, men gik hjem, for at »bestille Postheste.« Brejdes Venner blandt Tilskuerne klappede som Forrykte over dette Impromtu, Bryngelsens Venner hyssede af alle Kræfter. Under Changementet blev der et Øjebliks Pavse i denne Meningskamp, men ulykkeligvis hørte man under Stilheden den

rasende Tragiker brøle Ordet »Satisfaktion« udenfor Scenen. Paa dette Stikord fulgte en homerisk Skoggerlatter og et hundredestemmigt Bravoraab fra det ene Parti, og en bedøvende Piben fra det andet, der havde faaet sine Gadedørsnøgler frem.

Det varede længe, før vi kunde fortsætte Spillet. Endelig kom vi til Orde, men nu var Ævret opgivet. Under den rædselsfulde Scene mellem Karl Moor og hans Elskede, hvori han betaler sin Gæld til Banden ved at myrde hende, herskede den største Munterhed baade paa Scenen og paa Tilskuerpladsen. Men Alting var ogsaa som forhekset, om det saa var Pistolerne. Den, hvormed jeg skulde skyde hende, klikkede, og først en halv Snes Sekunder efter at Jomfru Holmberg havde ladet sig falde, og jeg havde kastet Mordvaabnet, fulgte Reserveskuddet udenfor Scenen. Det var nemlig Direktøren, der skulde have passet det, men da han var løbet sin Vej, og Amalia faldt, uden at min Pistol gik af, greb Blak i sin Befippelse den, der laa i Kulissen, og trykkede den af, saa Skraldet kom en god Stund for silde, ligesom de optøede Toner i Münchhausens frosne Jagthorn.

Det forsinkede Pistolskud var naturligvis et nyt Signal til Lystigheden. Jeg hverken saa eller hørte længer, den kolde Sved haglede mig ned af Panden, og jeg skyndte mig, alt hvad jeg kunde, for at naa Slutningsrepliken — men saa langt skulde jeg ikke komme!

I det Karl Moor nedlægger Kommandoen over Røverne, skulde han, efter vor Bearbejdelse af Stykket, kaste sin Fjærhat for deres Fødder og raabe: »Den, som vil være min Eftermand, tage den op!« — Jeg havde sagt Repliken, og nu skulde der indtræde en Pavse, i det Alle veg tilbage med tavs Rædsel. Den indtraadte virkelig, ti man var bleven træt af at le.

Men mellem Statisterne var der en ulykkelig fjollet Stymper, som vi kaldte »Plakat-Peter.« Han var omtrent tre Alen lang, halt og skævbenet, og kendt af ethvert Menneske i Byen, fordi han løb om med vore Programmer. Da det skortede paa Røvere, havde Direktøren givet ham en Rytterkappe paa og gjort ham ukendelig ved et stort Skæg. Han skulde staa bag ved de Andre for at fylde op, men han maatte ikke røre sig af Stedet, for ikke at blive genkendt. Da jeg havde kastet Hatten, traf det vilde Blik, jeg kastede om i Kredsen, ogsaa paa ham. Han blev bange og saa spørgende paa Brejde.

»Hørte Du ikke, hvad han sagde?« hviskede denne barsk.

»Jo kors!« svarede Staklen. »Han sa': ta' upp hatten!«

»Hvorfor gør Du det da ikke?« — Det var jo til Dig, han talte!« — vedblev Brejde.

Og nu haltede den Ulykkelige over Scenen efter Hatten. Ved det første Skridt, han gjorde, genkendte hele Galleriet ham, og et Hurra hilsede Plakat-Peter som Konkurrent til Kapitajnsposten. Ude af mig selv stampede jeg i Gulvet af Forbitrelse, i det han tog Hatten, men min Heftighed og Publikums Jubel var mere, end hans svage Hjerne kunde bære paa én Gang. I sin Angst for ikke hurtigt nok at have adlydt Befalingen, satte han Hatten paa Hovedet med et fortvivlet Slag oven i Pullen.

Videre kunde Spasen ikke drives!

Jeg ser mig endnu staa maalløs lige over for den rædsomme Plakat-Peter, jeg hører den skraldende Latter, de bragende Klapsalver, de rungende Bravoraab og den skingrende Piben! Hvorledes Stykket endte, om Beneficianten blev fremkaldt eller ikke, om der blev Noget af Duellen mellem Brejde og Bryngelsen — det har jeg derimod endnu ingen Anelse om. Jeg løb min Vej uden at tænke paa Slutningen,

overlod Valpladsen til Plakat-Peter og styrtede hjem.

Næste Aften var jeg i København. Jeg lukkede mig inde, læste flittigt og talte aldrig mere om at debutere. I de første tre fire Aar rejste jeg paa Landet, saa snart Sommerferien begyndte, for ikke at møde Nogen af »Røverne« paa Gaden, og jeg var heldig nok til at undgaa dem. Nu er der gaaet mange Aar siden den Tid, men hver Gang jeg har siddet for længe oppe eller spist for silde til Aften og faar en urolig Nat, maa jeg endnu bestandig i Drømme spille Karl Moor til Beneficeforestilling.

LYKKE OG LØKKE.

»Wenn Jemand eine Reise thut
Dann kann er was erzählen!«

sang gamle Matias Claudius for sine Vandsbækkere og hans Ord gælder længere end til Vandsbæk. Hvad man ser og hører hjemme, er det saa kedeligt at fortælle, ti det kan saa let kontrolleres og korrigeres af de andre Hjemmeboere. Først naar man kommer ud paa Rejse, tør Inspirationen ret slaa sig løs under Fortællingen, ti da har man et ganske anderledes taknemligt Publikum, end de kære Bysbørn, der kender alt, hvad man har oplevet, og selv kan fortælle det paa en ganske anden Maade.

De bedste Historier, jeg har hørt fortælle, har jeg fra mine Rejser. Derfor maa det ikke forundre Dem, at jeg saa ofte begynder mine Genfortællinger i en Vaggon eller paa et Dampskibsdæk!

Men til Historien!

Det vidunderlige nittende Aarhundrede havde fyldt sit niogtresindstyvende Aar.

Raslende og klirrende jog Troldtoget afsted til Birger Jarls By med en ildsprudende Drage til Forspænd . . .

For at tale i et jævnere Sprog, der passer bedre til Nutidens Landeveje: Vi rejste paa Jernvej fra Gøteborg til Stockholm.

I Vognen var vi fire: den unge Petersen fra Strandholm, Doktor Cedersparre fra Helsingfors, Handelsrejsende Samson fra Hamborg og jeg.

Det er med velberaad Hu, at jeg nævner den yngste af Selskabet først. Som rejsende var han ubestridelig Numer Et blandt os, ti mens Lægen var paa Tilbagetog fra sin rimeligvis sidste Studierejse i det egenlige Evropa for at vende tilbage til det russiske Monarki, mens Handelsmanden lod sig forsende fra Plads til Plads som levende Prisliste til sin Prøvekasse, og mens jeg rejste i Ærende som Avisreferent, drog han ud paa Æventyr med et fyrsteligt Følge af Forventninger og Forhaabninger. Det var hans første Rejse udenfor Danmark. Routen lød: til Tante i Stockholm, derfra til Onkel i St. Petersborg, saa til Konstantinopel, saa . . . osv. Alt, hvad der viste sig under Vejs, var

for ham nye Opdagelser; paa enhver Station, som vi jog forbi, trode han at forsømme en hel Flok ventende Begivenheder og Bedrifter.

Cedersparre kunde ikke afholde sig fra saa smaat at spotte over hans ungdommelige Illusioner. »De skulde helst have rejst lige til Rusland« — forsikrede han. — »Nu er det alt for silde at rejse paa Æventyr i Sverig!«

»De mener, at Aarstiden ikke er heldig valgt?« — spurgte Petersen naivt.

— Just ikke Aarstiden, men Aarhundredet. Endnu i Dronning Kristinas Tid kunde der her falde et lille Æventyr af til en køn og kæk ung Mand, men nu er det forbi. Nej, vent til De kommer til Rusland! Der spiller Tilfældet en ganske anden storslaaet Rolle end her i det fornuftige Norden, hvor man kun holder Tatere i Arbejdshusene, Røvere i Cellefængslerne og Bjørne i Menagerierne. I Rusland derimod . . .

»Ak ja! Der kan Lykken falde en om Halsen i en Haandevending — naar man er heldig!« — sukkede Samson.

»Mener De Lykken med y eller med ø?« — spugte jeg for at undgaa Misforstaaelser.

Hr. Samson talte alle evropæiske Sprog, men kun en gros. En detail gjorde han ikke Forretninger i noget af dem, og jeg maatte

derfor oplyse ham om, at de to enslydende Ord i vort Sprog ved de forskellige Lydtegn fik en saa forskellig Betydning, at den Synder, der havde faaet Løkken om Halsen, i Almindelighed maatte betragte sig som aldeles forladt af Lykken.

Om den Løkke, hvortil Rebslageren er Fader, var her slet ikke Tale. Vor Rejsefælle forsikrede med en Tyskers hele Alvor og Troværdighed, at han en Gang i Rusland havde været sin rigtige virkelige Lykke saa nær, at hvis han blot var kommen den et eneste Skridt nærmere, vilde han øjeblikkelig være bleven forvandlet fra ung Probenreuter til gammel Adelsmand, og i denne Stund have haft Generalsrang, Hofgunst uden Ende, Godser i milevis og Rubler i tøndevis.

— Men hvad kom der da i Vejen mellem Dem og Lykken?

— To fulde russiske Bønder, der stank af Løg og Finkel, saa jeg maatte gaa et Skridt til Side. Dette eneste ubesindige Skridt skilte mig fra alle Herlighederne. Havde jeg ikke gjort det, vilde det have været mig, der var kommen til at staa ved Siden af Karakosoff i det Øjeblik, da han skød paa Kejseren, mig, der havde slaaet Pistolen til Side, mig, der

var bleven adlet, overøst med Guld- og Sølvtøj, Legater, Kontanter osv., osv. Nu blev det Kommissarov, den Flab! Han stod netop paa den Plet, hvor jeg havde staaet, og hvor jeg naturligvis var blevet staaende, hvis jeg ikke havde haft en saa ulykkelig delikat Næse. Der havde ikke behøvedes en Smule mere, end at jeg Aftenen forud havde glemt at lukke mit Vindue og faaet en ordenlig Snue — saa vilde jeg ikke have rørt mig af Pletten, og saa vilde min Lykke have været gjort.

»Men er De da saa aldeles vis paa, at De, der var ædru, vilde have gjort det samme, som Kommissarov gjorde i Fuldskab?« — spurgte Doktoren med en tvivlende Mine. »Sæt, at De havde betænkt Dem et Øjeblik!«

— Betænke sig paa at frelse et Medmenneskes Liv — især naar det er en Kejser . . .

— Netop naar det er en Kejser og oven i Købet en russisk Kejser, synes jeg, at der let kunde fare en anden simpel dødelig den Tanke gennem Hovedet: Denne Mand gælder over for 70 Millioner menneskelige Væsener som Vorherres Fuldmægtig her paa Jorden; et Vink af ham kan afgøre Liv eller Død for Tusinder og Hundredetusinder, en hel Verdens Skæbne beror paa, om han bliver skudt, anskudt eller urørt

af den Kugle, der udsendes efter ham, og selvfølgelig maa han altsaa staa under særlig Beskyttelse af hele den russisk-katolske Helgenskare. Har nu Du, som hverken er Russer eller Katolik, nogen som helst Ret til at fuske dem i Faget, og er det ikke en Formastelse af Dig at ville vise Verdenshistorien en anden Vej ved at forandre Retningen af den sigtende Pistol? — Og mens denne Tanke løb igennem Deres Hoved, kunde der have løbet adskillige Stumper Bly gennem Kejserens.

»Jeg for mit Vedkommende kunde ikke et Øjeblik være i Tvivl om, hvorvidt jeg burde frelse et Menneskeliv, uanset om dette tilhørte en Kejser eller en Sjover, en Moskovit eller en Samojed! — udbrød Petersen halv oprørt.

»Nej, hvad har Nationalitet og Rangforordning med de almindelige Menneskepligter at gøre!« — istemte Samson.

»Mere end De i dette Øjeblik husker!« — svarede Finnen rolig. De, Hr. Samson, der har Deres Moral fra det gamle Testamente, maa dog vist vide, at den amalekitiske Nationalitet var tilstrækkelig til at gøre det til Dødssynd for Savl at frelse Kong Agabs Liv, ja til at nedkalde Forbandelse over enhver, der skaanede »Mænd eller Kvinder, Børn eller

Diende, Øksne eller Faar, Kameler eller Asener« — og naar De, Hr. Petersen, der tilfældigvis er født ved Issefjorden og ikke ved Sprefloden, blot tænker Dem tilbage i Stemningerne og Forholdene fra 1864 og forestiller Dem den nuværende nord- og stor-tyske Rigskansler ophængt i en tynd Hampesnor og Dem selv staaende ved Siden af med en Saks i Haanden, saa tror jeg, at De vil forstaa, hvor menneskeligt det kan være at betænke sig et Øjeblik paa at redde et saakaldt Medmenneske, ja jeg paastaar endogsaa, at der kunde gives Tilfælde, hvor begge Dhrr. Menneskevenner vilde finde deres Forpligtelser mere og mere tvivlsomme, jo længere De betænkte Dem.

Det er bedrøveligt for Grundsætnings-Menneskene at se, hvilken Magt et *argumentum ad hominem* kan udøve fremfor et logisk Bevis. Ligesaa totalt som salig Jeronimus i »Julestuen« blev slaget ved Lignelsen om den Fugl Føniks, saa fuldstændigt blev de Allieredes Paastande nedsablede ved Henvisningen til Amalekiterne og Grev Bismark-Schönhausen.

Petersen søgte dog at klare sig, saa godt han kunde, ved en Paaberaabelse af de Hensyn, man var skyldig at tage til sin egen Velfærd, og som vel kunde komme i Betragtning, hvor

der var Tale om en Fjendes Liv, men som aldeles ikke havde noget at sige i det foreliggende Tilfælde, der ikke medførte nogen som helst Fare, enten for Redningsmanden selv eller hans nærmeste.

Men Cedersparre var ikke for intet en født Finne. Havde han en Gang stillet en Paastand paa Hovedet, saa tillod han ingen anden at vende om paa den, saa længe han var i Stand til at støtte den. »Saa her var ingen Fare?« udbrød han. »Véd De hvad! Det er farligt nok at kaste sig mod et Par Heste, der løber løbsk, men det vilde jeg maaske heller ikke betænke mig paa, selv om det var en ubekendt Russer, der sad i Vognen — derimod vilde jeg ubetinget tage i Betænkning at løbe imod et Jernvejstog, der var kommet paa Vildspor, og jeg vilde rimeligvis endogsaa betænke mig to Gange, førend jeg som den stakkels Kommissarov kastede mig foran Hjulene paa den russiske Histories Jagernauts-Vogn — NB. naar jeg ikke selv var Russer! — Jeg tvivler endogsaa paa, at nogen af de to Herrer, nu efter at De kender hans Martyrium, vilde have underkastet sig det i hans Sted, ja jeg tror ikke en Gang, at han selv til Trods for sin russiske Rettro vilde have slaaet Pistolen

til Side, hvis han havde anet, hvorledes man vilde lønne ham derfor.«

— Men han blev jo netop lønnet kejserligt!

— Ja vist saa, baade han selv og hans afdøde Forfædre blev endogsaa optagne i Adelstanden — ganske ligesom Tilfældet var med den stakkels Jeanne d'Arc, der frelste det kongelige Udskud Karl den syvende. Men baade den franske Hyrdepige og den russiske Bondemand blev lige fuldt Martyrer, fordi de blandede sig i Sager, som laa over deres Kald. Forskellen var blot, at hun blev Martyrinde paa romansk og han Martyr paá slavisk.

— Han — Kommissarov? — Lykkens Pamfilius?

— Paa sin Maade! Kender De ikke Slutningen af hans Historie?

— Nej, jeg véd kun, at han blev lønnet med alle de Herligheder, som et Menneske kan begære. Hele Verden talte jo kun om ham og den Lykke, han havde gjort. Jeg saa ham selv udstillet paa en af de mest iøjefaldende Pladser i den kejserlige Opera, og Folk havde meget mere Øje for ham end Øre for Musiken.

— Aldeles rigtigt! Men vil De tillade mig at fortsætte Historien om denne Lykkens Pamfilius til Advarsel og Skræk for alle dem, der

maatte have Lyst til at forgribe sig paa den russiske Historie?

— Fortæl! Fortæl!

— Nu vel. Indledningen skal jeg gøre saa kort som mulig.

Kommissarov var en fattig, russisk Bonde og levede som saadan tilfreds med sine Kaar: han var taalmodig, naar han var ædru, og lyksalig, naar han var fuld.

I førstnævnte Tilfælde fik han Bank af sin Kone; i sidstnævnte var det ham, der bankede hende. For Evropæere vilde et saadant ægteskabeligt Samliv vistnok ikke være behageligt, men i Rusland har man nu en Gang vænnet sig til at have det saaledes, og Folk, der har sat sig ind i Forholdene, forsikrer, at hverken Mændene eller Konerne kan undvære denne Levemaade.

Imidlertid kan ingen fortænke Ægtemændene i, at de foretrækker Lyksaligheden for Taalmodigheden. Det gjorde Kommissarov frem for nogen; han var kun ædru, naar han var nødt til det, og det var han ikke, saa længe han ejede en eneste Kopek. Ikke en Gang, naar den sidste var udgiven, indrømmede han Nødvendigheden deraf. Saa tog han sin Lyksalighed paa Borg i pælevis, og naar ingen vilde

betro ham mere, pantsatte han alt, hvad man vilde tage i Pant for den Trylledrik, der fremkaldte Lyksaligheden.

Herremanden, der ejede det Gods, hvorpaa han var født — en Baron Küster tror jeg det var — havde tilladt ham at flytte til Petersborg, og her havde han faaet Arbejde hos en Bundtmager. Paa Arbejdsdagene var han flittig og ordenlig, paa Fridagene var han overstadig lyksalig. En russisk Bonde, der har faaet en Fridag eller en Fritime, befinder sig ligesom en forrejst Matros, der har faaet Landlov, udenfor sit Element, udenfor sine ordenlige Livsvilkaar; der er for ham noget saa Overordenligt i Friheden, at han ikke kan begribe, hvad han skulde gøre med den, hvis han ikke benyttede den til noget Uordenligt.

Den 16de April 1866 havde Ossip Kommissarov ikke alene en Fridag, men endogsaa en overordenlig Fridag; det var nemlig den eneste Dag i hans Liv, paa hvilken han fyldte sit 25de Aar, og det var derfor i sin gode Orden, at denne Dag blev anvendt til noget Ekstraordinært.

Til en Begyndelse tog han sig i Selskab med et Par Kammerater en solid Morgenrus, som han trolig opfriskede i Dagens Løb, gik

derpaa hen i et Kapel og takkede St. Nikolaj for den Lyksalighed, der var bleven forundt ham i det Fjerdedel-Aarhundrede, han havde tilbragt i Czarens jordiske Himmerige, og skyndte sig saa tilbage til Kroen for yderligere at forhøje sin russiske Lyksalighed.

I Russernes Templer er Helgendyrkelsen sindrig lempet efter de Andægtiges Stand og Stilling. De Højtstaaende slaar ganske fine Kors for Pande og Bryst og gør ganske smaa Nik med Hovedet, mens de tilbeder Billederne; de jævne Borgere slaar store Kors og gør dybe Buk, men den simple Almuesmand ligger nedkastet paa Kirkegulvet, slaar sig for Brystet og dunker Panden mod Fliserne. For ham maa der kraftigere Midler til at banke Andagten ind.

Man begriber let, at den hrave Ossips Hoved, efter at være bearbejdet først paa Kroen og siden paa Kirkegulvet, var særdeles modtageligt for alle kommende Indtryk og Indskydelser. Da han fandt Tilbagevejen spærret ved en optrukken Bro, udbrød han: »Hvem kan vide, hvad det er godt for!« — og det kunde han sige med Rette, ti havde Broen været passabel, vilde han efter et Kvarters Forløb have siddet i Kroen, mens Hr. Samson havde indtaget

hans Plads i det afgørende Øjeblik. Nu vendte han rolig om og slentrede ned forbi »Sommerhaven.«

Uden for Porten holdt et Køretøj og omkring det stod en Halvkreds af forventningsfulde Tilskuere. Det var Czarens Vogn — om en kort Stund vilde de rettroendes Selvhersker aabenbare sig for dem.

Hvilken Festdag! Først Kroen, saa Kirken og saa Kejseren!

Ossip Kommissarov stansede, brugte sine Albuer og stod snart i forreste Række.

Lidt efter aabenbarede Kejseren sig virkelig. Ossip skælvede af Andagt. Havde ikke hans medfødte russiske Militær-Instinkt befalet ham at holde Linje, er det sandsynligt, at han igen havde kastet sig paa alle fire og drukket Brostenene lige saa mange Skaller til Ære for St. Aleksander, som Kirkefliserne havde faaet til Ære for St. Nikolavs.

Det er en mærkværdig, næsten uforklarlig Naturkraft, der samler Smaafolk omkring fornemme Personer. Man gør det utrolige for at faa dem at se, uagtet man meget godt véd, at der slet ikke er noget mærkeligt at se paa dem. Viktor Hugo paastaar, at det netop er dette »Uagtet,« der er Særsynets egenlige

»Fordi.« Mængden har altid en umættelig Lyst til at se det ophøjede profaneret — siger han, og det kan jo være en meget rimelig Forklaring over de Sammenstimlinger, han selv fremkalder, hvor han viser sig; men det gælder aldeles ikke i Rusland. Der stimler man netop sammen for at forbavses over det vidunderlige, og intet kan forekomme en Russer mere forbavsende end den vidunderlige Lighed, som Czarer, Storfyrster og Smaafyrster i hele deres ydre Væsen har med de ordinære Individer af Menneskeslægten.

Kommissarov kunde næppe tro sine egne Øjne. Han saa den store Czar nærme sig Vognen ganske paa samme Maade som et almindeligt russisk Menneske: ved at sætte den ene Fod frem, den anden foran — og saa fremdeles. Derpaa blev han Vidne til et endnu større Jertegn: Czaren fik ogsaa sin Overfrakke paa uden at afvige fra den for andre dødelige sædvanlige Fremgangsmaade. Han stak ikke en Gang begge Armene i Ærmehullerne paa én Gang, men først den ene og saa den anden — fuldstændig som Kommissarov selv gjorde, naar hans Kone hjalp ham Kavajen paa.

Det var næsten utroligt! I det han med stive Blik stirrede paa Kejseren for ikke at tabe

et Skimt af Særsynet, blev der pludselig udstrakt en Arm foran hans Øjne; at denne Arm udgik fra Misdæderen Karakosoffs Skulder og endte i en Haand, der rettede et Pistolløb imod Czaren, fik han ikke Tid til at se; det var tilstrækkeligt, at den betog ham Udsigten; han stødte den derfor til Side — der lød et Knald — der viste sig en Røg — der udbredte sig en Lugt af Krudt — der blev en forfærdelig Tummel og Trængsel — Kommissarov blev ædru af bare Forskrækkelse — og saa fortalte man ham, at han havde frelst Kejserens Liv.

Nu var hans Lykke gjort. Dagen efter var han næst selve Czaren den mest populære Mand i hele St. Petersborg — ja, der var i hele Evropa ikke en Stump Telegraftraad, gennem hvilken hans Navn og Efterretningen om hans Stordaad ikke havde banet sig Vej; der var i hele den læsende Verden ikke et Dagblad, lige fra de uhyre amerikanske News-Papers i Lagen-Format til de smaa skandinaviske Provinsaviser in qvarto, som ikke i hvert af de nærmest paafølgende Numre bragte nye Meddelelser om hans Bedrift, hans Herkomst, hans Fortid, hans Forhold, hans Udseende, hans Alder, hans Kone osv. Dersom han tilfældigvis havde haft en Hund, er der næppe Spørgsmaal

om, at Aviserne ogsaa havde fortalt, hvad den hed, hvad Farve den havde, og hvad den fik at æde — saa glubende var den almindelige Interesse for ham.

Czaren lod ham kalde, men han skulde ikke møde til Avdiensen som ufri Bonde og Bundtmagerkarl: en kejserlig Ukas havde forud kundgjort, at ikke alene han selv, men hans afdøde Fader, Farfader, Oldefader og Tipoldefader var optagne i Adelstanden. Det har sikkert forundret de salig Bondesjæle saaledes aldeles uventet at komme ind i den adelige Afdeling af det russiske Himmerige, men forhaabenlig har de dog trøstet sig med, at de ikke var de eneste uskyldige, som den kejserlige Naade havde kastet sig over. Deres Ætling og Stamherre var derimod lige ved at se sin Bevidsthed opløses i bare Forundring: Kejseren trykkede hans Haand allerhøjst-egenhændig, og da han kom ud i Forsalen, blev han saaledes omfavnet af Generals-Arme, trykket til Kammerherre-Hjærter, badet i Bispe-Taarer og kysset med Marskalks-Moustacher, at alt løb rundt for ham.

Ogsaa hendes nybaarne Naade, Mor Kommissarov, maatte til Hove. Da hun blev forestillet for Czarinden, tillod denne hende at

udbede sig en Naadesbevisning. Den brave Kone betænkte sig en Stund, thi hun vilde nødig være alt for ublu i sin Begæring; men da hun yderligere blev opfordret til frimodig at sige, hvad hun ønskede, tog hun Mod til sig og bad om, at man vilde indløse den nye Kaabe, som hendes Drukkenbold af Mand — nuværende Grev Kommissarov — havde pantsat paa Kroen samme Dag, som han gjorde Indgreb i Verdenshistorien. Hun bad naturligvis ikke forgæves, og saasnart Hoffets Damer hørte dette rørende Bevis paa den nye Grevindes Beskedenhed, kappedes de om at sende hende Sobel- og Hermelin-Pelse; i Løbet af den følgende Dag modtog hun omtrent halvandet hundrede Stykker. Ossip, der forstod sig paa Bundtmagerarbejde, forsikrede, at der maatte kunne laanes en udrikkelig Mængde Brændevin paa dette Pelsværks-Oplag.

Czarens Redningsmand blev nu indflyttet i en herskabelig Lejlighed og fik Tjenere i kejserligt Livré. Alle Klubber i Rusland sendte ham Diplom som Æresmedlem. Hoffotografen fortjente sig en Formue ved at sælge hans og hans Kones Portræter. I samtlige Guvernementer og i alle de større Byer gjorde man Indsamlinger for at sende ham brillanterede

Pokaler, Guld-Tepotter, Sølv-Servicer, Diamantringe og lignende Sager i et saadant Tal, at han kunde forsyne et Par Juvelererboder med Varer; endogsaa fra Finland fik han kostbare Mindegaver. De gamle Knesinder og Bojardesser indsatte ham til deres Arving, de loyale Handelsselskaber bevidnede ham deres Taknemmelighed paa Stempelpapir i Form af Obligationer og Livrente-Breve; fra Morgen til Aften regnede der rede Penge ned over ham, og man tilskødede ham hele Godser med tilhørende Bonde- og Kreaturbesætning. Man foranstaltede en ny Udgave af Ruslands Geografi, for i den at kunne optegne hans Fødested, og ve den Discipel, der, naar han blev spurgt om Landsbyen Molvitinos Mærkværdigheder, ikke strak opramsede: »Her fødtes i Aaret 1841 den 16de April Ossip Ivanov Kommissarov Kostromskoj, hvem Herren forundte den Naade at frelse hans Majestæt Kejser Aleksander den andens dyrebare Liv« — ja saa vidt gik endog Begejstringen for ham i Udlandet, at Komponisten til »Den tapre Landsoldat« gjorde Forsøg paa at fordoble sin Udødelighed ved at skrive en »Kommissarov-Marche.« Se, det kalder man at gøre Lykke!

Men det blev ikke derved.

Den forhenværende Bonde og Bundtmager havde selv tiltaget sig Værdighed som kejserlig Liv-Redder. Czaren havde udnævnt ham til Adelsmand og de taknemlige Medborgere havde hævet ham op i Rigmændenes Klasse, men til Tros for sin Adel, sin Rigdom og sin Bedrift var han endnu efter russiske Begreber i Grunden ingen Ting, og »den berømte Kommissarov« maatte nødvendig være noget mere end Ossip Kommissarov. Men for at blive noget mere maatte han blive noget andet, og for at blive noget andet maatte han ophøre at være, hvad han var. Man vilde gøre ham til det størst mulige, og da al Storhed i Rusland er militær, maatte han have Ansættelse i Hæren.

Man gjorde ham nu til »Kornet« ved et af de smukkest uniformerede Hestgarde-Regimenter, og Chefen for dette fik allernaadigst Ordre til i største Hast at bibringe ham den til Forfremmelse nødvendige Dannelse og Dressur. Naar Czaren vil, at noget skal gøres, saa maa det gøres, og naar en Russer maa gøre noget, er der aldrig Spørgsmaal, om det kan gøres eller ej! Kommissarov skulde frem, det havde saa mange Prinser, der var komne til Regimentet, ogsaa skullet; havde Chefen kunnet besørge dem uddannede til

Forfremmelse, maatte han ogsaa kunne uddanne Kommissarov, og kunde han ikke det, saa — skulde han gøre det alligevel, ti han havde sin Ordre.

Den nye Kornet var slet ikke dummere end de tidligere uddannede Prinser, men Ulykken var, at han ligesom de skulde dannes uden Anvendelse af de Hjælpemidler, der lige siden Peter den Stores Tid er blevne betragtede som uundværlige for den russiske Almues Kultur, og at han skulde omdannes, mens Prinserne kun behøvede at uddannes. En livegen russisk Bondenatur, der er bleven fem og tyve Aar gammel, lader sig hverken omdanne eller uddrive.

Der blev imidlertid dannet og drevet paa ham tidlig og silde. Han lød og led, det var han født til; men lige saa lidt som nogen Drivhus-Kultur kan forvandle et Rødløg til en Tulipan, saa lidt formaaede Dressuren at omskabe ham fra Bonde til Adelsmand. Naar man sagde »ret!«, saa rettede han sig, naar man sagde »buk!«, saa bukkede han; han kunde lære at gøre hvad som helst paa Befaling, men at gøre eller sige noget som helst af sig selv, kunde ingen lære ham. I Samkvem med de adelige Officerer var og blev han sky

og forskræmt: det var ham umuligt at leve sig ind i den fremmede Race. Efter et Par Ugers ufortrødne Anstrængelse opdagede man, at det gik mere og mere tilbage med hans Udvikling: man havde forkuet Bondenaturen uden at kunne fremdrive en Spire til Adelsmanden. Vilde man ikke fuldstændig ødelægge ham, maatte man lade ham have sin Frihed, opgive al Undervisning og Dressur og indskrænke sig til ubemærket at paavirke ham ved et skønsomt Valg af hans Omgangsvenner — sagde den klogeste i Raadet, nemlig Regimentslægen, og hans Raad blev fulgt.

Hr. Kornetten fik nu sin Frihed, og for Friheden havde han, som sagt, kun én Anvendelse: han søgte Morskab, men kendte ingen anden Vej dertil end den, der gik gennem Krodøren. Han gik altsaa til Kros, samlede en Flor af sine Jævnlige, Underofficerer og Menige, om sig, øste Champagne ud i Strømme, følte sig for første Gang lykkelig siden sin Ophøjelse og nød sin Lykke i fulde Drag, indtil hele Selskabet paa god russisk laa døddrukkent om Bordet.

Følgerne af denne Aftens Glæde blev yderst bedrøvelige. Samtlige Gæster maatte efter de militære Loves Strænghed bøde for den altfor

store Ære, de havde nydt, og om Værten end i Egenskab af kejserlig Livs-Frelser gik fri for den Straf, der kom over de andre Syndere, gik han heller ikke Ram forbi. Det blev nemlig betydet alle lavere stillede Individer ved Regimentet, at dersom nogen af dem vovede at tage Plads ved samme Bord som Kejserens Redningsmand, eller at nippe til et Glas i hans ophøjede Selskab, eller blot at indlade sig i Samtale med ham, vilde en saadan Formastelse blive straffet som Tilsidesættelse af den Ærbødighed, der skyldtes Czaren, og det kostede blot Chefen et Ord at faa samme Parole givet ved de andre Regimenter.

En saadan Tilkendegivelse forfejlede ikke sin Virkning paa Vedkommende, selv om den kun blev meddelt under Haanden. Kommissarov kunde ikke mere henvende et venligt Ord til sine naturlige Ligemænd uden at indgyde dem Rædsel; hans godmodige, tungsindige Aasyn virkede øjeblikkelig forstenende paa dem som et Medusahoved. De hilsede ham nu med samme Udtryk af Forfærdelse, som om han havde været Czaren selv, og som om der bag ved ham lurede en Straffens Engel med hævet Knut i Haanden; jo mere venlig og opmuntrende han tiltalte dem, jo tydeligere saa han dem

gyse tilbage; kun ved ligefremme Spørgsmaal var det ham muligt at faa et Svar vristet fra dem, og kunde de saa slippe med Enstavelsesord, gjorde de det. Han begyndte nu at anse sig selv for et forgjort Menneske med et Kains-Mærke paa Panden og blev snart lige saa sky for de andre Officerer, som Mandskabet var for ham.

Det manglede naturligvis ikke paa Indbydelser fra hans overordnede Foresatte, men i deres Kreds var det ham, der var den forfærdede. Han kunde slet ikke forstaa, end sige tro og allermindst glæde sig over de Høfligheds-Fraser, der bleve henvendte til ham; især var de fornemme Damers Opmærksomhed og Galanteri generende for ham. Hvorledes skulde disse fine brillanterede Duftvæsener pludselig for Alvor have faaet en saa umættelig Interesse for ham, Bonden, Bundtmagerkarlen, Ossip Ivanov, hvem de for faa Dage siden vilde have set ned paa som paa et Trældyr? Han vidste jo for godt, at han selv intet havde gjort, der kunde forvandle ham til et højere Væsen, og han vidste bedre end nogen anden, at han tros alle Udnævnelser, Lovtaler, Diplomer, Pokaler og Tepotter uforandret var den selvsamme simple Mand, som for kort Tid siden

saa Vejen til Kroen afskaaren ved den optrukne Bro. Alt, hvad der var hændet ham siden, var saa ubeføjet, saa urimeligt, ja saa utroligt, at han kun kunde tænke sig to fornuftige Forklaringer derover: enten maatte hele den fornemme Verden være bleven enig om at gøre ham, den stakkels Almuesmand, til en Slags Rigs-Nar, eller ogsaa maatte den hele Historie være en Drøm, en Vildelse, som han havde drukket sig til paa sin Fødselsdag.

Han havde før, naar han efter en Rus var plaget af fæle Drømme, trøstet sig med, at han kun drømte; nu hændte det ham ofte, naar han midt i de straalende Herskabssale stod forknyt og forlegen midt i en Sværm af fine Damer og guldbræmmede Herrer, der opbød alle deres Kunster og Evner for at presse en Ytring ud af ham, at den Tanke greb ham: »Alt dette er kun en Slags Mareridt! Gid du snart maatte vaagne, selv om det skulde være Mutter, der trak dig ved Haarene ud af Sengen!«

Denne Tanke vendte tiere og tiere tilbage; den var nær ved at blive en fiks Idé, og jo mere han tvivlede om, at han var ved sin fulde Bevidsthed, jo mere sky og indesluttet blev han naturligvis over for de ham paatvungne

Omgivelser; man indlader sig jo nødig med det, man ikke rigtig tror paa!

En Aften listede han sig ud med Lommen fuld af Penge, styrede sin Gang hen til det Strøg, hvor han havde færdedes i sin Ringheds glade Dage, gik ind i en af de kære gamle Kipper, der saa ofte havde set ham lyksalig, traf her gamle Bekendte, beværtede dem alle, drak med dem alle og blev saa lyksalig som den, der ikke alene har genfundet sig selv, men genfundet sig selv som en Krøsus. Her mellem Bundtmagere, Garvere og Felberedere overtydede han sig om, at han endnu var den virkelige, levende og lysvaagne Ossip Kommissarov, og at han i denne Egenskab havde Venner i Mængde, Venner, som forstod ham og som han forstod, Venner, der vilde drikke med ham, saa længe de kunde se en Flue paa Væggen — ja meget længere! — det viste de i Gerning. Det blev en mageløs Aften, og den blev fulgt af flere lignende.

Men det gaar paa ingen Maade an, at en Officer i et kejserligt Garderegiment genfinder sig selv mellem Smaaborgere og Arbejdsmænd, især naar han højtideligholder Genfindelsen paa en saa familiær Maade. Enhver anden Kornet, der havde gjort sig skyldig i en slig Tilsidesættelse

af Korpsets Værdighed, vilde have faaet Arrest eller værre Straf; men Kejserens Redningsmand maatte man ikke straffe, man maatte blot forebygge Gentagelsen af slige Udskejelser.

Da Ossip en Aften vilde gaa til Kroen, fandt han den lukket; Politiet havde sat en Pind for de natlige Orgier og givet samtlige Deltagere en alvorlig Advarsel: den Straf, som de havde fortjent for deres Drukkenskab, vilde man imidlertid opsætte, til man næste Gang traf dem i Selskab med Kornetten. Han gik nu ind paa en anden Kro, traf der nogle af Kammeraterne, men aldrig saa snart var han kommen ind ad Døren, før de skyndte sig afsted; han vilde holde paa en af dem, men denne bad saa bønlig for sig, som om det galdt hans Liv; han lod ham altsaa gaa og satte sig hen ved et andet Bord mellem nogle Haandværkere, som han ikke kendte, gav sig i Snak med dem og krævede Drikkevarer ind Det varede paafaldende længe, førend de kom — en ubekendt Tilstedeværende havde nemlig hvisket et Ord i Øret paa Værten. Ossip rejste sig for at faa fat paa den forsømmelige Opvarter. Da han kom tilbage, var alle hans Bordfæller forsvundne — den Ubekendte havde ogsaa sagt dem et magisk Ord, maaske tillige

vist dem et eller andet respektindgydende Tegn. Han satte sig hen til et andet Bord — samme Optrin gentog sig. Han gik forundret ind paa en tredje Kro — den selvsamme uforklarlige Skæbne fulgte ham: hvor han slog sig ned, rejste de andre Gæster sig op; næppe havde han udkaaret sig et Par Drikkebrødre, før den lede Troldmand, der usynlig ledsagede ham, ved et »forsvind!« bragte dem udenfor hans Synskreds.

Saaledes gik det ham, hver Gang han søgte sit gamle Selskab. Et eller andet forklædt Politivæsen fulgte ham overalt i Hælene og borttryllede, uden at han forstod, hvordan det gik til, enhver Kammerat. Hvad hjalp det nu, at han ejede saa mange brillanterede Pokaler, naar ingen Ven vovede at drikke med ham? Hvad hjalp det, at han havde Guld nok til at købe Vin i tøndevis, naar ingen vilde drikke et Glas med ham? Han gennemgik paa én Gang Midas's og Tantalos's Kvaler, og havde han kendt Sagnet om den langørede Guldmagers Frelse, vilde han næppe have betænkt sig paa at gøre Nevaen til sin Paktolos.

Til sidst gik hans Fortvivlelse saa vidt, at han i Mangel af alt andet Selskab sluttede sig til Gardeløjtnanterne. Imellem dem var der et

Par Landjunkere, der ikke stod synderlig over eller under ham, hverken i Henseende til Dannelse eller Drikkelyst. De blev nu hans stadige Følgesvende, og henrykte over, at de i Kommissarovs Navn havde et Løsen, hvorved enhver Klage maatte forstumme, drev de snart deres Udsvævelser udenfor alle Grænser. Jeg har selv set ham og dem husere en Aften paa et Konditori, og jeg har aldrig set noget lignende: da de ikke kunde tømme de sidst indkrævede tolv Flasker Champagne, kastede de til Maals efter Spejlene med dem. — »Det er Kommissarov, der morer sig — alt gaar paa hans Ansvar!« — hed det.

Men ogsaa den Morskab fik en snar og brat Ende. Skandalerne gik for vidt, og det var naturligvis ikke Kejserens Yndling og Liv-Frelser, men de Herrer Medjunkere, paa hvem Følgerne kom til at hvile. En smuk Morgen var de forsvundne. De var blevne »forflyttede til andre Regimenter,« sagde man, og da der ikke let kan tænkes nogen større Skræmsel for slige Folk end at sendes bort fra Hovedstaden til en af Fæstningerne paa Steppen, er det klart, at deres Kammerater tog Advarsel af deres Eksempel.

Nu var det kommet saa vidt med Lykkens Pamfilius, at han ikke en Gang blandt Gardeløjtnanterne kunde finde en Kammerat. Chefen for Regimentet opfordrede yderligere de mest dannede og eksemplariske Officerer til at tage sig af ham; de indbød ham til deres Saloner, men der var man aandrig, talte fransk og drak Te — det var uudholdeligt. Før vilde han drikke Finkel ganske alene.

Det gjorde han; men det var ingen Maade at blive dannet og beleven paa, og dannet og beleven skulde han blive — Czaren vilde det jo.

Man tvang ham nu ifølge Doktor-Recept til at holde Diæt, satte ham under stræng Opsigt og kommanderede ham om Dagen fra Undervisning til Undervisning, om Aftenen fra Salon til Salon. Han lystrede, ti han var Russer, men til sidst blev det ham umuligt at være det længere.

En smuk Morgen fandt man ham hængende paa Væggen i hans Sovekammer. For at frigøre sig for al den Lykke, han havde gjort, havde han gjort en Løkke paa en af de Guldsnore, som hørte til hans Uniform — den var falden ham om Halsen, og nu var han fri for al kejserlig Gunst og Bevaagenhed.

En af hans Medofficerer, en Landsmand af mig, skrev et Mindedigt over ham i vor national-finske Rune-Stil med Parallelismer og rimfri Trokæer. Slutningen lød omtrent som saa:

Frygtelig er Czarens Vrede
Og forfærdelig hans Naade!
Derfor ær ham i det Fjærne!
Derfor elsk ham helst i Afstand!
Derfor ve Dig, om Du vover
Paa hans Frakke fræk at skyde!
Derfor ve Dig ikke mindre,
Om du hindrer den, der skyder!

* * *

»Men de russiske Aviser har jo modsagt Efterretningen om Kommissarovs Død!« — indvendte jeg.

»Det er jo netop et Bevis paa, at den er paalidelig. Alle Aviser lyver: de engelske af Princip, de franske for Betaling, de tyske af Naturdrift og de russiske paa Befaling!« — svarede Doktoren.

»Men saa vidt jeg husker, stod Berigtigelsen ogsaa i et dansk Blad,« — indvendte Petersen.

»Der er den naturligvis optaget i god Tro. En Redaktør har ikke Tid til at undersøge, om en Efterretning er sand, men kun, om den er sandsynlig.«

* * *

Doktor Cedersparres Ord i Ære! Hans Fortælling syntes mig at være højst sandsynlig, og jeg genfortalte den i god Tro — aldeles korrekt som jeg havde hørt den. De svenske Blade optog den og blev i den Anledning konfiskerede baade i Finland og i Rusland — det var meget smigrende.

Et Par Aar efter talte jeg med en finsk Maler, der kom lige fra St. Petersborg, og gav mig en Beskrivelse over forskellige Herligheder og Mærkværdigheder, han havde set i Kejserstaden. Blandt andre nævnte han — Kommissarov.

»Kommissarov?« udbrød jeg forbavset. »Har han da ikke taget Livet af sig?«

— Han? Nej for fjorten Dage siden saa jeg ham i alt Fald køre gennem Gaderne i bedste Velgaaende. Hvem har sagt, at han skulde have aflivet sig?

— Deres Landsmand Doktor Cedersparre.

— Cedersparre! Ja det maa jeg tro. Han er vor første Improvisator, hvad Historier angaar. Det er Synd, at man aldrig har optegnet hans Improvisationer.

Den store Synd var udslettet! Jeg havde optegnet en af dem!

TEATERNISSÉN.

I.

Magleborg og Magleborgerinderne — Herregaardsfrøkenernes Kamp med Smaastadsdamerne.

At det lille Danmark af alle Verdens Riger og Lande er det, hvor der er bedst at være, derom har alle danske Digtere længe været enige, men trods denne Enighed vil ingen af dem kunne nægte, at det har en stor Fejl, som især gaar ud over Digterne: Det er altfor lille; saa lille endogsaa, at det er med Nød og Næppe, en digtet Fortælling kan faa Plads til at passere deri. Skal Handlingen foregaa i en By — den være stor eller lille — og Forfatteren nævner en af dem, der findes paa Landkortet, som Skueplads for de Optrin, han vil skildre, saa udsætter han sig for, at den første Læser, der aabner Bogen, kjender hvert Menneske i Byen og som Følge deraf enten erklærer, at de omhandlede Personer slet ikke findes der, eller —

hvad der er værre endnu — af Byens virkelige Indvaanere udskriver en Rollebesætning til den fingerede Personliste, ligesom Korsørianerne i sin Tid gjorde til »Kong Salomon og Jørgen Hattemager« og Anholtsbeboerne til »Peder Paars«.

Der hører derfor et usædvanligt Held til at opdage en By, som er saa lidt bekendt for det store Publikum, som Magleborg. Er der nogen af mine Læsere, der selv har været i Magleborg? Heller Ingen, hvis Broder er Apotheker i Magleborg, eller hvis Søsters første salig Mand har været Kapellan hos Provst Bavlerup i Magleborg? Naar Alt kommer til Alt, er jeg maaske endog saa heldig, at ikke en eneste af mine Læserinder i dette Øjeblik kan huske, hvor Magleborg ligger.

Saa meget desto bedre! Jeg skal vel vogte mig for at vise nogen konkurrerende Forfatter eller kontrollerende Kritiker Vejen til denne interessante By. Det maa være nok, at den ligger omtrent lige langt fra Skandinavien og Slesvigholsten.

Byen Magleborg er ingen Købstad, men det vilde næsten være en Fornærmelse at kalde den Landsby. Den har en Herregaard, der i gamle Dage førte Titel af Slot, og hvis vidtløftige,

nu tildels udstykkede Jorder har givet Plads til tre andre Gaarde, hver med saa mange Tønder Hartkorn, at Ejerne allerede for femten Aar siden lod deres Koner kalde »Fruer«, selv om de ikke havde erhvervet sig nogen Titel; Præstegaarden har paa Grund af Kaldets Fedme næsten altid været Provsteresidens, det juridiske Fakultet er repræsenteret ved en Herredsfoged, det medicinske ved en praktiserende Læge og det filosofiske af en pensioneret Professor, hvis ældste Frøken Datter paa engang forhøjer Byens Anseelse i to Retninger: Hun holder Institut og Pension for unge Damer og udgiver hvert Aar mindst et Par Romaner. Lægger vi hertil, at Byen har en Agent, der driver Kornhandel, Møllebrug, Bageri, Bryggeri og Teglværk, og en Vismand, som under den beskedne Titel »Postmesteren« fungerer baade som Konversations-Leksikon, Nød- og Hjælpebog, Avertissements-Tidende og elektrisk Telegraf for alle mulige Nyheder, vil man forstaa, at Magleborgerne ikke alene tro sig lige saa højt, men endogsaa langt højere paa Straa, end den nærmeste Købstads »Smaaborgere«.

En Herlighed havde imidlertid Købstadbeboerne forud for den stolte Magleborgsnoblesse: de havde et Teater, og de kunde

følgelig omtale sig selv som et Publikum; det var dem rigtignok en temmelig dyr Fornøjelse, ti det omtalte Publikum var saa lille, at kun de mindre rejsende Skuespillerselskaber vovede at tage Ophold hos dem, og sædvanlig skete dette endda kun, naar Direktøren henad Foraaret til saa sig nødsaget til at ordne sine Affærer ved en Fallit. »Det er saadan nogle vakre Folk Allesammen, derfor kommer man kun til dem i den yderste Nød!« — sagde en Direktør saa betegnende. Men hvor underholdende og aandsopløftende det endogsaa kunde være at sidde paa Dommersæderne og beundre Kunstnerne af Faget, der ved Hjælp af Dubleringer og Breve var i Stand til at opføre en øhlenschlægersk Tragedie med tre Gange saa mange Navne paa Personlisten, som Selskabet talte Medlemmer, var det dog egenlig Privatforestillingerne, der var Stadbeboernes Stolthed og Glanspunktet i deres Vinterfornøjelser. Hvert Aar blev der givet et Par saadanne »i velgørende Øjemed«; Overskud gav de rigtignok sjælden, men de virkede alligevel højst velgørende paa Samfundet, idet enhver saadan Forestilling gav hele Byen Stof til Samtale en Maaned før og en Maaned efter.

Magleborgsdamerne forsømte aldrig Lejligheden til at overvære disse Velgørenhedsforestillinger og bag efter at holde Dom over de rollehavende Velgørerinder og Velgørere. De var Allesammen enige om, at Elskeren var væmmelig, Elskerinden horribel, den lystige Fætter rædsom, Soubretten formelig uanstændig, den værdige Fader ikke til at holde ud, og at det i det Hele taget var ubegribeligt, hvorledes man kunde falde paa at give Privatforestillinger i en By, hvor Herrerne var saa gruelig uheldige, og den ene Dame værre end den anden. Havde det været i Magleborg, der var blevet Tale om Sligt — det havde været en ganske anden Sag!

Smaastadsdamerne skulde dog nok vogte sig for at søge Bistand i Magleborg. En Gang havde man været saa ubesindig at lade en af Frøknerne derude fra faa Hovedrollen i »Et Fejltrin«, og Følgen deraf var bleven den, at Byens rigeste Købmand straks blev dødelig forelsket i hende, og den største Gevinst i Ægteskabs-Lotteriet, hvortil saa mange unge Hjerter havde sat deres Haab, saaledes kom til at falde udenfor Kollektionen. Et saadant Fejltrin gør man ikke om igen. Det blev øjeblikkelig vedtaget i samtlige Byens Kaffecirkler, at »ingen

af disse kokette Herregaardsfrøkner« for Fremtiden burde taales ved noget lignende Arrangement, og paa et Bal, der kort efter blev givet i Klubben, maatte alle Byens unge Herrer, for at faa Løfte om første Vals med deres egne Damer, forud paa Æresord forpligte sig til ikke at danse en eneste Dans med nogen af »Magleborgsdukkerne.«

For at hævne denne Kabale blev der i Magleborg givet to store Baller og en Maskerade, hvortil ikke en eneste »Smaastadsfrøken«, men saa mange som muligt af Byens dameløse Herrer var indbudne, og man havde endogsaa den Triumf, at en af disse — Købstadens Digter og Apoteker — ved at udbringe Damernes Skaal paa den mest aandrige Maade udnævnte Magleborgerinderne» til Æresborgerinder blandt Verdensborgerinderne, alle Smaastads- og Spidsborgerinder ufortalte.« Saa straalende Baller havde der aldrig været set i Købstaden; nu fattedes der blot én Triumf: Verden burde erfare, at man ogsaa kunde give en Privatforestilling i Magleborg.

II.

Den ene Veninde øver Spaadomskunster og opdager, at den anden har sex Bejlere.

Paa Terrassen i »Hovhaven« — en af de raserede Volde, der endnu mindede om den Tid, da Magleborg var en af vore ældste Adelsslægters befæstede Residens — sad to paafaldende smukke Piger, hver med sin Bog i Haanden. Hundreder af Malere, store og smaa, har moret sig med at sammenstille en mørk og en lys Skønhed ved Siden af hinanden som indbyrdes flatterende Modsætninger, men næppe er det lykkedes nogen af dem at finde to unge Piger, hvis Skønhed var mere kontrasterende end disse to Veninders.

Den ene var lidt under Middelhøjde, næppe 18 Aar gammel, lidt fyldigere end en Hebefigur i Almindelighed og snarere blændende dejlig end regelmæssig smuk; hun havde nøddebrune Øjne og blondt Haar, som Naturen syntes at have slynget sammen i det mest fortryllende Vilderede for at umuliggøre enhver konstig Frisur.

Den anden var slank og fintbygget, netop saa høj, at hun hverken kunde kaldes stor eller

lille — en fuldendt Model til en Dianastatue. I Modsætning til Veninden havde hun mørkeblaa Øjne og næsten sort Haar, der med gennemført Regelmæssighed i to rige Fletninger dannede en dobbelt Krans om Panden og lod et Par uforlignelige »Sentiments-Krøller« bølge ned over den ædeltformede Hals.

Alle erfarne Romanlæsere tror naturligvis straks paa disse Krøller at have genkendt Heltinden i Historien. Saa let kan man tage fejl! For at forebygge fortrædelige Skuffelser er det derfor bedst skyndsomst at præsentere de unge Damer — altsaa:

Den brunøjede Blondine er Frøken Amanda Østrup, eneste Datter af den rige Proprietær Østrup til Magleborg — et Lykkens Skødebarn, som Naturen ikke har nægtet nogen af sine Gaver, som Papa og Mama aldrig har nægtet nogen af hendes Ønsker, som ingen ung Herre nogensinde har nægtet sit Virakoffer og som endnu ikke har nægtet sig selv nogen Fornøjelse — en af de Faa, hvem Alting klæder og Alting bliver tilgivet — et af de farlige Smaavæsener, der ligesom Fortidens fortryllende Skønne forvandler enhver ulykkelig Yngling til sin Tilbeder og enhver ulykkelig Tilbeder til

en af de flammespyende Drager foran hendes Triumfvogn — forresten en inderlig god lille Pige.

Den anden er hendes Veninde, Frøken Ritta Holm fra København, den elskværdigste Veninde, en Romanheltinde kan ønske sig, eftersom hun næsten besidder alle tænkelige Fuldkommenheder uden nogensinde at gøre dem gældende for egen Regning — saa synes det i al Fald. Samtlige Egnens unge Herrer er enige om, at hun ubetinget er Frøken Amanda langt overlegen, at hun vistnok er af en mere elskværdig Karakter, at hun strængt taget ogsaa er smukkere, og at hun derfor meget let maatte kunne blive endnu farligere for deres Hjertero; men de er ligesaa enige om, at hun uden mindste Fare for Ildsvaade kan spøge med det mest letfængelige Hjerte, mens hendes lille Veninde antænder Alt, hvad hendes Øjne falder paa.

De to Veninder sad, som sagt, hver med sin Bog i Haanden, men ingen af dem læste.

»Er Du allerede færdig med Din Roman?« spurgte Ritta.

»Ja!« svarede Amanda. — »Den bliver mig altfor vidtløftig. I første Kapitel opmarcherer der allerede tre Elskere til den unge Pige. Det er saa kedeligt at se Herrerne gøre Kur batajllonsvis!«

»Det glæder mig virkelig, at det begynder at kede Dig« — udbrød Veninden med et fint Smil, idet hun plukkede en Stjerneblomst.

»Er Frøknen spydig?« spurgte Amanda og kastede tre Borrer, som havde sat sig fast i hendes Garneringer, hen paa Frøken Ritta. De prellede af mod hendes glatte Silkekjole.

— Ser Du! Mig hænger ikke en Gang Borrerne fast ved!

— Men mig?

I Stedet for at svare begyndte hun at pille Bladene af Blomsten.

— Herregud, Ritta! Naar jeg var saa mageløs elskværdig som Du, vilde jeg aldrig nedværdige mig til at spørge en dum Gaaseurt om, hvordan han elsker.

— Jeg spørger heller ikke Oraklet for mig selv.

— For hvem da?

— For den, der spørger.

— Den Ulejlighed kan Du spare Dig. Han elsker mig »slet ikke«.

— Hvem af dem? Postmesteren?

— Fy! En Elsker med Podagra!

— Den skikkelige Avlsforvalter da?

— Nej, han kommer vist til at elske »med Smerte« hele sit Liv igennem.

— Du mener altsaa Løjtnant Adonis ved Husarerne?

— Løjtnant Narcis skulde det da være, men om ham véd vi Alt, hvad vi behøver at vide. Han elsker »af Hjertet« — sig selv og ingen Anden.

— Er det da virkelig Agenten?

— Vil Du fornærme mig ?

— Fuldmægtig Brask maaske?

— En Alvorsmand, der vilde passe meget bedre for min Moder, end for mig.

— Eller — hvad siger Du om Doktoren?

— Aa, — han er sød — imod Dig.

— Ja, nu vil jeg dog se, hvad Blomsten siger.

Hun plukkede Blad for Blad af, idet hun med drillende Eftertryk paa hvert Spørgsmaal opramsede:

»Stor Agent —?
Plovstudent —?
Fin Jurist —?
Podagrist —?
Husaren den Røde —?
Doktoren den Søde —?«

og enten det nu gik ærlig til eller ikke, faldt det sidste Blad paa Doktorens Lod.

— Du har Lykken med Dig, Amanda? Doktor Vestring er ubetinget den Elskværdigste af dem Alle.

— Mod Dig! — Det har jeg længe mærket. Mig plejer han kun at sige Ubehageligheder. Har Du nogen Sinde hørt ham være af samme Mening som jeg?

— Ja, hver Gang Du har havt Retten paa Din Side.

— Tror Du virkelig, at han vilde give mig Ret, hvis jeg paastod, at To og To er Fire.

— Det er nok muligt, at De Andre i den Anledning sagde Dig saa mange Komplimenter for Din Skarpsindighed, at han enten slet ikke kunde komme til Orde eller fandt det overflødigt at blande sin Beundring mellem deres; men jeg tør indestaa Dig for, at hvis Du en Gang fik den fikse Ide: at To og To er Tretten, vilde han være den Eneste af dem Alle, der var ærlig nok til at gøre Dig opmærksom paa Din Fejltagelse.

— Aa ja. For at drille mig gør han Alt, for at føje mig derimod . . .

— Kære lille Amanda! Han véd, at der er altfor Mange om at føje Dig, og derfor er han ligesom jeg gaaet over til Oppositionen.

— Ja, Du og han er som skabte for hinanden. I er de to stridigste Mennesker, jeg kender.

— Og spørg nu Dit eget lille Hjerte, om det ikke netop er derfor, at Du giver mig Fortrinet blandt Dine mange Veninder, og at Du mellem alle de mange Rivaler foretrækker ham . . .

— Til Elsker i det Stykke, vi skal spille? Jo, det siger mit lille Hjerte straks »Ja« til! Han er Den, der bedst kan spille Komedie — det er jeg overbevist om — og han er maaske den Eneste, af hvem jeg kunde høre en Kærlighedserklæring i saa mange Mennéskers Nærværelse uden at blive undselig derved — netop fordi . . . fordi . . .

Ritta saa stift paa Amanda, denne følte Blodet stige op i sine Kinder.

— Nu fordi?

— Fordi . . . Aa, fordi Ingen vil tro, at saadan en Spottefugl som han kunde falde paa at tale et hjerteligt Ord til en ung Pige for Alvor.

— Naa, saadan at forstaa! Han er formodenlig ogsaa den Eneste, som Du paa Scenen kunde forsikre om Din Genkærlighed netop fordi . . . fordi . . .

— Fordi jeg véd, at han ikke tror paa Kærlighed.

— Skal jeg betro Dig, hvad jeg véd om hans Tro og om Din Kærlighed?

— Nej! Jeg vil ingen Ting høre, og Du véd desuden ingen Ting — raabte Amanda og stak leende en Finger i hvert Øre, da Veninden nærmede sig for at tilhviske hende Hemmeligheden.

III.

Doktoren advarer mod Teaternissen, og Frøken Amanda sér Syner i Tryllespejlet.

I det Samme nærmede en ung, smuk Mand sig Havebænken, hvorpaa Pigerne sad.

»Det forekom mig, som om jeg hørte Nødraab!« — begyndte han, idet han hilsede.

— De kommer tilpas, Hr. Doktor! — svarede Ritta. »Vi talte just om Dem.«

Doktoren betragtede de to unge Piger med et halvt undertrykt Smil. »Det er dog vel ikke for nogen af de unge Damers Skyld, man har sendt Bud efter mig?« — spurgte han, idet han nærmest henvendte sig til Ritta.

— Det er det vist næppe, skønt Amanda som De sér, lider meget af Blodstigninger til Hovedet.

— Med mig har det ingen Fare, Hr. Doktor! Jeg blev kun lidt hed i Hovedet af Angst for min Venindes Skyld. Hun har i Dag haft nogle meget betænkelige Anfald af sin gamle Syge.

— »Drillesyge?« spurgte Doktoren og vendte sig atter mod Ritta med en særdeles vellykket deltagende Mine.

I det Samme gjorde denne, usét af Veninden en Haandbevægelse, som om hun afformede ham Noget, og tilkastede ham et Blik, der, hvor flygtigt det end var, tydeligt markerede et Spørgsmaalstegn. Den unge Læge lod hverken til at ville bemærke det Ene eller det Andet, men fortsatte roligt: »Jeg vil dog haabe, at Sygdommen ikke har antaget nogen foruroligende Karakter?«

»Jo, en meget ondartet Karakter, forsikrede Amanda.

»Jeg har en Recept, der i al Fald vil kunne formilde den« — svarede han med en let Betoning af det fremmede Ord. Nu var det Rittas Kinder, der pludselig fik et stærkt Rosenskær. Hun gentog sin forrige Bevægelse,

men det Øjekast, der ledsagede den, indeholdt denne Gang en Bøn, i Stedet for et Spørgsmaal.

Doktoren lod atter, som om han Intet bemærkede, og erkyndigede sig med uforandret Mine, »om der ellers ikke var indtruffet noget farligere Tilfælde paa Borgen«.

Amanda greb med synlig Iver Lejligheden til at give Samtalen en anden Vending.

— Jo, Hr. Doktor! Vi har idag bedet Dem komme herop, for at give os Raad og bringe os Hjælp i en Sygdom, som har angrebet os saa godt som uden Undtagelse. Vi har Allesammen, Gamle og Unge, faaet den mest uovervindelig Lyst til at spille Komedie.

»Det er da vel ikke muligt!« udbrød Lægen med en Bevægelse, der næppe kunde have været stærkere ved Efterretningen om et Udbrud af den sorte Syge eller den røde Sved.

»Jo« — fortsatte Ritta. — »Om et Øjeblik vil De se alle Patienterne forsamlede. Her skal holdes Generalforsamling af alle Magleborgs Talenter, for at arrangere en Forestilling til Generalens Fødselsdag, og vi har udset Dem til Teaterchef!« Atter vendte hun sig mod Doktoren med samme Haandbevægelse som før, men med et nyt Blik, der gjorde sig

Umage for at udtrykke en lille Trusel, og atter syntes Doktoren ikke at bemærke det.

»De mener: til Hospitalsforstander!« — faldt han hende i Ordet — »De mener, at jeg . . .«

»Er det mest forstokkede, drillesyge Menneske, jeg nogen Sinde har kendt« — afbrød Ritta ham med en Heftighed, der tydede paa, at hun næsten mente, hvad hun sagde, og kastede sin Bog paa Bordet.

Doktoren tog Bogen og begyndte med uforandret Rolighed at blade i den: »Det kongelige Teaters Repertoire! — Ah — »Postillonen i Longjumeau!« — Jeg troede dog ikke, at Sygdommen havde naaet Operaens Stadium!«

»Jo, saa vidt er det kommet — og vi haaber, at De vil synge Tenorpartiet« — svarede hun spydigt.

»Men hvad er her dog paa Færde?« — udbrød Amanda, der ikke havde set det stumme Mellemspil, og lagde leende Armen om Venindens Hals.

De to unge Piger saa spørgende paa hinanden, mens Doktoren nynnede:

»Nu skal et Eventyr I høre
Om en elskværdig Postillon.«

Idet Ritta over Amandas Skulder tilkastede ham endnu et fortørnet Blik, løftede

han Hjørnet af et Brev halvt op af sin Brystlomme, og straks forsvandt de truende Skyer. — »Saamænd! Den Rolle lige saa godt som en anden!« — fortsatte han.

»De tror da vel ikke for Alvor, at vi tænker paa at give Operaer her paa Magleborg?« — spurgte Amanda.

— Hvorfor ikke! — Af alle de Febersygdomme, jeg kjender, er der ingen, hvori Patienterne kan faa saa vilde Fantasier, som i Teatersot. Naar jeg først véd, at den Sygdom er udbrudt, vil det aldeles ikke forundre mig, hvis man her bestemmer sig til at opføre »Palnatoke.« Jeg kan meget godt tænke mig den Mulighed, at Frøknerne kunne blive Uvenner, fordi de begge To ville spille Bue hin Digre.

— De kan altsaa slet ikke tale alvorligt længere, end til man nævner Teatret? Man skulde virkelig tro, at De selv en Gang havde taget Skade i Sygdommen?

— Det har jeg ogsaa. I mit Rusaar blev jeg, som det hedder i Foyersproget, »bidt af en gal Skuespiller« og debuterede i to Roller ved det kongelige Teater; derved kom jeg til at se Vrangen af Kulisserne og det Syn glemmer jeg aldrig. Jeg gjorde Bekendtskab med de fleste af Skuespillerne og mellem dem med en Mængde

elskværdige og begavede Mennesker, men ikke med en Eneste, der havde undgaaet en lille Forbening saavel i Hjertet som i Hjernen. De indbildte sig Alle uden Undtagelse, at de ikke blev paaskønnede efter Fortjeneste, og at snart den ene, snart den anden Kammerat blev favoriseret paa deres Bekostning. Der blev ikke antaget noget Stykke, uden at en hel Snes Mennesker maatte gennemgaa en ny Krise af pinlig Forventning, bitter Skuffelse, krænket Kunstnerstolthed og Harme over Bestyrelsens formentlige Blindhed og de foretrukne Kammeraters formentlige Intriger, ja, der blev ikke uddelt nogen Birolle, uden at fire fem Skuespillere troede sig til Side satte, fordi de ikke have faaet den, og uden at den Heldige, der havde faaet den, følte sig forurettet, fordi han ikke skulde spille en Hovedrolle. Jeg har som Læge besøgt en Mængde Hospitaler, men jeg kan forsikre Dem, at jeg ikke paa noget af dem har truffet saa megen Elendighed, som ved Theatret. Enhver, som kommer derind, angribes mere og mere af den ødelæggende Sygdom, og naar han en Gang bliver udskrevet derfra, bliver han det næsten altid i Egenskab af uhelbredelig.

— Gud bevares! Men vi agter da heller ikke at tage Engagement som Skuespillere, fordi

vi morer os med at spille et Par Stykker paa Generalens Fødselsdag.

— De agter at indrette et Teater, og det er nok. Saa snart man blot har opstillet to Skærmbrædter og hængt et Tæppe foran og et andet bagved dem, har man indrettet en Residens for det lille Uhyre, der udbreder alle Teatrets Elendigheder.

— Hvad er det for et Uhyre?

— En lille ondskabsfuld Nisse, der sætter Splid mellem de bedste Venner — lærer de oprigtigste Sjæle Falskhed, de frommeste Hjerter Misundelse og de naiveste Naturbørn Konsten at intrigere — bringer de adstadigste Matroner til at begaa de latterligste Børnestreger og indbilder de klogeste Mænd de ubegribeligste Taabeligheder om dem selv. Holder han først sit Indtog paa Magleborg, vil De for sent erkende, at jeg ikke uden Grund har advaret Dem imod ham.

»Jeg er hverken bange for Nisser eller Spøgelser, Hr. Doktor, og har derfor stor Lyst til at gøre Bekendtskab med det lille Skarn« — forsikrede Amanda.

»Og dernede ser De en hel Skare af tapre Mænd og Kvinder, der brænder af samme Lyst!« — tilføjede Ritta, idet hun med Parasollen

pegede ned ad Allén, der førte op til Indkørselen.

Amanda holdt en stor grøn cirkelformig Vifte op mod Solen og saa under den ud mod de Kommende; tilfældigvis kom hun til at hæve sit Blik op til Midten af Viften, hvori der var anbragt et lille Formindskelsesspejl. Skønt det neppe var større end en Enesteskilling, var det stort nok til at vise hende en højst overraskende Scene af stumt Spil mellem hendes Veninde og Lægen, der endte med, at Sidstnævnte tog et Brev op af Lommen, og stak det ind i Frøken Rittas Repertoirebog. Den unge Pige blev et Øjeblik siddende som forstenet af Synet i det lille Tryllespejl. Et Forræderi mellem hendes bedste Veninde og den Bejler, der baade havde haft hendes eget Hjerte, Oraklets Spaadom og Venindens Indflydelse paa sin Side — det var formeget! Det var saa meget, at hun hverken vovede at lade de To se, hvorledes Bevægelsen afspejlede sig i hendes Ansigt, eller høre, hvorledes Graaden vilde have kvalt hendes Stemme, hvis hun i dette Øjeblik havde forsøgt at tale. Hun rejste sig uden at sige et Ord og gik uden at vende sig om med Viften for Øjnene ned ad Terrassen mod Gæsterne.

Ritta, der ikke saa noget Besynderligt deri, greb Bogen, trykkede den tæt op til Brystet, sendte Doktoren et talende Blik og hoppede gennem Havesalen ind i sit Kammer, for at aabne og læse Billeten.

IV.

Postmesteren gaar paa Raad med Doktoren om at forgøre sine Medbejlere.

Hvad Miniaturspejlet havde vist Frøken Amanda, havde et Par gode Briller imens vist en af hendes Riddere. Magleborgs alvidende og alle Steds nærværende, tjenende Aand, Postmester Asp, der naturligvis ogsaa var tilsagt til den dramatiske Generalforsamling, var under Slutningen af Doktorens Foredrag begyndt at stige op ad Stentrappen, der fra den fordums Fæstningsgrav førte op til den nuværende Blomster-Terrasse.

Det gik lidt langsomt; ti — hvad enten det nu, som Spotterne sagde, var Podagra eller det, som han selv sagde, var Reumatisme, der generede hans Flugt som levende Telegråfdepeche — hans Ben var, som sagt, ikke de

bedste, og han standsede derfor paa enhver af Terrassens Afsatser. Netop i det kritiske Øjeblik, da Ritta ikke saa Andet end Billeten, da Doktoren havde hele sin Opmærksomhed henvendt paa Amanda, og dennes Blik var fasttryllet til Spejlet, havde Skyggen af hans Uniformshue, Guldbrillerne og de bag samme lurende gulgrønne Øjne hævet sig op over Horisonten. Han saa, studsede og standsede, og da der ikke var mere at se, sænkede han sig atter ligesom Aanderne i Eventyrkomedierne ned under Jordens Overflade.

»Naa, saadan hænger altsaa den Historie sammen« — hviskede han til sig selv, i det han løftede de buskede Øjenbryn i Vejret og kneb Hagen sammen mellem de to Fingre. — »Paa den Maade staar Chancerne for Postvæsenet endda slet ikke saa ilde. Det er ikke saa galt at være »den elektriske Telegraf«; man véd mere end de Andre, man profiterer af, hvad man véd, og det er utroligt, hvor meget man kan profitere af at vide, hvem der er Ens Fjender, og hvem der er Ens Allierede. Nu kender jeg mine.

Hermed listede han sig hen ad den lavere liggende Gang til Skraaningen, der bag Almehækken førte op paa Terrassen, og nærmede

sig saaledes Doktoren fra den Vej, der over Havebroen førte ud til Parken. Allerede langt borte mældte han sig ved en højrøstet Nysen. Han var Magleborgs største Diplomat, den samme Postmester!

I Mangel af hans Portræt, der vilde have dannet en værdifuld Illustration til Fortællingen, maa vi nøjes med følgende Signalement: Alder 45 Aar — Højde 69 Tommer — Figur tynd — Haar mørkebrunt, omhyggelig glattet og friseret, næsten umuligt at skelne fra naturligt — Ansigt lidt rødladent — Bakkenbarter store og frodige, tilsyneladende krøllede paa Pibejern — Hals lang, foroverbøjet — Taille ungdommelig — Gang, som det syntes, ligtornestrøet.

»Stop lidt, Hr. Doktor, og tag mig med!« raabte han efter Doktoren, der allerede havde vendt sig for at følge Amanda.

»God Dag, god Dag, Hr. Postmester! Hvad Nyt med Telegrafen?« — hilsede Vestring.

Postmesterens Ansigt antog straks en Mine, der mindede om en forseglet Depeche, stak sin Arm under Doktorens og hviskede: »Følg mig!« Doktoren fulgte, og uden at sige et Ord undervejs trak den hemmelighedsfulde Fører ham hen til en lille Løvhytte i et Hjørne af Parken.

»Det tegner til at blive meget underholdende«, mente Doktoren.

Postmesteren satte sig paa Bænken lige for Stien, der førte ind i Krattet. »Her er vi sikre« — hviskede han efter at have afsøgt Terrænet rundt om — »Lad os nu udtale os!«

— Jeg er den personificerede Nysgærrighed! —

— Hr. Doktor? De har en Hemmelighed.

— Ja saa! Jeg trode, at det var Dem, der havde en.

— Det har jeg ogsaa, men den kommer vi først senere til. De er forelsket i en ung Pige.

— Ja saa!

— Maaske endogsaa lidt mere end forelsket.

— Virkelig?

— Der er imidlertid lidt i Vejen for de to Elskende.

— To? Hun elsker altsaa ogsaa mig?

— Som De hende. Fra den Side er der ikke Noget at frygte, men Familien turde maaske se lidt skævt til Partiet. Man har selv Formue og vil følgelig have, at den Smaa skal gøre et godt Parti. Det kunde De have været, hvis De ikke havde lagt Dem ud med Deres gamle rige Onkel, nu er De det ikke, og det er Deres Fejl!

— Men for nu at komme til Deres Hemmelighed . . .

— Nu er vi ved den. Jeg er ogsaa forelsket i en ung Pige.

— Maaske den samme?

— Ikke saa ganske rigtig gættet, men tæt ved.

Det glæder mig! Vi er altsaa ikke Medbejlere.

— Tværtimod! Jeg vilde nætop foreslaa, at vi sluttede et offensivt og defensivt Forbund imod vore Rivaler.

— Lad mig endelig høre det Forslag!

— Saa hør da og afbryd mig ikke! Jeg har i disse Dage overtydet mig om, at jeg ikke har mindre end fire Medbejlere. Nummer Et: Løjtnant Stramberg, der er første Løve i vor mægtige Nabostad og første Elsker ved Privatforestillingerne samme Steds — han har ladet sig forstaa med, at han allerede har Pigen paa sin Side. Nummer To: Fuldmægtig Brask, meget vakker og dygtig Fyr, Potte og Pande hos Moderen, der, som bekendt, er Kone i sit Hus. Nummer Tre: Agent Lyrskov, Magleborgs gode Hoved og største Spekulant — han paastaar at være vis paa Faderen, der af og til har meget betænkelige Anfald af Hals-

starrighed. Nummer Fire: Forvalter Hedegaard, grundskikkelig og honnet Karl, der meget let kunde have Lykken med sig — han er i al Fald dum nok dertil.

— Sæt, at der var En endnu!

— Hvem skulde det være?

— For Eksempel: Nummer Fem: Doktor Vestring, en meget solid ung Mand, der til det Yderste har mig paa sin Side.

— Hys—s! Det véd jeg nok, at de Andre tror — men jeg er klogere end som saa.

— Hvad tror De da?

— Jeg tror, hvad jeg véd, men jeg forlanger aldeles ikke, at De skal gøre mig til Deres Fortrolige, naar De ikke har Lyst dertil. Gør De kun Kur til Frøken Amanda! For Dem er jeg aldeles rolig! Sig mig blot: Har De nogen Indflydelse hos Frøken Holm?

»Ja — jeg tror nok, at hun er paa min Side« svarede Doktoren tørt.

Postmesteren tilkastede ham et uhyre polisk Blik mellem den øverste Kant af Brillerne og den underste af Øjenbrynene.

— Nu vel! Mere forlanger jeg ikke at vide. Hvad mig angaar, kan jeg forsikre Dem, at jeg har en ikke ubetydelig Indflydelse hos hendes Moder, som er min kødelige Kusine, og

denne Indflydelse er til Deres Tjeneste paa ét Vilkaar: De hjælper mig at modarbejde mine fire Rivaler.

— Derom kan vi let blive enige. Men endnu en Gang: De er paa Vildspor.

— Godt, det bliver min Sag. Spørgsmaalet er blot: Kan jeg stole paa, at De og Deres . . . om Forladelse . . . at De og Frøken Holm vil modarbejde disse fire Herrers Planer?

— Det tror jeg nok, at De kan!

— Deres Haand?

— Her er den! Men husk, at jeg har advaret Dem mod den Femte!

— Det husker jeg og respekterer Deres Diskretion. Alliansen er altsaa sluttet, og det Næste, vi har at gøre, er at udkaste Planen til Felttoget, Løjtnanten betragter jeg som den Farligste.

— Mod ham opererer vi altsaa med vor Hovedstyrke, Frøken Ritta; efter ham turde vor flinke Fuldmægtig være den værste — ham skal jeg forsøge at beskæftige.

— Herligt! — Agenten har jeg allerede mine Planer med, og Forvalteren overlader vi til Tilfældet. Dermed er den Sag afgjort, og nu Arm i Arm mod Fjenden! Man har vist allerede aabnet Generalforsamlingen.

De to Allierede brød op og marcherede mod Havesalen, hvor Magleborgs Intelligens og Noblesse imidlertid havde forsamlet sig.

V.

Man slutter Kreds og fremmaner den onde Aand.

I Havesalen var Konversationen i fuld Gang, og Forhandlingerne om den paatænkte Privatforestilling var allerede saa vidt fremskredne, at der havde dannet sig et Højre, et Venstre og et Centrum.

Ved Kaffebordet til Højre præsiderede Fru Østrup, Amandas Moder, Husets Vertinde. Det var en Dame paa cirka fyrgetyve Aar med et Ansigt paa tredive Aar og en Figur, der ligesaa godt kunde tilhøre en orientalsk Skønhed paa nogle og tyve som en Matrone paa Halvtreds. Hendes blændende, hvide Teint og hendes overjunoniske Former trodsede enhver Tidsregning; en smægtende blød Stemme, et Par naive blaa Dueøjne, en yderst ungdommelig Hals og en dito Hovedpynt umuliggjorde den endogsaa. Hun førte Ordet for »de gode gamle Stykker fra den Tid, da der endnu

var store Skuespillere og store Forfattere.« »Jeg var desværre kun Barn den Gang!« sukkede hun blidt.

I Divanen til Venstre tronede en høj, fintbygget, bleg og blond Dame med lange Hængekrøller. Det var Frøken Snerting, Magleborgs højere Dannelsesprincip. Hun holdt et aldeles overbevisende Foredrag for sine Elever af begge Køn, ifølge hvilket det eneste Middel til fuldstændig at vise Smaastadsbeboerne, hvad man her formaaede, vilde være Opførelsen af et nyt, utrykt og uopført originalt Drama, hvortil hun paatog sig at skaffe Manuskriptet.

Centrum dannedes af den begejstrede Ungdom, der i en stor Gruppe havde samlet sig midt i Salen om Frøken Amanda, hvem man betragtede som selvskreven Primadonna, og hvis Forslag man fandt henrivende og gudddommelige allesammen, uagtet det ene aldeles kuldkastede det andet. To af hendes ivrigste Tilbedere, Agenten og Birkedommerens Fuldmægtig, havde hver grebet et af dem. Hin, der trode at være Disponent over en udmærket Tenorstemme, mente, at man ikke kunde træffe noget heldigere Repertoirevalg end »Et Reiseæventyr« — hvori han med Fornøjelse skulde overtage den forøvrigt utaknemlige Elskerrolle; denne, der trode

at besidde en usædvanlig Færdighed i at behandle en versificeret Dialog, fandt, at man burde bestemme sig til »Ser Jer i Spejl«, hvori han var villig til at assistere med Udførelsen af den ubetydelige Ægtemands Rolle. Frøken Amanda hørte imidlertid hverken den Enes eller den Andens Udvikling af hendes Idér. Hendes hele Opmærksomhed var henvendt paa et nyt Forslag, som den smukke Løjtnant Stramberg bragte paa Bane. Man burde give »Indkvarteringen«, hvori begge Damerollerne kunde blive saa udmærket givne af Frøken Amanda og Frøken Julie Elster — de to Skønheder, mellem hvilke han syntes at have delt sit Hjerte eller i al Fald sin Hylding — selv trode han nok at kunne magte Lanseneroffícieren, der gør Kur til begge Søstrene. Yderst i Gruppen underholdt en ung Mand, der udmærkede sig ved et vakkert, solbrændt Ansigt, et kejtet Væsen og en let Provinsdialekt, et Par nykonfirmerede Pigebørn med en Plan til at udføre »Aprilsnarrene«, hvori Frøken Amanda naturligvis skulde spille Trine Rar, og hvori han selv som Hans Mortensen havde gjort umaadelig Lykke paa en Privatforestilling ovre i Hjørring. Det var Forvalter Hedegaard.

Da Doktor Vestring traadte ind, blev han modtaget med Akklamation. »Der har vi endelig Manden for det Hele!« raabte Agent Lyrskov ham i Møde. Fruen i Huset hilsede ham som »Hr. Direktøren«, og alle de Andre — med Undtagelse af Amanda — istemte Hyldingsraabet. Fuldmægtig Brask udviklede derpaa den storartede Plan for ham og beviste paa den uigendriveligste Maade, at det til Sagens Fremme var aldeles nødvendigt, at Doktoren overtog Arrangementet, Instruktionen og en af Hovedrollerne i Stykket, og Postmesteren, der var kommen til, anstrængte ligeledes sin Veltalenhed for at fremstille Doktorens Overtagelse af Teaterdirektørens Forretninger som en uundgaaelig Betingelse for et heldigt Udfald af den paatænkte Forestilling. Stolene var imidlertid blevne satte i en Kreds paa Gulvet, og man opfordrede fra alle Sider den enstemmig udvalgte Direktør til at aabne Forhandlingerne.

»Nu vel«, sagde han, »da det ikke staar i min Magt at slutte den, hvilket efter min Overbevisning vilde være det Heldigste for vort kære Magleborg, skal jeg aabne Forhandlingerne med et Advarselsord, som jeg allerede for Lidt siden udtalte til Husets to yngre Damer: Vogt Dem for Teaternissen!«

»Teaternissen?« gentog hele Koret.

»Det er en ond Aand, der efter Hr. Doktorens Forsikring forvandler Enhver, som sætter sin Fod paa Scenen, til et Uhyre af Falskhed« — forklarede Amanda med et skarpt Blik paa Vestring og et overordenligt venligt Smil til hendes Sidemand, den smukke Løjtnant.

»Af og til gør han ogsaa det« — tilføjede Vestring uanfægtet — »men dertil vil jeg dog haabe, at det ikke skulde komme med nogen af os. Derimod tror jeg bestemt at kunne forudsige dem Alle, at han her, som overalt, hvor han faar Magten, vil foranledige en Mængde Fortrædeligheder, Misforstaaelser, smaa Intriger og Chikaner, Brud mellem Forelskede og Forlovelser mellem Ikke-Elskende — han er nemlig endnu værre til at arrangere Partier end selve Kirsten Giftekniv — kort sagt, sætte ondt Blod i hele Samfundet, og det maaske uden at vi faar den mindste Fornøjelse af alle vore Anstrængelser.

Fru Østrup forsikrede ham beroligende, at i Magleborg vilde den onde Aand ingen Magt faa. Her var en altfor god Tone, til at der skulde kunne opstaa Uenighed eller Misstemning over slige Ubetydeligheder, som Skuespillerne chikanere hinanden for, og i alt Fald

havde man i Doktoren en erfaren Mand, der nok vilde vide at mane Nissen bort, hvis han skulde vise sig — og hele Selskabet var naturligvis af Fruens Mening.

Doktoren rystede paa Hovedet. »Det første Spilop har han allerede gjort, idet han berøver Dem den fortræffelige Direktør, De har udvalgt, og mig den Fornøjelse at dirigere en saa sjælden enig Kunstnerforsamling. For et Par Timer siden narrede han den gamle Jørgen Bustrup til at gaa i en Rævesaks, og om et Par Minuter vil der i den Anledning holde en Vogn for Døren for at bortføre deres Direktør. Der er al Sandsynlighed for, at han, hver Gang vi holdt Prøve, vilde arrangere en lignende Ulykke, og at jeg paa Forestillingsaftenen vilde blive nødt til at løbe bort midt i en Scene for at sammensy en flækket Næse paa en Slagsbroder eller trække et Ben op af Halsen paa en Dreng, der har været for slugvoren. Jeg tør ikke indlade mig i Kamp med det lille Afskum, men vil den ærede Forsamling tillade mig at give et Raad, saa tror jeg at kunne gøre et Forslag, der vil fremme Sagen meget mere end den Bistand, jeg direkte kunde yde. Indsæt ikke en Direktør, men en Direktion, bestaaende af Fru Østrup og Hr. Fuldmægtig Brask, der til-

sammen ejer alle de Fuldkommenheder, som De søger, og jeg mangler!«

»Er De gal, Mand!« hviskede Postmesteren ham i Øret. Har De glemt vor Alliance!«

— Nej, tværtimod.

— Brask er jo den Farligste af dem Alle.

— Netop derfor skal han være Teaterdirektør.

— Men han og Fruen er allerede forud altfor enige . . .

— Vent bare! Derfor skal just de To dirigere sammen.

— Men han er Mand for at gøre det til Alles Tilfredshed.

— Det vilde Vorherre ikke en Gang være. Inden otte Dage — maaske inden en Time skal De se, hvad det vil sige at faa Teaternissen paa Nakken.

I det Samme rullede der en Vogn ind paa Gaarden. Doktoren anbefalede sig og skyndte sig til sin Patient.

Henad Aften til, da Doktor Vestring paa Hjemvejen til sin Bopæl nærmede sig Magleborg, mødte han Fru Elster med Datter. Idet Doktorens Gig kom ved Siden af Wienervognen, standsede han et Øjeblik og spurgte til Fruens Befindende — det var saa paa-

faldende tidligt at tage hjem, og Fruen syntes aabenbart at lide af Kongestioner til Hovedet; den stærke Rødme, der ellers farvede hendes Kinder, havde udbredt sig over hele hendes Ansigt.

»Jo Tak! Vi har det saamænd godt — nu!« svarede hun med et Nakkekast, der ikke varslede noget Godt — »De kan tro, at det har været en munter Forsamling.«

— Hvad blev Resultatet?

— Naturligvis, at det Hele skal være en Udstilling for Amanda. Hun skal spille Hovedrollen i begge Stykkerne.

— Og Frøken Julie?

— Jeg? — Aa, om mig var der jo slet ikke Tale. Jeg skal nok spille en lille flau Rolle i det ene. Det var endda mærkeligt nok, at Hr. Brask ikke vilde have Amanda til at spille den med.

— Og hvem skal spille Elskerrollerne?

— Hr. Brask skal spille Ægtemanden i det ene og den lystige Elsker i det andet.

— Og Løjtnant Stramberg? —

— Gud bevares, han skal ogsaa gaa og sukke for hende i tre Akter. Adjø, Hr. Doktor!

Vognen kørte videre; Vestring fortsatte sin Vej i modsat Retning. Idet han svingede

forbi Indkørselen til Magleborg, hoppede Postmesteren op i Giggen til ham.

»Naa, højstærede Rival! Hvordan gaar det saa?« — spurgte Doktoren.

»Betænkeligt, højstærede Bundsforvante! Stemningen var nær ved Eksplosion. Alle Gæsterne, med Undtagelse af mine fire Medbejlere . . .

— De mener vore fire Medbejlere.

— Nu, lad gaa da — siden De endelig vil binde mig den Fabel paa Ærmet. Med Undtagelse af de Fire er hele Selskabet taget hjem i Forbitrelse. Alle de, der ingen Roller fik, var rasende, og alle de, der fik Smaaroller, var bristefærdige, ikke en Gang Frøken Amanda, der fik den bedste Rolle i begge Stykkerne, lod til at være tilfreds — hun var aabenbart i ondt Lune og sagde mig gentagne Gange Ubehageligheder.

Saa meget desto bedre, Hr. Rival! Men hvorledes blev man enig om Repertoire og Rollebesætning.

— Man blev slet ikke enig. I to stive Timer snakkede vi frem og tilbage, og Enhver stemte for det Stykke, hvori han tænkte at kunne faa en Hovedrolle; men da det saa viste sig, at vi blev mere og mere uenige, foreslog

deres gode Veninde, Frøken Holm, at vi skulde overlade Direktionen at vælge og besætte Stykkerne og forud forpligte os til ubetinget at være tilfredse med dens Bestemmelse. Dette Forslag gik igennem: Brask og Fruen bestemte nu, at vi skulle give »Ser Jer i Spejl« og »Formynderskeu«, et originalt Stykke, som rimeligvis Frøken Snerting har skrevet — hun skal i al Fald spille Titelrollen — og desforuden skal Brask skrive en Prolog med Kor, hvori vi Alle skal være med. Men tror De, at Nogen af dem var tilfreds med det?«

— Nej, naturligvis.

— Og jeg, min gode Doktor, har allermindst Grund til at være det, for alle de Fire har bedre Roller end jeg.

— For de Fire kan De være rolig! Vogt Dem blot for den Femte og — Teaternissen! — hviskede Doktoren leende, idet han standsede ved Postkontoret.

VI.

Det begynder at spøge.

Det er forbausende, hvormeget et Dilettantselskab kan udrette og undvære. Ved Verdens største Teatre behøver de største dramatiske

Konstnere mindst et Fjerdingaar for at antage, lære, udstyre og indøve et Stykke; vort kongelige Teater kan aldrig nøjes med mindre end et Par Maaneders Tid til at løse en slig Opgave, og selv de hurtigvirkende Sekondteatre bruger gerne to a tre Uger til Indstudering af en ny Forestilling, men ved et Privatselskab besørges Alt, lige fra Antagelsen til Opførelsen, sædvanlig i Løbet af en Uge. Nogle faa Dage efter den omtalte Generalforsamling var Hr. Brasks Prolog forfattet og afskrevet, Deklamationsnummeret lært af Frøken Snerting og Sangpartierne fordelte mellem Korpersonalet og indøvede af Skolelæreren, der tillige var Byens første Pianist. Dhrr. Brask som »Herren« og Asp som »Onklen« havde tilligemed Frøken Amanda som »Fruen« allerede holdt Prøve paa »Ser Jer i Spejl«, og af Frøken Snertings geniale Manuskript til Treaktsdramaet »Formyndersken« var Rollerne udskrevne, fordelte og lærte. Samtlige Konstnere og Konstnerinder var tilsagte til Arrangementsprøve. Der var endnu tre Dage til Generalens Fødselsdag, og én Prøve til foruden Generalprøven maatte jo være mere end tilstrækkelig.

For Enden af den store Allé i Hovhaven var der oprejst et Teater, lille men net.

Fortæppe og Bagtæppe, to Kulisser ved hver Side, Tag af et Rapssejl og Gulv af en Alens Højde fra Jorden; der havde været Tale om at indrette en lille Kælder til Suffløren, men det var blevet opgivet igen som Luksus — den Smule Hjælp, man behøvede i saa Henseende, kunde man godt faa fra første Kulisse. Dekorationerne: en Skov, der ved Hjælp af et Par Sætstykker tillige kunde gøre Tjeneste baade som Have og som »vild Bjergegn«) og en Stue (der ved Anbringelsen af et Par løse Vinduer og Døre kunde forvandles til tre forskellige Værelser), havde Agenten ved en tidligere Lejlighed afkøbt en Malermester i Nabokøbstaden; men Frøknens Drama fordrede endnu »et Kapel«, hvori Slutningsscenen skulde foregaa, og da Alle var enige om, at der Intet burde spares, var der sendt Bud efter en Teatermaler, som skulde forvandle en gammel forreven Fængselsdekoration til dette imponerende Lokale, der først skulde ses i Maaneskin og siden oplyses af de røde Flammer fra Slottets Brand, hvortil Apotekeren havde leveret den fornødne bengalske Sats.

Doktoren havde spist til Middag hos Østrups og promenerede efter Bordet nede i Haven med de to unge Piger. Ritta var som

altid i godt Lune, men Amanda var lystigere end nogen Sinde før; hun lo af Alt, hvad der blev sagt, spasede, trallede og dansede omkring, som om hun var ellevild af Glæde. Saaledes havde hun været, lige siden hun saa Synet i det lille Spejl.

Paa en Gang vendte Vestring sig om mod hende, greb begge hendes Hænder og saa hende skarpt, men deltagende i Øjnene uden at sige et Ord.

Hun rødmede, gjorde først et svagt Forsøg paa at trække Hænderne tilbage og slog Øjnene ned, men i et Nu havde hun fattet sig og fæstede saa de dejlige brune Øjne paa Doktoren med en Mine, der var nærved at bringe ham ud af Fatning. »De har dog vel ikke opdaget nogen Sygdom i mine Øjne?« spurgte hun med halv undertrykt Latter.

»Jeg frygter det næsten«, svarede han alvorligt og vedblev at stirre hende ind i Øjnene. Det var forgæves. Brune Øjne er ikke lette at se igennem; jo mere funklende de er, jo lettere preller det spejdende Blik tilbage fra dem, og Amandas var saa klare, at man kunde se sig solblind i dem.

— Skeler jeg maaske? Det er Rittas Skyld! Forleden, da jeg sagde, at Agenten

havde smukke Øjne, forsikrede hun mig, at han skelede, og siden den Tid har jeg ikke kunnet tage mine Øjne fra ham. Sig mig, Hr. Doktor, er Skelen smitsom?

Sjældent! Det var for Resten en lille Hjertesygdom, hvoraf jeg frygtede at se Spor i Deres Øjne.

— En Hjertesygdom? Tænkte jeg det ikke nok? Det er Følgerne af den hjerteskærende Fortvivlelse, der har betaget mig ved at indstudere Hildegundas Rolle i Frøknens Drama. Véd De noget Middel, der kan skille mig af med den?

— Fortvivlelsen eller Rollen?

— Sig mig blot, hvorledes jeg skal slippe fri for Rollen, saa gaar Fortvivlelsen nok over af sig selv.

Vestring bildte sig ind, at han var Fysiognomist og Menneskekender, men den inderlige Fortvivlelse, som Amanda havde lagt i sine Ord og sit Blik, da hun omtalte Rollen, var tilstrækkelig til at lede den mest Klartseende paa Vildspor.

»Jeg har advaret Dem for Teaternissen!« sagde han sukkende og løftede paa Skulderen.

»Ja, og desværre har jeg ikke troet Dem saaledes, som De fortjente!« indrømmede

hun med en ironisk Anger og tilkastede ham i det Samme et Blik, der var lige saa gennemtrængende, men ogsaa lige saa hurtigt forsvundet som et glimtende Lyn. »Er det ikke sørgeligt, at det lille Uhyre allerede har faaet os Allesammen i sine Garn?« — fortsatte hun leende — »Dem har han jo ødelagt for længe siden, efter Deres egen Tilstaaelse, men tænk Dem en Gang: Min ærlige, trofaste Veninde og jeg — jeg, den lille naive Landsbygaas — vi To er blot paa nogle faa Dage blevne til to saa falske og intrigante Væsner, at De maa være endnu mere indbildsk, end Herrerne plejer at være, hvis De indbilder Dem, at De er værre end en af os.«

Der lyste et Slags uhyggelig Triumf ud af hendes Mine ved disse Ord. Vestring fæstede atter sit rolige, gennemtrængende Blik paa hende.

— Jeg forstaar Dem ikke, Frøken Amanda! Men jeg skal anbefale Dem det eneste Middel, der hjælper mod Anfegtelser af onde Aander.

— Nu! Og det er?

— Oprigtighed.

— Har De prøvet det paa Dem selv?

— Ja!

Nu blev der en Pavse, hvorunder Begge stirrede forventningsfulde paa hinanden.

»Det er maaske bedst, at jeg giver Plads for Oprigtigheden?« hviskede Ritta skælmsk og vilde smutte bort.

»Nej, bliv kun!« svarede Amanda i en næsten højtidelig Tone — »Det er bedst, at begge de To, der har syndet, skrifter paa én Gang!«

»Nu vel da?« smilede Ritta forventningsfuldt og betragtede vekselvis Doktoren og Amanda, som om hun var belavet paa en overraskende Tilstaaelse af dem Begge.

»Nu vel da?« gentog Doktoren forundret og saa vekselvis paa begge de to unge Piger.

Amandas funklende Øjne gik fra Ritta til Vestring og fra Vestring til Ritta. Hun søgte Oprigtighed og saa kun spørgende Miner eller, som hun trode, forstilt Forundring.

»Nu vel da!« udbrød hun efter en Pavse og slog over i sin forrige Munterhed — »det er altsaa mig, der skal være den Oprigtige. Hvad vil De nu sige, Hr. Doktor, naar jeg fortæller Dem, at her er to Mennesker til Stede, som har sammensvoret sig for paa den underfundigste Maade at gennemføre en Intrige og agter at benytte den Tredje som Skalkeskjul?«

»Aa, nu forstaar jeg Dig først!« — faldt Ritta hende i Talen og fortsatte hviskende:

»Ja tænk Dem, Hr. Doktor! Amanda og jeg har lagt en Plan for at forebygge Opførelsen af »Formyndersken«. De véd jo, at Frøken Snertings Helbred er svagt, og at hun lider af den moderne og interessante Hjertesygdom, som de franske Forfattere plejer at dø af — i alt Fald har hun vist fortalt Dem det. Formyndersken er en meget anstrængende Rolle, som vist aldeles vilde udtømme hendes Kræfter, og de to unge Piger, som vi spiller, er et Par utaalelige, sentimentale og skabagtige Pjanker. Vi vilde derfor være Dem saa hjertelig taknemlige, hvis De i Dag, naar De har set Prøven, vilde forbyde hende at sætte sit Liv i Fare ved at deklamere den frygtelige Rolle igennem. De gør virkelig en god Gerning derved, for selv om hun kan holde det ud — vi Andre kan det virkelig ikke.

— Men saa gaar jo hele Forestillingen overstyr!

— Nej, det har vi allerede sikret os for. Dagen efter Forsamlingen sendte min Broder mig en Oversættelse af et nydeligt lille fransk Lystspil, som han havde tænkt at sende til det kongelige Teater, men nu var velvillig nok til at overlade os. Det hedder »Aldrig kokettere!« og spilles af fire Personer: to unge Enker . . .

— Frøknerne Østrup og Holm.

— Naturligvis! — en ung Herre fra Provindsen, som Forvalter Hedegaard maa kunne spille mageløst, og en gammel Laps, der er som skabt for Postmesteren.

— Men naar skulde det blive indstuderet?

— Det har vi allerede tænkt paa. Hedegaard har udskrevet Rollerne. Vi kan de tre store, og Postmesteren vil være henrykt over at faa den lille. Saa snart man bliver enig om, at »Formyndersken« maa opgives, kommer vi med vort Forslag.

Doktoren lo og gned sine Hænder. »Nu haaber jeg da, at Damerne i det Mindste vil indrømme mig, at der eksisterer en Teaternisse, og at han er lige farlig, hvor han saa faar Indpas«.

»Ja, os har han, som De ser, forhekset!« — sukkede Amanda. — Men hvad siger nu De?

— Jeg! Jeg har forsaget ham og alt hans Væsen og alle hans Gerninger. Jeg indlader mig aldrig i nogen Teaterintrige.

— Og det er Alt, hvad De har at sige?

— Alt! Med Undtagelse af, at jeg er overbevist om, at De let vil kunne sætte Deres Plan igennem uden mig.

»Vi haaber det!« — smaalo Ritta og skyndte sig hen mod Fru Elster, der tilligemed sin Datter viste sig ved Enden af Gangen.

»Vi vil se, hvad der kan gøres uden Dem!« — smilte Amanda, nejede, vendte Doktoren Ryggen og gik langsomt op mod Terrassen.

Da hun var kommen saa langt bort, at hverken han eller Ritta kunde se hende, trykkede hun sit Tørklæde mod Øjnene, stod nogle Sekunder stille, rystede saa Lokkerne fra Panden, stampede med den lille Fod i Jorden og hviskede: »O de falske Skabninger! — Og han tør tale om Oprigtighed! — Han er for ærlig til at spille Komedie! — Men jeg, jeg skal spille Komedie med dem Begge! De skal i al Fald ikke have den Glæde at se mig sørge over deres Falskhed.«

VII.

Spøgeriet griber om sig. Fuldmægtigen anfegtes og kæmper mandelig mod Fortryllelsen.

Konstnerpersonalet var nu omtrent fuldtalligt. Oppe paa Terrassen stod Doktoren og

Frøken Ritta som Repræsentanter for Kritiken.

»Er det ikke mærkeligt, hvorledes hele Selskabet i Dag har arrangeret sig parvis?« — spurgte den unge Pige — »Dernede gaar Julie Elster og Frøken Snerting . . .«

»Og taler Godt om Frøken Amanda« — suplerede Doktoren ironisk.

— Der gaar Stramberg og Lyrskov . . .

— Og beundrer Brasks Teaterbestyrelse.

— Der gaar Fru Østrup og Fru Elster.

— Undersøgende hvorfor Frøken Snerting og ikke Amanda eller Julie skal sige, Prologen.

— Der ser De Hedegaard og Asp . . . .

— Afhandlende Løjtnantens og Agentens Begavelse som Elskere! — Det skal De ikke forundre Dem over. Ved Teatret konverserer man altid To og To, fordi Konversationen bestandig gaar ud over Trediemand, men Parrene skifter meget hurtig Sammensætning. Om et Øjeblik vil De se Frøken Snerting følge Agenten, og Frøken Elster engageret af Løjtnanten. Saa skumler Frøken Snerting over Frøken Elsters Koketteri og Frøken Elster over Frøken Snertings højere Dannelse, og derefter morer Agenten sig over Løjtnantens

Pyntelyst, mens Løjtnanten leverer Prøver paa Agentens Vittighedsjægeri. Naar det er gjort bytter man igen. Saa er det Agenten og Frøken Elster, der følges ad, og nu gør han sig lystig over sin forrige Ledsagerinde, for at fralægge sig enhver Mistanke om, at han i tre Aar har gjort Kur til hendes Penge, mens den smukke Frøken Julie paa det Ubarmhjertigste gennemhegler den smukke Løjtnant, for at vise at hun ikke er dødelig forelsket i ham, som man ellers let kunde tro, og det følger af sig selv, at Frøken Snerting, der imidlertid promenere med Stramberg, underkaster Agenten samme Behandling af samme Aarsag, mens Løjtnanten saa smaat raillerer over Frøken Elsters Diktion, for at vise, at Kærligheden heller ikke har gjort ham blind.

— Fy, Doktor! Man skulde tro, at De var Menneskefjende.

— Tværtimod! Naar jeg er en Fjende af Teateruvæsenet, er det just, fordi jeg er Menneskeven.

— Men tror De ikke, at Deres Fjendskab til Teatret let kunde forlede Dem til at staa Dem selv lidt i Vejen somme Tider? Dernede ser De for Eksempel et Par spadsere sammen — det er Amanda og Brask — ham har De

overladt Direktørposten og hende gjorde De vred for Lidt siden. Finder De det nu ikke foruroligende at se, hvordan Amanda koketterer med ham? — Se, nu danser hun, nu nejer hun, nu smiler hun!

En Primadonna koketterer altid lidt med sin Direktør, men hun forelsker sig aldrig i ham.

— Sig ikke det! Vil De se, hvor hun indsmigrer sig hos ham!

— Saa meget desto værre for ham! Naar en Primadonna ser mildt til sin Direktør, maa han nætop være paa sin Post; det er næsten altid et Forvarsel for et eller andet urimeligt Forlangende.

— Tag Dem i Agt! Det ser ud som om han var i Færd med at gøre en Kærlighedserklæring. Se, hvor højtideligt han lægger Haanden paa Brystet, og hvor ivrigt hun nu hvisker til ham!

— Stakkels Brask! Det er ikke gode Tegn for ham. Var det ham, der var den ivrigt Hviskende og hende, der stod som den højtideligt Stemte, kunde De have Ret i, at der var Fare paa Færde; nu har det derimod ingen Nød. De er begge To altfor optagne af Teateraffærer til at tale om Hjerteanliggender.

Jeg tør næsten vædde med Dem om, at jeg véd, hvad der er foregaaet.

— Hvad da?

— Hun har danset og smilet og nejet, og den ulykkelige Teaterfyrste har set paa hende med et Blik, som sagde: »Begær, hvad Du vil, var det end ogsaa Halvdelen af mit Rige!« Derpaa har hun svaret: »Saa giv mig »Formynderskens« Hoved paa et Fad!« Men dertil er Brask en altfor retfærdig Monark; han slaar sig for sit Bryst og svarer: »Alt Andet end Det!« Han vil gerne lægge sit eget Hjerte paa et Fad, men det bryder hun sig slet ikke om. Ser De, hvorledes hun vinker fra sig med begge de dejlige Hænder!

Doktoren havde ikke taget Fejl.

Fuldmægtig Brask og Frøken Amanda havde næppe vekslet et Par ligegyldige Repliker, før Samtalen var gaaet i Staa, idet den lille Primadonna syntes at have Øre for alt Andet end hans Ord.

»De søgte vist efter Nogen, da jeg mødte Dem?« spurgte Direktøren lidt efter.

»Ja, jeg søgte — efter Noget, der er meget vanskeligt at finde nuomstunder« — smilede hun skælmsk.

— Tør man vide, hvad det er?

— En Ridder.

— Dog vel ikke til Deres egen Tjeneste?

— Netop.

— Saa gjorde vel det store Udvalg Dem tvivlraadig?

— Tværtimod. Jeg siger Dem jo, at det nuomstunder er svært nok at finde en eneste, end sige flere.

— Mig, for Eksempel, finder De altsaa uværdig til at udføre den paatænkte Riddertjeneste?

— Betænk Dem, før De tilbyder Dem?

»Jeg stiller mit Sværd og min Arm« — forsikrede Brask i en halv travesterende Tone, men tillagde derpaa med en alvorligere Betoning — »ikke at tale om min Haand og mit Hjerte — til Deres uindskrænkede Raadighed!«

— Betænk Dem endnu en Gang! Véd De, hvad det gælder?

— En Kamp mod Troldmænd, Drager eller Lindorme? Jeg vover den uden Betænkning.

— Nu vel da! Som alle de fortryllede Prindsesser i Eventyrene er jeg plaget af et Uhyre, og Deres Ridderprøve er naturligvis min Befrielse fra denne Heks.

— Hun hedder?

— »Formyndersken«. Hun vil forvandle mig fra en munter lille Pige til en utaalelig sentimental Teaterdukke, der sukker tre Gange mellem hvert Ord og ikke kan bevæge sig uden paa denne Maade . . .

Her gjorde hun de Menuettrin, hvorpaa Ritta henledte Doktorens Opmærksomhed, og vedblev:

»Og det er ikke alene mig, men det er os Allesammen, hun vil forvandle til afskyelige affekterte Vanskabninger. Hr. Direktør! . . .

Her nejede hun saa dybt, at det var nærved at ligne et Knæfald.

»Vær saa ridderlig at befri os for denne Plageaand!«

Direktøren sukkede: »Gid det var muligt, men det lader sig desværre næppe gøre!«

»Nej, hvis De uden Videre vilde give Dem i Kamp med »Formyndersken« og hele Magleborgs Overformynderske, kan det gerne være, at De blev den Overvundne, men det forlanger jeg ikke, at De skal udsætte Dem for. De véd nok fra Eventyrene, at det altid er en eller anden List, hvorved Ridderen besejrer Uhyret og befrier den stakkels Prinsesse, og nu skal de høre den List, jeg har udtænkt . . .«

— Kære Frøken! Det er umuligt!

— Umuligt? Der er Intet, som er umuligt for en Ridder!

Det var i dette Øjeblik, at Brask lagde Haanden paa Brystet. »Jo, Frøken!« svarede han med en næsten højtidelig Bestemthed, »der er Et, som er umuligt ikke alene for enhver Ridder, men for enhver honnet Mand, og det er at handle uredeligt.«

»Gud bevares, hvor De tager den Sag højtideligt!« smilte Amanda. Dersom jeg havde opfordret Dem til at begaa et Landsforræderi, kunde De jo ikke gyse tilbage med større Rædsel. Alt, hvad jeg forlanger, er kun Det, at De skal afværge en Skandale, der vil sætte en Plet paa hele Magleborgs Konsthistorie. De kan gøre det med god Samvittighed — De indrømmer jo selv, at »Formyndersken« ikke fortjener at opføres; De kan gøre det med største Lethed — De behøver jo blot at sørge for, at Maleren ikke kan faa den nye Dekoration færdig; De frelser Deres egen Ære som Direktør, De gør en Velgerning mod det hele Personale, og mig — mig opfylder De den første Bøn, jeg har henvendt til Dem.«

Det gamle Sagn fortæller, at der i ethvert Menneskes Liv er et Øjeblik, som bringer Lykken mellem hans Hænder; griber han til,

beholder han den, betænker han sig, kommer den aldrig mere tilbage. Dette Øieblik var et saadant for den brave Fuldmægtig, Amanda, havde faaet Øje paa Ritta og Vestring oppe paa Terrassen; i et Nu drev tre, fire heftige Lidenskaber hver sin Stormbølge bort fra Hjertet og trængte Blodet ud i de fine Aarer, der danner Kindens Rødme: Kærlighedskval, saaret Stolthed, Hævnlyst og den barnagtige Trodsighed, der var den unge Pige ejendommelig, og som desværre klædte hende saa godt, fór over hendes Ansigt som Skyer over Solen. Det var som sagt i et Nu, de formørkede hendes Blik, derpaa blev det Solskin igen — brændende Solskin endogsaa. Havde Brask i dette Øjeblik afbrudt Samtalen om Teaterintrigen, tilstaaet hende sin Kærlighed og begært hendes Haand, vilde hun paa Trods have sagt: »Ja«, og maaske senere paa Trods forelsket sig i ham, men — stakkels Fyr! — i det Øjeblik, han skulde gøre sin Lykke som Elsker, var han til sin Ulykke Teaterdirektør. Han tog Øjnene til sig som et Menneske, der har forset sig paa Solen, samlede hele sin Karakterstyrke sammen, for at kunne modstaa Fristelsen og optræde som den af alle private Sympatier upaavirkede Embedsmand.

»Jeg ønsker selv« — forsikrede han — »og det maaske endnu inderligere end De, at »Formyndersken« sad paa Bloksbjerg, men jeg har nu en Gang været ubetænksom nok til uden at læse mere end de første Akter, der rimeligvis er laante af en engelsk Roman, at antage Stykket paa Deres Moders Ord; nu er det udskrevet og lært, flere af de Rollehavende har maaske allerede anskaffet sig Dragter, og jeg har paataget mig Omsorgen for, at det kommer til at gaa saa godt som muligt. De vil derfor ikke forlange, at jeg skulde indlade mig paa underfundigt at modarbejde, hvad jeg paa Tro og Love har forpligtet mig til at fremme.«

»Jo, det véd Gud, jeg vil!« svarede Amanda leende med den fortryllende Ugenerthed, hvormed en ung forvænt Salonherskerinde bortblæser al Logik og Moral. »Jeg vil virkelig forlede Dem til at deltage i denne gruelige forbryderiske Kabale! Jeg vil have, at De skal fornegte Alt, hvad der staar i Lovbogen, Lærebogen og Teaterreglementet — og De véd hvorfor? — Her stak hun sin Arm ind under hans, lagde Hovedet til Siden og tittede ham op i Øjnene med et halvt bønligt, halvt befalende Smil.

Det er nok muligt, at denne Bevægelse var fuldt saa meget beregnet paa Parret paa Terrassen, som paa den ulykkelige Direktør. De To deroppe havde imidlertid forladt Tilskuerpladsen, og paa dem gjorde den selvfølgelig ingen Virkning; han dernede var derimod nær ved at blive overvældet af den.

»Hvorfor?« — gentog han forvirret — »nej, det véd jeg virkelig ikke!«

»Saa faar jeg vel sige Dem det? De skal gøre det for min Skyld« — hviskede hun, idet der blandede sig en fin undertrykt Latter i den indtrængende Ømhed, hvormed hun udtalte disse Ord. Det var umuligt at sige, om hun vilde gøre Løjer, eller om der laa den dybeste Alvor bag hendes Forlangende. Hun havde nu en Gang for alle Privilegium paa at forene et forkælet Barns Rettigheder med en elskværdig Dames Fordringer.

Teaterdirektøren maatte indkalde baade Forstærkning og Reserve paa en Gang, for at afslaa dette Angreb. »Frøken Amanda!« — udbrød han med tilkæmpet Rolighed efter at have aandet dybt et Par Gange eller, som Doktoren vilde have kaldt det: forfrisket sit Hjerte ved et Suk paa tre Etager. — »Frøken

Amanda! Véd De, hvad jeg kunde gøre for Deres Skyld?«

»Nej, og det bryder jeg mig heller ikke en Smule om at vide, naar De ikke vil gøre, hvad jeg beder Dem om!« — svarede hun, trak Armen til sig og satte — stadig midt imellem Spøg og Alvor — et fornærmet Ansigt op.

»Frøken Amanda!« — vedblev han — »For Deres Skyld« . . .

»Vilde De uden Betænkning indlade Dem i Kamp med alle de Uhyrer, der ikke eksisterer — det véd jeg; men jeg siger Dem jo: det sætter jeg slet ingen Pris paa. Hvad vil De gøre mod »Formyndersken«? — Det er den eneste Riddertjeneste, hvorom der er Spørgsmaal.«

— Jeg vil, naar Arrangementsprøven er forbi, henstille til hele Selskabet, om vi ikke gør bedst i at vælge et andet Stykke.

— Den Ulejlighed kan De spare Dem. Enhver vil naturligvis svare Nej, for ikke at lægge sig ud med Frøken Snerting. Hvem tror De har Mod til at udsætte sit gode Navn for Følgerne af hendes Fjendskab?

— Saa vil jeg gaa lige til hende selv!

— De vil ikke opnaa mere hos hende, end jeg hos Dem.

Her slog hun over i sin sædvanlige hensynsløse Munterhed. »Herregud, hvor kan De nu være saa kedelig! — Lad os intrigere, som jeg siger. Det er det Eneste, der hjælper, og det er saa uhyre morsomt!«

»Alt uden Det!« — svarede Brask, skønt han havde svært nok ved at holde sine alvorlige Grundsætninger oprette i den henrivende Strøm af hendes gode Lune. I det Samme drejede Løjtnanten og Frøken Julie ud af Allén og kom dem i Møde.

»Er det Deres sidste Ord?« — hviskede Amanda.

— Frøken! . . .

— Vil De intrigere eller ikke?

— Men tillad mig bare . .

— Ja eller Nej!

— Nu vel — Nej!

— Godt! Saa skal jeg nok finde dem, der vil.

VIII.

Forvalteren fristes og forskriver sig.

Parret fra Alleen nærmede sig, og en halv Snes Skridt bag efter kom den gamle Fru Elster, der havde bemægtiget sig Forvalteren for til ham at udgyde sin Harme over al den Uretfærdighed, der ved Rollebesætningen var vist mod hendes Datter.

Amanda betragtede et Øjeblik skiftevis de to tilkomne Herrer, som om hun ikke ret vidste, hos hvem af dem hun skulde søge Bistand.

Man kunde ikke let finde to mere fuldstændige Kontraster. Løjtnant Stramberg var en komplet Kavalér, et Mønster paa god Tone og god Smag. Han havde fra sin Barndom bevæget sig i Selskabslivet, og hans temmelig ubetydelige Indhold havde derved erhvervet sig en næsten glimrende Form. Han kunde sige Trivialiteter med saa megen Elegance, at de lød som aandrige Bemærkninger, ja, han kunde endogsaa sige Ting, der i en Andens Mund vilde klinge som Dumheder, uden at Nogen tog Anstød derover. Han var et friskt, livsglad og livligt Menneske, usædvanlig smuk

og i Besiddelse af al den Frejdighed, der følger af Bevidstheden om, at man ingen Akilleshæle har, og al den Dristighed, der kan opelskes ved stadig Udmærkelse.

Forvalter Hedegaard havde derimod Alt, uden Formen. Der var, som man siger, Mere i hans Lillefinger end i Løjtnantens hele Person, og det baade af Karaktér, af Ævner og af Kundskaber, men det kunde ikke »komme til Verden.« Han havde baade Hoved og Hjerte, men han kunde hverken finde Ord for sine Tanker eller sine Følelser, og fandt han dem, var det gjerne bag efter, mens Løjtnanten altid havde det Lidet, han vidste, paa rede Haand. Ogsaa Forvalteren var et ualmindelig smukt Menneske, men i Modsætning til den aristokratisk spinkle Løjtnant kunde han tjene til Model for en Hektorstatue. Desværre formaaede han lige saa lidt at gøre sine legemlige som sine aandelige Fortrin gældende; han manglede totalt, hvad man kalder Holdning, ogsaa i korporlig Betydning. Ulykken var, at han i sin allerførste Ungdom, for at aflægge sine landlige Unoder, havde maattet lægge Baand paa sig selv i den Grad, at han i Selskab ikke havde turdet sige et Ord eller gøre en Bevægelse, uden først at tænke over, hvorvidt

det var passende eller ikke. For denne Tvang havde han aldrig siden kunnet frigøre sig. Naar han var i Færd med at udtale sin højeste Begejstring, hviskede den ulykkelige Selvkritik: »Bare Du nu ikke gør Dig latterlig!« og i sin Angst dumpede han saa paa Øjeblikket ned fra Begejstringens Himmel i Plathedens Gadekær. Naar han havde sagt en Vittighed paa Pointen nær, fór det pludseligt igennem ham: »Om det nu var en Flavse?« — saa sagde han noget Andet, sagde en Dumhed, og saa sagde Folk, han var dum. Det var imidlertid en stor Fejltagelse. Han var maaske af alle Magleborgs Herrer den, der var rigest paa friske Tanker og lyse Idér — Skade blot, at de altid døde i Fødselen.

Det varede ikke længe, før Amanda havde truffet sit Valg. Løjtnanten var vistnok den af de to Herrer, til hvem hun helst vilde have betroet sig; men dels var »Formyndersken« efter hans Mening et brillant Arbejde, fordi han trode at komme til at brillere i Elskerrollen, og dels var den unge Krigsmand, efter hendes Mening, ikke forslagen nok til at gennemføre en Intrige. Forvalteren forenede derimod alle de Egenskaber, hun kunde ønske hos en Medsammensvoren. Han var paalidelig, snild,

udholdende og tavs, han var hende hengiven med Liv og Sjæl, og han var den af alle Herrerne, til hvem man sidst vilde fatte Mistanke. Under Paaskud af nogle Forberedelser til Prøven fik hun ham let skilt fra hans Ledsagerinde og fulgte derpaa med ham hen ad Teatret til.

»Hr. Hedegaard!« — begyndte hun. — »Vil De gøre mig en stor Tjeneste?«

»Om jeg vil gøre Dem en Tjeneste?« Eftersætningen kom ikke til Verden. Den døde paa Tungen, men gik igen i Øjnene.

— Ja, det véd jeg nok, at De vil! Men det er et Forræderi, en Statsforbrydelse, jeg vil forlede Dem til at begaa.

— Aa, naar De ikke tager i Betænkning . . . Ja, jeg mener, at min Samvittighed er stærk nok til at bære de Synder, som Frøkenen . . . Det paatager jeg mig ubeset.

— De har udskrevet Rollerne i det lille Stykke, jeg gav Dem forleden, og De har lært den ene, uden at spørge mig om, hvorfor jeg bad Dem derom.

— Det behøvede jeg jo ikke. Saa dum er jeg da heller ikke. De vil have et Stykke i Reserve, hvis »Formyndersken« skulde faa Forfald.

— Netop, men dermed er det ikke nok. Doktoren siger, at der er end ond Aand ved Teatret, som forfører de skikkeligste Mennesker til at lægge og udføre de sorteste Planer, og det maa vist være sandt. Jeg har lagt Planen til et Mord.

— De behøver ikke at sige Mere, Frøken! Jeg gætter allerede, hvem der skal slaas ihjel.

— Det er ikke noget Menneske . . .

— Nej, ikke en Gang noget Dyr.

— Vor Doktor indrømmer selv, at det er et Uhyre.

— »Formyndersken« — naturligvis!

— Vilde De gyse tilbage for at udføre dette Mord!

— Naar De ønsker det? — Frøken! Naar De ønskede det, tror jeg . . .

Han var paa Vej til at gøre en hyperbolsk Forsikring angaaende selve Frøken Snerting og en Tørvegrav, men før han fik udtalt Ordene, hviskede hans kritiske Genius, at det var en Plumphed, og han begyndte saa for fra:

»Naar De ønskede det, tror jeg, at jeg indlod mig paa at . . .

Han vilde have sagt, »at bortføre selve Frøken Snerting fra hendes »Formynderske,« men ogsaa denne Forsikring fandt hans cen-

surerende Skytsaand for lapset; i Agentens Mund kunde den have taget sig ud, ikke i hans! Han tog derfor det tredje Tilløb.

— Ja, saa tror jeg, at jeg kunde . . .

Slutningen, skulde have været »begaa et Mord paa mig selv for at forhindre Forestillingen,« og Forsikringen var saa ærlig ment, som en slig Overdrivelse kunde være, men heller ikke denne Sætning kom til Udtalelse. At tale om Selvmord kan klæde en bleg Løjtnant fortræffeligt, men en rødmusset Forvalter gør sig latterlig derved, tænkte han, og begyndte for fjerde Gang.

— Saa tror jeg næsten, at jeg kunde . . .

Det Udtryk af spændt Forventning, hvormed Amanda lyttede efter det Uhørte, stansede pludselig hans Søgen efter flere Kraftudtryk, han blev rød i Hovedet, trak paa Skuldrene ad sig selv og fuldførte endelig den saa ofte afbrudte Sætning med: — »gøre endnu større Dumheder, end jeg plejer.«

Anstrængelsen havde presset Sveden ud af hans Pande, han løftede den fortvivlet mod Himlen, tørrede den med sit Tørklæde, stampede i Jorden med undertrykt Harme og traadte derved halvanden Alen Garnering løs fra Amandas Nederdel.

Ulykkelige Hedegaard!

I sin Fortvivlelse og uden at vide, hvad han sagde, udbrød han: »Om Forladelse, Frøken! Det gjorde jeg min Sjæl ikke med Vilje!«

»Dog ikke?« smaalo Amanda med en Mine, der skulde udtrykke Overraskelse over den interessante Oplysning.

Den stakkels Fyr havde næppe udtalt Ordene, før han oversaa al den Taabelighed, der var plumpet ud i den tankeløse Forsikring. Han slog Hænderne sammen, hans Mine blev endnu ynkeligere, hans Farve endnu mere mørkerød, og med en Stemme, der var nær ved at kvæles, udsukkede han i al Oprigtighed de fortvivlede Ord:

»Ja, er jeg dog ikke et Asen?«

Det var Mere, end Amandas Alvor kunde udholde.

»Jo!« — brast hun ud, i det hun nejede lige ned til Jorden, og under en ustandselig Latter tog den aftraadte Garnering paa Armen. Den ene Gang efter den anden forsøgte hun at antage en godmodig og alvorlig Mine, men hver Gang hun saa paa den tilintetgjorte Forvalter, brød Latteren ud paa ny.

»Jeg bliver dog nødt til at hænge mig en Gang!« sukkede han halv sagte.

Amanda havde faat udlét.

— Gør endelig ikke det, Hr. Forvalter! Husk: det er »Formyndersken,« De skal tage af Dage.

— Jeg skal gøre mit Bedste. Naar jeg hænger mig under Ouverturen, bliver Brask nødt til at annoncere: »Paa Grund af indtrufne Omstændigheder maa »Formyndersken« tilbagekaldes.«

— Men hvem skulde saa spille Landjunkeren i »Aldrig kokettere«?

— Nej, det er sandt! Jeg er jo den eneste Klodrian i Magleborg — i al Fald den største.

Den Inderlighed, hvormed han udstødte dette Hjertesuk, var næsten rørende.

— Tvært imod, Hr. Forvalter! Jeg henvender mig jo netop til Dem, fordi jeg véd, at De, naar det gælder, baade er den Fiffigste og Behændigste af dem Alle.

— Ja, til at træde Kjoler itu og vælte Tekopper. Men lad gaa! Jeg skal forsøge at være fiffig. Jeg skal melde mig syg paa Forestillingsdagen. Er det ikke saadan, man bærer sig ad ved Teatret?

— Jo, men det gaar jo ikke an her. De glemmer, at De skal spille i det andet Stykke!

— Bedre og Bedre! . . . Frøken, har De nogen Anelse om, hvor tungt det er at være dum? . . . Lad mig hænge mig! Det er det eneste Rigtige . . . Skønt det slap jeg vel ogsaa galt fra! . . . Hvad vil De, at jeg skal gøre?

— Hjælpe os af med »Formyndersken«, saa vi kan komme til at spille vort eget lille Stykke — hvordan, det overlader jeg til Dem selv. Frøken Holm kan De gøre Regning paa, hvis det behøves, og da Postmesteren skal have Rolle i Stykket, kan vi i værste Fald ogsaa betro os til ham; men ingen af de Andre maa vide Noget om, hvad vi har i Sinde! Gaar De ind paa Sammensværgelsen?

— Jeg gaar, om det saa skal være . . . ja, Gud give, jeg kunde sige, hvad jeg havde Lyst til! — Men jeg skal ikke sige Dem flere Dumheder i Dag. Naar De ikke vil have »Formyndersken« frem, saa skal hun ikke komme frem. Dermed er den Sag afgjort.

— Saa er jeg rolig!

Det kunde hun være. Hvad Hedegaard lovede, plejede han at være Mand for at holde.

IX.

Nissen viser sig ved høj lys Dag i Hovhaven.

De havde imidlertid gennem det engelske Anlægs krumme Gange nærmet sig Teatret. Paa Pladsen foran samme var Selskabet efter Haanden stødt sammen, og Deltagerne i det store kunstneriske Foretagende overbød her hinanden i Høflighed og Elskværdighed, for at afsone de skumle Bemærkninger, der tidligere var faldne under fire Øjne eller rettere for fire Øren.

Længst fra Scenen paa en énlig Bænk sad Asp og Vestring.

»Naa, ærede Rival, hvorledes staar vore Aktier i Dag?« spurgte Doktoren med dæmpet Stemme.

»Bliv mig fra Livet med Deres Rival!« svarede Postmesteren gnaven. »Gid jeg blot ikke havde flere af den Slags Folk, end De!«

— Har vi ikke omtrent lige mange?

— Lad nu være at drille mig, Doktor! I Dag taaler jeg det ikke. Der er noget Oprørende i at se den Pige, som man selv elsker til Raseri, benyttet som Skærmbrædt af en Anden, og der er, rent ud sagt, noget For-

nærmende i at blive behandlet som Blind, naar man har saa gode Øjne, som jeg.

— For altsaa at komme tilbage til Aktierne —?

— Deres staar fortræffeligt! I Forgaars, da jeg var inde i København, talte jeg med Fru Holm, roste Dem naturligvis som trofast Allieret og henkastede nogle løse Formodninger om, at De og Frøken Ritta kunde have et godt Øje til hinanden. Hun har ikke det Mindste mod Dem. Hvorfor skynder De Dem ikke at fri?

— Man har sine Grunde? Man har lært at vente! — Men nu Deres Aktier?

— Jeg er desværre bange for, at alt Haab er ude. I Dag talte jeg med Faderen, og han betrode mig lige rent ud, at han havde givet Agenten sit Ord, saafremt han blot kunde faa Pigens eget Ja. Fruen er blevet formelig forelsket i Brask, siden de er komne til at dirigere sammen, hun arbejder lige frem paa at bringe et Parti i Stand mellem ham og Datteren, og vil De se, hvorledes Amanda koketterer med Løjtnanten!

— Men hvorfor melder De Dem da ikke?

— Man har ogsaa lært at vente! Jeg maa først have de Andre ødelagte; men det lader

ikke til, at vort Forbund er stærkt nok dertil. Kan De ikke sige mig Nogen . . .

»Der har vi ham!« lød i det Samme Fru Østrups Stemme.

»Lad os tage Varsel!« — lo Doktoren.

Det var en besynderlig Skikkelse, der viste sig for Selskabet. Dersom Solen ikke havde været højt over, og Troen paa Spøgelser langt under Magleborgs Horizont, vilde han meget let være blevet antaget for en forklædt »Garbo,« Gnom, Nisse eller Bakketrold.

Den Indtrædende var en simpel klædt Mand i graa Frakke og dito Plydses Kasket. Han var omtrent et halvthundrede Aar, af Højde som en Tolvaarsdreng og af Førelse som en sværtbygget Mand; om hans Figur vil man lettest faa et Begreb, naar man tænker sig en Garderkarl af Guttapercha trykket sammen til to Alens Højde. Det var især paa Arme, Ben og Hals det skortede Manden, Øreflipperne berørte hans Skuldre, og saavel hans øverste som hans underste Yderlemmer mindede stærkt om Muldvarpens Skabning. Hans Ansigtsfarve var den mest levende Karmosin, de smaa Øjne var lysegraa, Haaret staalgraat og Kinderne og Overlæben tæt begrode med et stort busket Skæg af samme Farve. Øjenbrynene, der var

af Størrelse som ordinære Knebelsbarter, var derimod kulsorte, og paa den Del af Hagen, der begrænsedes af Underlæben og to lodrette Linier ned ad fra Mundkrogene, var Skæget kridhvidt.

»Det er jo en levende Nøddeknækker!« hviskede Postmesteren.

»Jaj hør, dat Di vil sin Deater ha reparirt!« — begyndte Gnomen, der imens var blevet forestillet for Hr. Brask.

»Men Gud, Kjære! De er jo ikke Hr. Petersen?« udbrød Fruen med sin milde Stemme, og maalte den Talendes korte Figur med et Blik, der udtrykte samme naive Ængstelighed, som en meget lille Pige føler lige over for en Skorstensfejer eller en Julebuk.

»Naj! Hr. Petersen — Krak! — brækket en af sine Ærmer — kert i Greft po den Landtvaj — ligger paa sin Ryk und gan inte mahle. Thut nichts, aber! — Jaj skal Dem den ganze Krahm i Orden schaffe!«

»De kommer altsaa i Malermester Petersens Sted?« sluttede Brask.

— Jawohl! Jaj er Nissen.

»Nissen?« — udbrød begge Direktionens Medlemmer paa én Gang og saa paa hinanden med et lille Fnis.

»Nissen?« — gentog Amanda — »Er det ham, De har fortalt os saa meget om, Hr. Doktor?«

»Det er sku Teaternissen i egen Person!« — forsikrede Agenten.

— Deater-Nissen — Jo! —

— Saa De vedgaar det selv?

— Ja — Jaj har mahlt po alle Deatre i Verden und inte po Andet som Deater — und so di maj kaldt inte Andet som Deater-Nissen.«

»Naa, hvad mener De nu?« spurgte Doktoren Amanda.

— Jeg faar bestandig mere og mere Respekt for Deres Bekendtskab med Teatrets Mysterier. Tror De, at denne Aabenbarelse af den slemme Aand er et meget ondt Varsel? — for saa vil jeg straks give mig til at blive bange!

Den vittige Agent var imidlertid kommet hen til de Hviskende: »Vær ganske rolig, Frøken! De ser jo nok, at det er en Fyr, som Doktoren har udstyret, for at faa en Illustration til Æventyret om Teaternissen! Vil De blot lægge Mærke til, hvordan han har dekoreret ham i Ansigtet: Skæget har han

kridtet, Øjenbrynene har han sværtet, og Ansigtsfarven . . .

— Den indestaar jeg for; den er ægte!

— Zinober eller Karmin?

— Dansk Brændevin — om De endelig vil vide det. Men tag Dem i Agt, Hr. Agent! Teaternissen er ikke at spøge med, hvilken Skikkelse han saa paatager sig.

Mens disse Ord blev vekslede, havde Brask fortalt Malersvenden, hvilke Forandringer man ønskede udført ved Dekorationerne, og spurgt, om han kunde paatage sig dette Arbejde.

Nissen saa sig om, gjorde en forfærdelig Grimasse, rullede med Øjnene under de tykke Bryn og klukkede: »Wenn Hern wuste, hvem jaj er, und wat jaj kan — Donnerwetter! — Di skal Alsammel faa se en Schpas! Ein, zwei, drei — Alles changiert! — Det siger Nissen, und det siger jaj!«

Disse mystiske Ord faldt lige i det Øjeblik, Doktoren sluttede sine, og klang derfor aldeles som et Svar paa dem.

Det løb Postmesteren koldt ned ad Ryggen, da den uhyggelige Person fæstede sine Øjne paa ham. »Véd De hvad?« — hviskede han til Vestring — »den Karl ser mig ud til

Allehaande. Tror De ikke, at han enten er fuld eller gal?«

— Ikke for Øjeblikket! — Af og til er han vist begge Dele.

— Han har noget Eget ved sig, som afficerer mit Nervesystem. Der er noget Dæmonisk i hans Grimhed. Han ser ud, som han kunde gøre en Ulykke.

— Det maa han kunne!

— Ja, det er mit ramme Alvor. Jeg er min Sjæl ganske bange for ham.

— Det kan jeg godt forstaa. Jeg har jo advaret Dem for Teaternissen, men De og alle de Andre har været lige gode om at fremmane ham. Nu er De i hans Vold Allesammen! Tag Dem i Agt!

I det Samme ringede Klokken Personalet sammen til Prøven.

X.

Direktøren gennemgaar den første Prøve, Djævelskabet bryder løs og Formyndersken tages ynkeligen af Dage.

Det blev en haard Prøve for den nye Teaterdirektør.

Brask mente det ærligt med Sagen og var, som sagt, vant til den hurtige Retspleje; han havde desuden den Uvane at behandle Alle, baade Damer og Herrer, som fornuftige Folk, sige dem Sandheden uforbeholdent, og slaa dem med ubarmhjærtig Logik i Stedet for at appellere til deres Enfoldighed ved falsk Galanteri. Doktor Vestring havde gjort rigtig Regning, da han stillede hans Horoskop som Teaterdirektør. Teaterlivet er nemlig en uafbrudt Febertilstand, under hvilken Patienterne stadig maa behandles med al den Varsomhed, som man plejer at iagttage mod Folk, hvis Sindshelbred ikke er sikker. En Skuespiller kan i alt Andet være begavet med den klareste Opfatningsevne og den sikreste Dømmekraft, men desuagtet ræsonnere, som om han havde Skruer løse, naar Talen er om hans egne Præstationer, og det er saa naturligt: han er jo den Eneste, der ikke kan se hvorledes han spiller, paa samme Tid som han er den Eneste, der véd, hvorledes han vil spille; derfor har han Ret til at tage fejl af sit Talent, og det er saa almindeligt, at han gør det, at Flertallet af Skuespillerne tror sig miskendte og forurettede, naar de ikke faar Roller, som ligger over eller i al Fald udenfor deres Kræfter.

Med Forfatterne er det ikke stort bedre; det er endogsaa en hel Del værre, naar man tager Hensyn til, at de har en langt bedre Lejlighed til Selvkritik. Som oftest har de ved deres Skrivebord tænkt sig deres Stykker opførte paa en ideal Scene, hvortil deres egen Fantasi leverede umulige Skuespillere og umuligt Publikum eller rettere sagt: de har ikke tænkt, men kun drømt det. Man kan i Drømme tro, at man skriver de dejligste Vers, og siden naar man vaagner, og kan huske dem, overbevise sig om, at det Hele kun har været noget Lirumlarum; men uheldigvis beholder Drømmeren, naar han vaagner, sjælden Erindringen om Andet, end om Indtrykket af det Drømte, og da det var fortryllende, slutter han sig til, at Digtet ogsaa har maattet være det. Dersom Nogen da korrekt kunde recitere det form- og indholdsløse Tøjeri for ham, vilde han føle sig overbevist om, at det var blevet forvansket ved Gjengivelsen, og derom er Digteren næsten altid overbevist, naar han ser sit Arbejde sat i Scene. Selv de største dramatiske Forfattere vedkjender sig ærligt den bitre Skuffelse, hvormed de stundom har forladt Teatret efter Opførelsen af de Stykker, til hvilke de havde stillet de største Forventninger. Forfatterne er Forældre og

meget svage Forældre. Ligesom der gives Fædre, der aldrig kan blive trætte af at beundre deres Børn, saaledes gives der Digtere, som aldrig forsømmer nogen Opførelse af deres Arbejder, selv om de skal se samme Stykke flere Snese Gange; man har endogsaa haft Eksempel paa, at Oversættere, der ikke en Gang kunde betragtes som det dramatiske Fosters Plejefædre, men kun som Barnepiger, der har iført det en ny Kjole, i den Grad har forelsket sig i »andre Folks Børn,« at de et halvt eller helt hundrede Gange har set et af dem oversat Arbejde spilles fra Ende til anden. Jo nærmere Skuespillere og Forfattere staar Dilettantismen, jo mere pirrelige og uimodtagelige for Ræson er de, og saavel Digterinden som Teaterpersonalet i Magleborg var naturligvis ægte Fuldblodsdilettanter.

Vi vil forbigaa Enkelthederne i det forfærdelige Virvar under Arrangementet. Snart havde enhver af de Spillende tænkt, at han skulde staa yderst til højre, snart havde de alle gjort Regning paa den midterste Plads, snart havde Forfatterinden ladet Personer være til Stede paa Scenen i flere Scener, uden at de der havde det Mindste at gøre, snart havde hun ladet dem henvende Repliker til Fraværende o. s. v.

Enhver af de Rollehavende udviklede sin Mening om, hvorledes Vanskelighederne bedst kunde hæves, og ved enhver Lejlighed skulde Frøken Snerting udtale sig om, hvorledes hun havde tænkt sig Arrangementet, hvilket hun stadig gjorde paa en saadan Maade, at det blev aldeles klart, at hun slet ikke havde kunnet tænke sig det. Brask hørte, besvarede, forklarede, beviste og modbeviste i Begyndelsen med en beundringsværdig Taalmodighed, men da første Akt havde medtaget omtrent tre Timer, indsaa han Umuligheden af den frie Diskusion og erklærede kort og fyndigt, at enten maatte han træde af som Instruktør eller ogsaa maatte samtlige Spillende finde sig i uden Modsigelse og Appel at rette sig efter hans Bestemmelser. Dette blev vedtaget, og med Klokken i Haanden bragte han nu øjeblikkelig enhver Indvending og Forespørgsel til at forstumme. Damerne, der var vante til ikke en Gang at blive modsagte, naar de havde Uret, blev naturligvis i høj Grad oprørte over, at de ikke en Gang maatte komme til Orde, naar de havde »den soleklareste Ret« — og allerede i anden Akt var der nærved at udbryde et Oprør mod Despoten. Det kan ikke nægtes, at Frøken Ritta ved denne Lejlighed udviklede et Talent til at ophidse Alle og

bringe Uorden i det Hele, som vilde have været beundringsværdigt selv hos en rutineret Skuespillerinde, og det maa erkendes, at Frøken Amanda, stødt over den uhøflige Behandling, omtrent gik til Grændserne for sine Primadonna-Privilegier. Naar Brask bad hende træde tilbage, trykkede hun sig op til Bagtæppet; bad han hende gaa til Side, gik hun ud mellem Kulisserne, opfordrede han hende til at tale højere, raabte hun af alle Kræfter, og bemærkede han om en Replik, at den burde siges med dæmpet Stemme, hviskede hun den, saa Ingen kunde høre den. I tredje Akt beklagede Frøken Snerting sig over, at hendes Medspillende ikke deltog nok i Handlingen, og denne Beklagelse var især rettet mod Frøken Elster og Løjtnant Stramberg; den unge Dame, der forud var vred, fordi hun ikke havde faaet den første Elskerinderolle, gav sig nu til at efterligne ikke alene Frøken Snertings lidenskabelige Spil, men endogsaa hendes trippende Gang og tynde Stemme, og Løjtnanten understøttede hende efter Ævne ved at deklamere og gestikulere saa overdrevent som en tysk Provinstragiker.

Da Prøven var forbi spredtes Selskabet atter parvis i Haven.

Den ulykkelige Teaterdirektør gik just hen ad Terrassen mod Havedøren, da han blev standset af Doktoren, der tillige med Postmesteren havde slaaet sig ned paa Bænken.

Naa, hvordan har De det, ærede Foresatte?« spurgte Vestring.

»Tak! Som en Kat, der er slaaet af Tønden!« svarede Brask og bed Tænderne sammen.

»Hvad er det for et uhyre Manuskript i Folio, de der slæber paa?« vedblev Spørgeren.

»Det er »Formyndersken.« Gid Pokker havde baade hende og« — Resten af Sætningen sank han, i det han kastede Manuskriptet paa Bænken.

— Jeg har for paakommende Tilfældes Skyld taget en Pakke kølende Pulvere med. Vil De have et Par Stykker?

— De forslaar ikke! Man maatte have en hel Iskælder i Maven, naar man ikke skulde blive rasende over en saadan Masse Taabeligheder, som jeg har maattet døje i Dag!

Og nu begyndte han at klage sin Nød.

Forvalteren kom imidlertid ud fra Havestuen med en stor Pakke gamle Papirer under Armen. Han standsede et Øjeblik og morede

sig i Stilhed ved at høre Brask udtale sin Ærgrelse over Stykket.

»Her har jeg Papir, Hr. Brask. Tror De, at der behøves mere, kan De gerne faa tre Gange saa meget.«

»Tak!« — svarede Direktøren halv ærgerlig over at blive afbrudt. — »Smid det bare her et Steds!« — og derpaa fortsatte han sin Jeremiade.

Hedegaard lagde Papirerne ned paa Bænken ved Siden af Manuskriptet, men i det Samme faldt hans Øjne paa dette og et svedent Smil fór over hans Ansigt. Han kastede i Smug et Blik over til Brask og overbeviste sig om, at denne hverken hørte eller saa Andet end sine hafte Fortrædeligheder; da han var beroliget i saa Henseende, skød han i Stilhed Papirsbunken hen over Manuskriptet og slentrede nynnende bort.

Straks efter stak Teater-Nissens Overdel op over Randen af Terrassen. Han havde nu iført sig en graa Blouse, der var krøbet op i Nakken og dannede en Pukkel, og paa Hovedet havde han faaet en rød Fez.

»Ser De! Nu er mit Uhyre fiks og færdigt. Ikke en Gang den røde Hue mangler han« — hviskede Doktoren.

»Nun er jaj fertig til at fange an mit di Kulisser und den Bakdæppe, wenn jaj de Bapier hätte, som Forvalteren maj lofte —« meldte han op fra Dybet.

»Der ligger en Bunke paa Bænken —« svarede Brask uden at vende sig — »naar De vil have mere, kan De lade mig det vide!«

Gnomen vraltede op efter Papirerne og forsvandt atter i sit Dyb. Brask vedblev Fortællingen om sine Fataliteter, og Doktoren lod til at more sig godt.

Man havde imidlertid naaet saa langt hen imod Aften, at Tebordet var dækket, og paa Signalet herom samledes atter Selskabet paa Terrassen. I det man fik Øje paa Teatrets Despot, styrtede Alle som paa et Tegn hen imod ham, for at hævne den lidte Uret og fremføre deres grundede Klager.

»Hr. Direktør!« — begyndte Ritta Holm — »Har De Noget imod, at jeg stryger min lange Monolog i sidste Akt, som jeg slet ikke kan sige, og at jeg lader være at komme ind i Slutningsscenen, hvor jeg ikke har det Mindste at gøre?«

»Jo mer der stryges, jo bedre!« — svarede Brask — »men i Slutningsscenen maa De være inde.«

»Jeg skal altsaa lide den Tortur. Det er meget behageligt« sukkede Ritta harmfuld.

»Der skal altsaa foretages endnu flere Forbedringer! Ja ja!« — mumlede Forfatterinden forbitret.

»Hr. Direktør!« — fortsatte hun med højere Stemme — »Jeg vil da haabe, at De ikke gør Mere for at ødelægge mit Stykke, end De allerede har gjort. Det taaler ikke at miste et Ord!«

»Hr. Direktør!« — klagede Julie Elster — »Jeg bliver virkelig nødt til at levere min Rolle tilbage; jeg føler meget godt, at det er mig umuligt at spille en saadan koket Spidslærke som Komtesse Adelheid.«

»Jeg indestaar for deres Talent!« — svarede Brask spydig — »Ulykken er blot, at De endnu ikke har givet Dem Tid til at gennemlæse Rollen.«

»Nej, véd De hvad, Hr. Direktør! Ulykken er virkelig, at min Datter ikke fik Amandas Rolle — for den havde passet for hende, og det er ubegribeligt, at De ikke kan se, at Amanda er som skabt til at spille Adelheid« — forsikrede Fru Elster.

»Hr. Direktør!« — istemte Løjtnanten — »Naar her skal holdes saa stræng Justits paa

Scenen, maa jeg virkelig bede Dem sørge for, at Agenten ikke gør sig altfor morsom under mine rørende Scener i anden Akt. Han fik jo hele Selskabet til at le ad mig, da jeg ladede Pistolerne.«

»Hr. Direktør!« — smilte Agenten — »Vil De ikke gøre Løjtnanten begribeligt, at det netop var hans rørende Spil, der fik de Andre til at le ad mig.«

»Jeg vil ingen af Delene, men jeg vil sige Dem lige rent ud, at de Begge har en uheldig Lyst til at bemægtige sig Publikums udelte Opmærksomhed, og at de Begge har meget let ved at forvexle det Tragiske og det Komiske« — svarede Brask med stigende Harme.

»Hr. Direktør!« fortsatte Amanda drillende — Frøken Snerting paastaar, at vi har sammensvoret os for at ødelægge hendes Stykke, og at De staar i Spidsen for Sammensværgelsen . . .«

»Hr. Direktør!« — lød Nissens Røst nede fra den underste Terrasse — Forslaar inte!«

»Naa, er det nu ogsaa galt med ham!« stønnede den plagede Fuldmægtig.

Nissen var imidlertid kommen op og nærmede sig ham med et Ark stift Bikubepapir i Haanden. »Jaj maa meer Papir ha,

und wenn der var mer af den her Slags, den vilde jaj helst ha!«

Brask kastede Øjnene paa Papiret — det var Titelbladet til »Formyndersken«. »Menneske! Hvor har De faaet fat i det?« raabte han forfærdet.

»Wo? — wie? — Herren har mig det jo selv givet!«

— Jeg?«

— Ja wohl! Det lag her po Bænken unter det andre Papier.

— Død og alle Ulykker! De har dog vel ikke ødelagt det?

— Naj, naj! Jaj har det opklistret po Kulisser, po Suffiter, po Bakdæppe! Utmærkt Bapier!

»Det eneste eksisterende Manuskript af mit Arbejde!« skreg Frøken Snerting daanefærdig.

Det var sku fint udregnet! — lo Agenten — »saa fint, at jeg ikke ret véd, om det skal kaldes tragisk eller komisk.«

»Nu! Naar Alt kommer til Alt, bliver det da kun tragisk for mig, der kommer til at udskrive en ny Suffløbog efter de enkelte Roller. Det bliver et vanskeligt Arbejde« — mente Brask.

»Ja, det bliver det vist,« indrømmede Ritta deltagende — »især hvis de to Roller, Amanda og jeg har, ogsaa er klistrede op ad Væggene og ned ad Stolperne i Kapellet. De laa begge her paa Bænken for lidt siden. Saa de dem ikke, Hr. Postmester?« spurgte hun med et Blik over til Asp.

Asp var Diplomat. »Jo, de laa her paa Bænken oven paa min Rolle. Saa er de altsaa Pokker i Vold alle tre« — klynkede han — »og tager jeg ikke meget fejl, min kære Brask, saa laa deres egen Rolle ogsaa her paa Bænken.«

»Det gjorde den!« raabte Direktøren fortvivlet og gav sig til at søge under Bænken, men han fandt Intet; Postmesteren havde i Stilhed listet den ned i sin Baglomme, hvor ogsaa hans egen laa i god Behold. At baade Rittas og Amandas ligeledes vare vel gemte, behøver næppe at siges. »Fire Roller borte, saa er det umuligt at samle en Afskrift!« sukkede han.

Frøken Snerting rejste sig ved dette Suk op fra den Havestol, paa hvilken hun var sunken ned; hendes Blik, hendes Stemme, ja, selv hendes Næsetip blev om muligt endnu spidsere end sædvanlig, hun rystede de lange Hængekrøller bort fra Kinderne, kastede Nakken tilbage og gik med Paradeskridt hen mod Brask.

»Hr. Direktør! De hørte vist ikke, at Frøken Østrup anklagede mig for at have fornærmet flere af Selskabet og især Dem ved nogle Ord, som jeg før i Overilelse lod falde om, at man havde sammensvoret sig mod mit Stykke? — Jeg tilstaar nu, at jeg har gjort baade Dem og alle de Andre skammelig Uret, og beder Dem meget ydmygt om Forladelse.« Ved disse Ord gjorde hun en Nejning saa dyb som muligt og pressede sine tynde Læber tæt ind til de to Rækker hvide Tænder.

— Jeg haaber, at Frøken Østrup og enhver Anden af os er ligesaa uskyldig i det hændte Uheld, som jeg véd, at jeg selv er — men jeg finder Deres Mistanke tilgivelig for mit eget Vedkommende.

— Meget naadigt!

Her fulgte en ny dyb Nejning. Brask var ude af sig selv og gik frem og tilbage paa Terrassen med heftige Skridt. I det han kom til Enden af sin Promenade og vendte om, kom han til at staa lige imod Amanda, saaledes at hun vendte Ryggen mod Selskabet.

»Tak for deres Bistand!« hviskede hun.

»De kan da vel aldrig tiltro mig en slig Lumpenhed?« svarede han oprørt og traadte et Skridt tilbage.

»Jeg kalder det ikke lumpent at hindre sine gode Venner fra at prostituere sig« — svarede Amanda endnu mere oprørt — »men jeg tilstaar, at det var overordenlig nobelt af Dem at ville sammenskrive os et nyt Eksemplar af »Formyndersken«, efter at vi har været saa heldige at faa dette Uhyre ødelagt, og det uagtet De véd, hvor ulykkelig jeg vilde være over at maatte spille i Stykket.«

Brask var ikke i Humør til at være galant. »Frøken! der er Noget, som kaldes Pligtfølelse . . .« begyndte han, men blev straks afbrudt af Amanda.

»Noget, som jeg naturligvis ikke har Begreb om og næppe nok kender af Navn! Jeg takker Dem for Underretningen og skal for Fremtiden aldrig gøre Regning paa nogen anden af deres Følelser« — fortsatte hun med et Blik, der modsagde Smilet paa hendes Mund og Latteren i hendes Stemme, nejede lige saa dybt som Frøken Snerting og vendte ham Ryggen.

Alle var imidlertid blevne enige om at beklage den stakkels Forfatterinde og at holde Sørgetaler over det fortræffelige, tabte Stykke, og Ingen kunde nægte, at Brask havde spillet en underlig Rolle ved denne Prøve.

Nissen gjorde endnu en Gang Direktøren opmærksom paa, at han behøvede mere Papir til Kapellet.

»Gaa Fanden i Vold!« udraabte den plagede Mand halvt rasende. »Nu har vi hverken Brug for Kloster eller Kapel.«

»Wat skal jaj denn da mahl?« spurgte han rolig.

— En Daarekiste! —

— Oho! Der er Noen, som kommet fra Ferstand. Skal det være en meget stor Daarkiste eller so en liten Celle?

— Begge Dele! En Ekstracelle til Dem og en stor Daarekiste til alle os Andre, for de Faa af os, der ikke er blevne forrykte, bliver det nok med det Første!

Brask hilsede til alle Sider og styrtede ud af Haven.

»Det var Teaternissens første Genistreg,« hviskede Doktoren til Postmesteren.

XI.

Nissen, gør Fru Østrup usynlig og lader hende høre Mere end hun har godt af.

Efter at den ondskabsfulde Nisse havde umuliggjort Opførelsen af »Formynderskenc, var gode Raad dyre. I Stedet for det ødelagte store Stykke, maatte der i en Fart tilvejebringes to smaa, helst to, hvortil Rollerne forud var instuderte af det disponible Personale. Fuldmægtig Brask og Fru Østrup holdt, som Ægtemanden drillende refererede, et meget langvarigt Direktionsmøde »for lukkede Døre,« og Resultatet blev som sædvanlig ved slige Lejligheder, hvor man ikke kan blive enige om at følge noget Forslag: man gik paa Akkord. Brask satte Halvdelen af sit Reportoire igennem; man skulde begynde med Lystspillet »Indkvarteringen«, hvori han selv agtede at udføre den skinsyge Ægtemands taknemmelige Rolle, medens han vilde være højmodig nok til at lade Løjtnant Stramberg som Landsenerofficeren ofre sin delte Kærlighed til Amanda og Frøken Elster. Af Fru Østrups Forslag gik ligeledes Halvdelen igennem, i det »Fruentimmerhaderen« blev ansat som Slutningsstykke.

Brasks Frygt for Umuligheden af at indstudere et Syngestykke i saa kort Tid beroligede hun ved den Forsikring, at Stykket naar som helst kunde opføres uden Prøve, da hun, Frøken Holm, Agent Lyrskov og Postmester Asp havde indøvet alle Sangnummerne hjemme ved Pianoet. Hun indestod for Syngestykket og paatog sig hele Arrangementet for dets Vedkommende; for Lystspillet maatte han til Gengæld paatage sig hele Omsorgen, der for Resten ikke vilde blive meget besværlig, da samtlige Rollehavere tidligere havde spillet i Stykket ved forskellige Lejligheder. Derved blev det, og »Mødet hævedes«.

Brask gik hjem i den Formening, at Fruen havde tænkt sig Ritta Holm som den skælmske Baronesse i »Fruentimmerhaderen«, og at hun selv, der behandlede et Piano med temmelig Færdighed, agtede at repræsentere Orkestret, men det var ikke Meningen. Næste Morgen blev Ritta og Amanda overraskede ved at træffe Fruen i Færd med at arrangere en fransk Bondedragt til den forklædte Baronesse, men — det var af hende selv, hun lod Syjomfruen tage Maal. »Det Stykke, som de unge Piger havde intrigeret for, var aldeles forkastet, da man ikke vilde give tre Lystspil

paa én Aften, og hun var derfor bleven nødt til, hvor ugerne hun end vilde, at optræde som den unge Enke i Syngespillet« — sagde hun.

De unge Piger stod som himmelfaldne. Ritta saa paa Amanda med et Blik, der indeholdt Alt, hvad en Teaterrecensent vilde kunne komme til at sige om den forventede Præstation, men Amanda kunde ikke komme til Orde for de blandede Følelser, der overvældede hende ved det nye Program. Først efter et Par Minuters Pavse udbrød hun: »Det er da vel ikke muligt?«

»Muligt?« gentog Fruen, i det et mørkt Rosenskær pludselig farvede hendes Kinder og udbredte sig ned over den efter orientalsk Smag vidunderlig smukke, blændende hvide Hals, af hvis mægtige Omrids Sypigen just var i Færd med at tage et Maal, stort nok til at omslynge begge de unge Piger. »Muligt?« — repeterede hun endnu en Gang og kastede et Blik i Spejlet paa sine svulmende Ynder. »Muligt?« — lød det tredje Gang lidt svagere og med en kendelig Bæven i Stemmen, mens Junobarmen hævede sig saa voldsomt, at de samlede Ender af Maalet endnu veg en god Tomme fra hinanden. »Hvorfor skulde det ikke være

muligt? — Ritta har jo akkompagneret mig saa mange Gange før!«

Amanda havde, som forkælede Børn i Almindelighed, Mod til at sige næsten Alt, hvad der faldt hende ind, men det Blik, hvormed denne Replik blev ledsaget, var saa imponerende, at det ikke faldt hende ind at sige et Ord mere. Hun listede sig i Stilhed ud til Faderen og forsøgte at faa ham til at tage sig af Sagen, men Proprietær Østrup havde lige saa meget tilfælles med Olympens Behersker som hans Frue med den antike Himmeldronning; han trak paa Skulderen, kløede sig bag Øret og svarede: »Nej, Tak skal Du ha'e, min Pige! Jeg følger Doktorens Raad og blander mig ikke en Smule i Jeres Komediantoptøjer. Vil Din Moder danse paa Line, saa skal jeg saamænd ikke staa hende i Vejen. Overbevise hende om Noget, som hun ikke selv har Lyst at indse, det er ikke lykkedes mig én Gang i de nitten Aar, vi har kendt hinanden, og slaa i Bordet og sige: »Her skal Skabet staa,« det er mere end den Sag er værd. Hvad der ikke brænder mig, det blæser jeg ikke paa, og naar Alt kommer til Alt, er maaske Mama meget fermere i at slaa Triller og gøre Krumspring end nogen af Jer, Smaapiger. Kan det more

hende at spille Baronesse, saa skal jeg sku have Løjer af at se derpaa!

Derpaa gik den fornuftige Familiefader ud til sin Ager.

Ritta havde sendt Bud efter Postmesteren og saa forsigtigt som muligt paavist det Ønskelige i, at det tidligere mellem de unge Piger, ham og Forvalteren indstuderede Lystspil »Aldrig kokettere!« kom til Opførelse i Stedet for det ansatte Syngespil.

Den forslagne Diplomat forstod straks Sammenhængen.

»Det er Frøken Amandas Ønske?« — spurgte han.

»Hun ønsker det endnu varmere, end jeg« — svarede Ritta.

»Frøken! Alene Deres Ønske vilde være mig en Befaling til at gøre alt Muligt; naar jeg ved at opfylde den tillige gør Frøken Østrup til Behag, er jeg i Stand til at vove det Umulige. Vi tier altsaa til det Sidste, og naar det saa er for silde at opsøge en anden Bassist, bliver jeg saa stokhæs, at jeg ikke kan faa en Tone frem. Vi bliver da nødte til at ty til Lystspillet, som meget godt kan gaa, uagtet den komiske Elskers Organ er lidt

rustent — og — de Allierede har sejret« — hviskede han polisk.

Ritta lod til at forstaa Hentydningen. I det hun rakte ham Haanden til Farvel, hviskede hun: »De Allierede stoler paa hinanden! — Der har vi en af vore Modstandere. Vær forsigtig!«

Det var den ulykkelige Teaterdirektør, der nærmede sig. Han vilde næppe tro sine egne Øren, da han hørte den uventede Rollebesætning.

»Men er Konen ved sine fulde Fem!« udbrød han opfarende.

»Tys! Tys! Tys!« — afbrød Asp — »De faar Kongestioner til Hovedet, gode Direktør! Der kommer Doktoren. Lad ham give Dem et kølende Pulver. Jeg gaar imens ned i Haven og prøver et Par Duetter med min fortryllende Medspillerinde.«

Hermed hinkede Postmesteren ned ad Terrassen og drejede ind i Allén, hvor Fru Østrup allerede oppe paa Scenen var i Færd med at give Nissen Ordre til Arrangementet til den i Syngespillet foreskrevne Havedekoration. Blomster og Træer skulde leveres in natura. Amors Statue, der omtales i Stykket, maatte derimod males; som Pendant til den ønskede Fruen en Psyke, hvortil hun gav Maleren et gammelt

Kobberstik som Fortegning. »Pakketel for Nissen!« forsikrede den gnomeagtige Kunstner. — »De skal et Par göttliche Dingster fo. So Etwas mache ich wunderfamos!« — Hermed stak han Billedet i Lommen, forlod Scenen og krøb op ad Stigen, der stod lænet op til Forsiden af Teatret.

Fruen og Postmesteren blev naturligvis straks enige om, at Syngestykket vilde komme til at gaa fortræffeligt og tage sig udmærket ud. De var lige ved i deres Henrykkelse at begynde paa Duetten:

»Fallalala, tusind Løjer
Os fornøjer«

da Doktoren, fulgt af den heftig deklamerende Teaterdirektør, drejede ind i Allén. Just i det samme Øjeblik, de kom tilsyne, raabte Nissen oppe paa sin Stige:

»Sasasaratsch Pladatsch!«

og i det han udstødte denne Trylleformular, rullede det optrukne Fortæppe, hvis Maskineri han var ved at reparere, bragende ned og skjulte Scenen.

»Bitte, bitte, Hr. Direktør!« — raabte han lénde over sit Uheld ned til Brask — »Jaj skal den gleich updrække!«

»Gør Dem ingen Ulejlighed, jeg ser helst, det bliver nede med det samme!« — brummede Brask.

»Er De allerede saa ked af Deres Direktorat?« lo Doktoren.

»Ja, naar Tæppet kun skal gaae op for at vise os Skandaler, ser jeg rigtig nok helst, det bliver nede« — svarede Direktøren muggen.

»Hvad er det, han siger?« hviskede Postmesteren inde paa Scenen til Fru Østrup, der nysgerrig var gaaet hen til Kighullet i Tæppet.

»Stille!« svarede hun sagte.

»Lad os nu tage Sagen aldeles roligt! — fortsatte Doktoren. De har jo selv været med om at vælge Stykket . . .«

— Ja, det er netop det, der ærgrer mig. Hvor kunde jeg som fornuftigt Menneske forudsætte Muligheden af en saadan Galskab? En Kone, der for Alderens Skyld gerne kunde være Bedstemoder, kan man dog ikke mistænke for at ville kompromittere sig som første Elskerinde.

— Da jeg sidst var i Paris, saa jeg med stor Fornøjelse Mlle Dejazet som Gamin. Hun var halvfjerdsindstyve Aar og kunde altsaa have været Tipoldemoder, men hun faldt alligevel ikke igennem ved Siden af de Unge.

— Det er nok muligt. Men saa har hun sku heller ikke været bredere, end at hun kunde gaa igennem en Dør. En Snes Aar mer eller mindre kan man maaske skjule med Sminken — naar man forstaar det — men syv Lispunds Overvægt snører man, min Sjæl, ikke ind. Begynder Fru Østrup at danse deroppe, kan det meget let hænde, at hun falder igennem i dobbelt Forstand.

— Det har ingen Fare! — Hun er naturligvis ikke saa let, som da hun var sytten Aar, men husk paa, hvad man er vant til at se paa de første Operascener, husk paa Madame Ugalde, hvem Fru Girardin betegnede som en Nattergal inden i en Elefant! — Og hvem siger desuden, at den unge Enke skal være en Sylfide? — Hvor staar det skrevet? — Fru Østrups Sangstemme er aldeles ungdommelig, det er Hovedsagen, og derfor glæder jeg mig virkelig til at høre hende udføre Partiet.

— Ja, det kan De gøre — Dem gør det naturligvis ingen Ting at høre hende brække Halsen paa d'Alayracs Roulader, som hun ikke har mere Begreb om at foredrage, end en Lirekasse, men mig er det aldeles ikke behageligt at se hele Magleborgs Publikum gøre sig lystig

over en Kone, som jeg hvilken Dag som helst kan komme til at kalde Mama.«

Fruen bag Fortæppet var daanefærdig af Harme. »Det skal han dog ikke risikere! — stønnede hun, efter sin Mening lydløst, men alligevel lydeligt nok til at Postmesteren kunde høre Ordene. I det Samme kom Nissen ind fra Baggrunden og nærmede sig Prosceniet for at rulle Tæppet op.

»Lad det kun blive nede! Vi gaar ud den anden Vej!« raabte Fru Direktricen og forlod Taliatemplet gennem Bagdøren.

I det Postmesteren gik ud, trykkede han Nissen en Daler i Haanden. »Der har De til en Flaske Vin, min Ven! Det var en Genistreg!«

»Wie?« spurgte Gnomen forbavset.

»En Rival mindre!« — hviskede Postmesteren for sig selv og gned Hænderne.

»Jaj forstaar inte . . .« vedblev den Forbavsede.

»Saa meget desto bedre! Ti og drik! — det er tilstrækkeligt!« — svarede Postmesteren og hinkede afsted efter Fruen.

XII.

Løjtnanten søger Skjul hos Nissen og faar Aabenbarelse fra Dybet.

Der er en vis høflig Falskhed og falsk Høflighed, som udgør en Del af den saakaldte gode Tone og derfor er mere eller mindre nødvendig i alle Samfundslivets forskellige Sfærer, den nemlig, der udfordres for at skjule baade Velvilje og Uvilje, at »lade som der ikke er Noget i Vejen,« medens man er opfyldt af Forbitrelse, at vedligeholde Skallen af et venligt Forhold ubeskadiget, medens Kærnen er fuldstændig udhulet, og frem for Alt at undgaa enhver Lejlighed til ligefrem Udtalelse og aaben Forklaring angaaende Hjærtets mest brændende Spørgsmaal. Den har som alt Falsk stadig »slaaet sin Herre paa Hals« og meget ofte ved at forebygge en varm Ordveksling, der efter faa Minuters Forløb vilde have endt med god Forstaaelse, foranlediget et livsvarigt Had, der som en uhelbredelig Kræftskade i Stilhed har fortæret Hjærter, som var skabte til gensidigt Venskab og Kærlighed, men desuagtet betragtes denne Uvane meget almindeligt som et Tegn

paa den største Aandsfuldkommenhed, den nobleste Selvbeherskelse.

Det er mærkelig nok som oftest Damerne — Damerne, hvem den taabelige Del af Mændenes aabenmundede Køn har beskyldt for aldrig at kunne tie med Noget — der især eksellerer i denne Fuldkommenhed. Enhver Dameroman vidner derom. Næsten alle Forfatterindernes Heltinder er for ædle til aabent og ærligt at give eller fordre Forklaringer af deres Fædre og Mødre, deres Elskere eller Mænd og deres Veninder eller Søstre. Derfor indgaar de ulykkelige Fornuftpartier tvært imod Forældrenes Ønske i den Tro, at de opofrer sig for de Gamle; derfor skuffer de deres trofaste Elsker med hyklet Ligegyldighed, til han søger Trøst andet Steds, hvorpaa de, for at skjule deres Fortvivlelse, kaster sig i Armene paa den Første den Bedste — eller, rettere sagt, den daarligste den bedste Laban; derfor gemmer de i aarevis paa en Hemmelighed, som ødelægger baade deres eget og deres Ægtefællers Liv, og som først paa Dødssengen viser sig at være en lumpen Misforstaaelse; derfor tror de at se Medbejlersker i deres bedste Veninder, derfor forlover de sig, slaar op, gifter sig, søger Skilsmisse, flygter fra deres Familie og Velgørere,

styrter sig i Elendighed, paadrager sig Hungersnød, Blodstyrtning eller Svindsot — Altsammen af Misforstaaelser.

Amanda, der følte Trykket af sin Værdighed som Magleborgs Primadonna, betragtede det naturligvis som en Æressag til det Yderste at vise sig i Besiddelse af det Skuespillertalent, der udfordredes for at skjule Smerten over et forraadt Venskab og en skuffet Kærlighed. Hun havde aldrig betroet sin Veninde, at hun af alle sine Bejlere foretrak Doktor Vestring, og endnu mindre med Bevidsthed givet denne det mindste Tegn paa sine Følelser for ham, og strængt taget havde hun følgelig ingen Grund til at beklage sig over, at Ritta og den unge Læge ikke havde gjort hende til deres Fortrolige, hvis der virkelig mellem dem eksisterede et Forhold, som var grundet paa Mere, end sædvanligt Venskab og Velvilje. Det harmede hende kun, at hun fra Vestrings Side havde indbildt sig at skimte en bevidst Stræben efter at vinde hendes Kærlighed, og at Veninden ved flere Lejligheder havde tilladt sig Smaadrillerier, der forudsatte, at hun havde opdaget baade denne Indbildning og de Følelser, den havde vakt, og fra det Øjeblik, da hun i det lille Spejl opdagede den hemmelige Brevveksling,

var det hende derfor en Æressag ikke i mindste Maade at lade Ritta mærke nogen Forandring i deres Venskabsforhold, og Vestring! — ja, om hun saa skulde forlove sig med hvilken som helst af hans Medbejlere og derved opofre ethvert Haab om nogen Sinde at blive lykkelig, saa skulde hun i det mindste overbevise ham om, at han var hende fuldstændig ligegyldig.

Stakkels lille Pige! Det kostede hende Anstrængelse nok at spille denne Rolle, men som der staar i et gammelt Syngestykke:

»Grum Anstændighed det bød —
Og hun led, hun lo og lød!«

Ritta syntes vistnok, at Amanda i den sidste Tid af og til havde været lidt underlig i sin Opførsel mod hende, men naar hun oprigtig spurgte hende om Aarsagen dertil, gav hun sig altid til at le og forsikrede, at de Tegn paa Misstemning, Veninden trode at se, ikke var Andet end »Koglerier af den afskylige Teaternisse«, og den overspændte Iver, hvormed hun kastede sig over den lille Intrige med det franske Lystspil, gav hendes Forsikringer en Sandsynlighed, der gerne kunde have skuffet skarpere Iagttagere, end den umistænksomme unge Pige.

Der var saaledes intet Forunderligt i, at vi om Eftermiddagen efter den omtalte Morgenforestilling se de to Veninder Arm i Arm og fortroligt hviskende spadserende frem og tilbage i en af Havens mest afsides Gange: De repeterede deres Roller i »Aldrig kokettere!« for hinanden.

Den omtalte Gang var anlagt paa Bunden af de udtørrede Grave, der i forrige Tider havde befæstet Magleborg Slot. I det Hjørne, der ved Enden af samme dannedes af Gravens ydre Side, der endnu stod temmelig stejlt og skarpt afskaaret, mens den inderste Side til Dels var omformet til Terrasser og jævne Skraaninger, var der forneden indhulet en Grotte, kantet med Konkylier og Vedbenderanker, mens der paa Højen over Grotten var bygget et Slags Lysthus af Bræder i kinesisk Stil. Denne forhenværende Tepavillon havde man anvist Maleren til Atelier. Skønt han var ganske ene derinde, skulde man have trot, at Værkstedet var propfuldt af Folk. Der blev i et væk let, fløjtet, sunget og talt i de mest forskellige Tonearter og Tungemaal. Det var Nissen Altsammen! Han underholdt sig med sine Idér, sine Malerkrukker, de Figurer, han fremtryllede paa Lærred, Træ og Papir, og de Flasker, af

hvilke han indsugede Inspiration til nye Kunstværker og ny Improvisation.

Den smukke Løjtnant Stramberg kom just vandrende over »Alpestien« — saaledes kaldte man den øverst liggende Gang, der fra Parken gik langs Voldskrænten forbi Nissens Atelier — iført en splinter ny elegant Sommerdragt efter sidste Mode og fordybet i strategiske Planer til en Storm paa Amanda Østrups Hjerte og et deraf betinget Tilbagetog fra den fremskudte Stilling, han hidtil havde indtaget i den Elsterske Familie, da Gnomen derinde slog en skraldende Latter op.

»Sasasa! Verfluchter Bube! Willst Du stehen bleiben! — Jo jo, Mosjø Kupido, famoser liten Gaudieb! — Lirumtralarum, Klitsch Klatsch, lieber Freund! — Se so! — Prik i sin Øje — Da lacht er, dà lacht er, der schelmische Dieb — Kreuzmillionensapperment! — Einfaltspinsel, wie Du bist! — lød det snart i Sang, snart i Tale Løjtnanten i Møde.

Denne, der ikke havde nogen Anelse om, at Komplimenterne galdt Kupidofigurer og Skældsordet en ulydig Pensel, men derimod var meget tilbøjelig til at tage Alt til sig, standsede forbavset uden for Døren og saa Kunstneren ganske ene paa Værkstedet. »Er

Manden gal eller er det mig, han vil insultere?« tænkte han.

Nu begyndte Gnomen at synge i en Bas, der var dyb nok til at være af underjordisk Herkomst:

»Rinaldini! Lieber Räuber,
Raubst den Weibern Herz und Ruh'.
Ach wie schrecklich in dem Kampfe,
Wie verliebt im Schlosz bist Du!«

»Skulde det virkelig være hans Mening at chikanere mig?« spurgte Løjtnanten sig selv og traadte han til den aabenstaaende Dør. I det samme vendte Nissen sig om og kastede Indholdet af en Bøtte, et Fluidum, der var stærkt farvet og tyk som Vælling, ud af Døren. »Aj, aj, aj; aj!« raabte han med en frygtelig Grimasse, da han saa, hvorledes den pyntede Herres Fodtøj havde antaget Smaskbøttens ubestemte Farve — »Hunderttausend Donnerwetter! Da har jai gjort en schen Strich!«

Stramberg var et meget godmodigt Menneske, men en Plet paa hans Klæder var ham en Plet paa hans Ære, og man kan derfor ikke fortænke ham i, at han gav den uforsigtige Kunstner en Salve udsøgte Grovheder. Nissen løftede paa Skuldrene, saa de gik højt op over Ørene, og satte et saa bedrøveligt Ansigt op,

som det er muligt for en Nøddeknækker, idet han fremstammede en Strøm af Undskyldninger; Han var »meget bedrøflich over sin Malheur, men skulde Hr. Lajtnanten sine Stefler so abwische, dass di sku bli ti Gang smukker som før« — og hermed kastede han sig paa Knæ og vilde med en i Olie dyppet Klud borttage den forfejlede Farve af de Lakerede.

»Nej, lad være! — Der kommer Damerne! Jeg skøtter slet ikke om at staa i Tableau for dem heroppe!« indvendte Løjtnanten.

»Schøn! So gor vi her ind paa min Atelie — ganz still!« — og saa gik de — dog ikke hurtigere, end at Ritta Holm fik et Glimt af Løjtnantens Uniform at se.

De to unge Piger, der, som tidligere fortalt, var i Færd med at repetere det i Smug indstuderede Lystspil: »Aldrig kokettere!« — satte sig ind i Grotten. »Hr. Løjtnantsn vil altsaa belure os — det skal han have Lov til!« tænkte Veninden og fortsatte Dialogen i Stykket.

»Men svar mig nu ærligt: føler Du slet ingen Samvittighedsnag over Din Leg med den stakkels Løjtnant Strambergs Hjertero?«

I Rollen stod »Chevalier Sainte-Roses Hjertero«, men Amanda var saa vant til

Rittas Smaadrillerier, at hun ikke et Øjeblik lod sig bringe ud af Rollen ved Navnebyttet, men fortsatte leende:

»Havde han et Hjerte, skulde jeg, hvor koket jeg end faar Skyld for at være, neppe have indladt mig paa denne Leg, men husk, at den gode Chevalier aldrig har havt noget. Han har gjort Kur til alle de unge Piger, han har faaet Øje paa, og hvis nogle af dem havde været enfoldige nok til at skænke ham deres Hjerter, vilde det have været hans største Fornøjelse at sætte dem paa Knappenaale i en Æske som en Samling Sommerfugle.

Løjtnanten vilde neppe tro sine Øren! Var det virkelig den lille Provinsdame, der førte et saadant Sprog? Han forbød ved en truende Bevægelse Nissen, der vilde fortsætte sine Undskyldninger, at give et Kny fra sig, og lyttede med spændt Opmærksomhed til Resten af Repliken.

»Jeg har længe mærket, at ethvert af de ømme Blik, han sender mig, efter hans Mening skulde være en Brandfakkel, der blev kastet ind i mit Hjerte, netop derfor har jeg sat mig for at minde ham eftertrykkeligt om den gamle Forsigtighedsregel: »Man skal aldrig spøge med Ild!«

»Med andre Ord: Aldrig kokettere! Vogt Dig, at der ikke gaar Ild i Spotterens Hus!« — faldt Ritta ind.

»Heldigvis er det baade brandfrit og brandforsikret. Mit Hjerte har allerede længe tilhørt en Anden, og i Morgen bliver jeg vel nødsaget til ogsaa at bortskænke min Haand; men førend jeg saaledes overgiver mig paa Naade og Unaade i Hymens Lænker, vil jeg endnu have den Fornøjelse at se vor uovervindelige Kvindebetvinger for mine Fødder og le ham ret hjerteligt ud.«

Her blev Amanda afbrudt af Ritta med et »Tys!« — Der lød Stemmer fra Sidegangen. De unge Piger stak deres Roller i Lommen og gik, nynnende en fransk Duet, ned ad Allén, for at møde de Kommende.

Løjtnanten stod tilbage forstenet som Loths Hustru. Det var ikke sært. Han trode jo at have opdaget et helt fransk Sodoma og Gomorha i en syttenaarig dansk Landsbypiges Hjerte.

»Ja saa!« stønnede han med dyb Pathos, da han saa Pigerne dreje om i Sidegangen. »Ja saa!« gentog han og hentede Vejret endnu dybere. »Ja saa, min Frøken!« gentog han endnu en Gang med korslagte Arme, sænket

Pande og et Blik, der lagde an paa at være dæmonisk.

»Sehen Sie, Hr. Lajtnant?« — sagde Nissen med en Fnisen, der klang endnu mere dæmonisk, idet han triumferende pegede paa de blankpudsede Støvler.

»Ja Gu ser jeg! Jeg ser det, som jeg aldrig havde trot at skulle se« — indrømmede Løjtnanten mørk.

»Und Hr. Lajtnanten fergiver gamle Nissen sin Ungeschickthed?« — smilede Gnomen polisk.

»Det var en Genistreg af Dem. — Der har De en Daler for Deres Ulejlighed! Men saa omtaler De ikke for nogen Dødelig, at jeg har været herinde! Forstaar De!«

Med disse Ord begav Løjtnanten sig paa Tilbagetoget over »Alpestien« for ad en anden Vej at nærme sig Slottet.

Nissen blev liggende paa Knæ, stirrende vekselvis efter Løjtnantens Støvler og paa den blanke Daler. Han forstod aabenbart ikke det Mindste. »Sonderbar!« mumlede han og tog en Slurk af sin Flaske. Han forstod ikke en Smule mere deraf. »Wunderbar!« udbrød han grublende og tog en til; da gik det op for ham: »Unbegrejflich! — So ist's«. — Saa-

snart han var kommen til det Resultat, var han altid beroliget.

XIII.

Agenten forsøger sig i det hemmelige østerlandske Tegnsprog kaldet Selam og Postmesteren gaar ham til Haande.

Glanspunktet for alle Privatforestillinger: Generalprøvens store Time var nær. Aldrig har Teaterverdenens ondskabsfulde Hviske- og Hvisle-Aander havt mere travlt mellem Kulisserne ved den største Scene, end de havde hin smukke Eftermiddag i den til Foyer omskabte Hovhave.

Postmesteren, der som bekendt ikke var nogen stærk Fodgænger, havde sat sig til Hvile i en af Havestolene paa Højen lige indenfor Havelaagen. Posten var nylig kommen, og han havde medtaget alle de til Kunstner-Personalet ankomne Breve, for selv at aflevere dem efter Adresse.

Den Første, der viste sig, var Agent Lyrskov, bærende et stort Ark Postpapir i Form af et aabent Kræmmerhus.

»Ah — hvad er det?« raabte Asp ned til ham.

»Er det til mig?« spurgte Agenten med Hentydning til det Brev, Postmesteren holdt i Haanden.

— Svar først og spørg siden! Hvad er det for Kontrabande, Han der vil smugle ind i Fæstningen?

— En Smule Ukrudt! Se selv!

Det var en Buket, sammensat af de sjeldneste og kostbareste eksotiske Vækster, der kunde opelskes i et Drivhus. Postmesteren kendte ikke Navnet paa en eneste af dem, endogsaa Lugten var ham fremmed.

— Meget farligt Ukrudt! Det lugter stærkt af Dukater.

— Saa det kan Du dog mærke? Din Næse har Du altsaa endnu i Behold?

— Den er endnu upaaklagelig!

Han stak den atter ned i Kræmmerhuset og overbeviste sig om, at der tittede en kniplingspresset Snip af et beskrevet Blad frem mellem Blomsterne og Omslaget.

— Hvad synes Du ellers om Buketten?

— Den dufter af Poesi! — Der er noget . . . Pretiøst ved den . . .

— Pretentiøst?

— Ogsaa det! Det er ingen almindelig Urtekost, som man sætter hen i et Glas Vand;

enten maa man omfatte den med en Guldring eller anbringe den i en elegant Kurv.

— Pokker til Næse, den Postmester har! Nu tror han straks at have opsnuset, at det skal være en Frierbuket, og saa er det slet og ret — et Teaterrekvisit — en Bagatel, som ikke har anden Bestemmelse end: »Behøver nogen af Damerne en Buket? — voilà!«

Voilà en, som man ikke kan skaffe Mage til for et halvt hundrede Daler! Krøsus! Krøsus! Du er allerede paa Baalet. Der er en orientalsk Brandlugt ved disse Blomster.

— Tag nu Næsen til sig, Mosjø! Den begynder at blive mig for indiskret!

Asp trak efter Ordre Organet for den fjerde Sands tilbage fra Buketten og holdt Agenten et af Brevene under Næsen. Det var et rekommanderet Brev, der foruden hans Adresse bar' Hamborg Poststempel og Paategtegningen »cito«.

— Kan Du nu sige mig, hvad det indeholder?

Lyrskov lagde forsigtigt Buketten paa en Havestol, greb Brevet og aabnede det med kendelig Spænding. Postmesteren bemærkede, at han blev først rød og siden hvid.

— Mig forekom ogsaa det at have en ubehagelig Brandlugt. Svedne Veksler og Bankosedler? Hvad? —

Lyrskov tav og stod nogle faa Sekunder som forstenet. Derpaa fæstede han sit Blik inkvisitorisk paa Postmesteren og spurgte sagte og hurtigt med øjensynlig Ængstelighed: »Véd Du Noget om Dette?«

»Nok til at lade som om jeg Ingenting véd!« — svarede Diplomaten beroligende — »Jeg skal være tavs som Graven.«

— Lov mig det! Ulykken er i og for sig ikke saa stor, men den kunde have faaet de værste Følger, hvis den havde fundet mig uforberedt; det gælder blot øjeblikkelig at kunne rejse en Slump Penge, og derfor — — ikke et Kny idag, min gamle Ven! I Morgen maa vi have Alt paa det Rene.« Under disse Ord, der blev udtalte med den krampagtige Hast, som betegner den spekulerende Børsmand, havde Agenten lagt Brevet sammen, puttet det i Lommen, tørret sin Pande, sat Hatten paa, klappet Asp paa Skulderen med den venstre Haand og taget sit Ur frem med den højre. »Om en halv Time er jeg her igen! — Jeg maa skrive et Par Breve, før Fanden faar Sko

paa. Farvel saa længe! Spørger Nogen efter mig . . .«

— Saa véd jeg hverken, at Du skriver Breve eller har faaet Brev, det følger af sig selv!

I et Nu var Agenten ude af Haven og langt nede ad Vejen til Fabriken. Asp saa misundelig efter ham. »Grækerne vidste nok hvad de gjorde, da de gav Grossererpatronen Vinger paa Hælene! Se, hvor han farer afsted! »Om en halv Time er jeg her tilbage igen« — saa har han instrueret Kasserer og Fuldmægtig — og »i Morgen maa vi have Alt paa det Rene« — En Forlovelse med den rige Frøken Østrup — det er Alt — det er ligesaa godt som Sikkerhed for en Snes Tusind eller to — og den kan arrangeres inden Aften, naar man er heldig og behændig og forstaar at skynde sig. Lad os en Gang se! Der ligger vel allerede Frierbrevet færdigt!«

Han tog varsomt den skjulte Devise frem og læste:

»Kunde mit Hjerte som Blomsterne smaa
Paa Østens glødende Sprog
Udfolde alle de Tanker, der staa
I Knop . . .«

Hvor Pokker har han faaet de Vers paa Kredit? — tænkte han og vilde læse videre.

Da hørte han Nissens skingrende Stemme raabe: »Hr. Gärtner! — Holla! — Hr. Gartenier! — Ohoi!«

»Hvad er der nu i Vejen med dem?« — spurgte Postmesteren.

»Oh, det er inte Andet, som hun — Frøken mit die —« han erstattede de manglende Ord ved Tegnsproget, idet han med Pegefingeren gjorde en skrueformig Bevægelse fra Tindingen helt ned til Brystet.

— Frøken Snerting? — Den lille spinkle Dame med de lange engelske Hængekrøller?

— Ja Frøken Snerting, ja! Hun skal have sig so en Strausz til at sige den Prolog mit.

— Ein Straüszchen — schön! — Det behøver De ikke at kalde paa Gartneren for. Bring De hende denne Buket, og hils hende fra den Herre, hvis Navn De ikke kan huske! Forstaar De? —

— Freilich, freilich!

Og Nissen vraltede af med Buketten. Et Øjeklik efter fandt Postmesteren Frøken Snerting nede ved Teatret, omringet af Herrer og Damer, der beundrede den mageløse Buket. Gartneren, der var bleven tilkaldt, forsikrede, at det enten maatte være forheksede eller forskrevne Blomster, da der i fem Miles Omkreds

ikke var et Drivhus, hvori man kunde skære en saadan Buket. Frøken Snerting, der var henrykt over den efter hendes Opfattelse »kongelige Present«, kunde ikke negte sig den Spydighed i alle Beundrernes Nærværelse at sige til Amanda: »Jeg kan næsten ikke tro Andet, end at Nissen maa have taget fejl af Adressen, og at Blomsterne egenlig skulde have været til Dig, mit Barn! Saa kostbare Buketter plejer man kun at sende til Teaterdronninger.«

Amanda, hvis Beundring over Buketten og Forundring over dens Anbringelse omtrent var lige levende, lod imidlertid, som om hun ikke mærkede Braadden.

»Nej, Frøken!« — forsikrede hun sin fordums Lærerinde: »En Mand, der har saa god Smag som den, der har udvalgt disse Blomster, vilde aldrig spilde dem paa et Barn, som han ligesaa godt kunde byde Bonderoser og Gaaseurter. Han véd nok, at De er den Eneste af os, der forstaar sig paa Drivhusplanter, og at De netop sværmer for Kaktusblomster.«

»Du tager fejl, hvis Du tror, at disse Orchideer hører til Kaktusslægten«, smilede Frøknen medlidende og vendte sig til Nissen. »Sig mig, min Ven: Er De virkelig vis paa, at De

ikke skulde bringe disse Blomster til Frøken Østrup?«

— Ja wohl! Jai skulde bringe dem til Frøken Snerting, sa' den Herr — »den smaa spinke Dame mit di langengelske Krølhaar«, sa' han.

»Den Beskrivelse passer da virkelig ikke paa mig —« udbrød Amanda og vendte sig om for at skjule sin Munterhed.

Frøken Snerting vendte sig ogsaa lidt til Siden ved denne Replik og fik derved Øje paa Postmesteren.

»Der har vi Manden, der véd Alt!« raabte hun glad over at kunne afbryde den pinlige Fnisen rundtom. »Hr. Postmester, fra hvem kommer denne mageløse Buket?«

»Denne Buket?« gentog han med et forslagent Smil. »Ja, meget faar jeg jo rigtignok Skyld for at vide, men hvorvidt jeg tør svare paa dette Spørgsmaal, det véd jeg sandelig ikke.«

Hermed gjorde han Mine til at ville trække sig tilbage, men Frøknen, der nu troede at have opdaget en Medvider i Hemmeligheden, skyndte sig henimod ham; han tog nu formelig Flugten, men blev, da han kun bevægede sig langsomt, snart indhentet af Forfølgerinden.

Det var inde i en af det engelske Anlægs ensomme Gange, at Asp lod sig gribe. Frøknen tog ham under Armen og vilde trække ham tilbage til Flokken, men med Sukket: »Aa, mine stakkels Undersaatter!« sank han ned paa en Bænk, saaledes at hun blev nødt til at tage Plads hos ham.

»Vil De nu gaa til Bekendelse straks?« spurgte hun, truende med Fingeren. »De véd godt, hvem der har sendt mig denne yndige Buket?«

— Hvad jeg véd, er jeg ikke berettiget til at sige. Hvad jeg tror at kunne slutte mig til — det er en anden Sag.

— Hvad slutter De da?

— At det er en af det Slags Buketter, som man ikke forærer bort hver Dag.

— Nej, dertil er den unegtelig for kostbar.

— Jeg gætter endvidere, at det er en af den Slags Buketter, man ikke forærer til Hvemsomhelst.

— Ogsaa deri synes De at have Ret.

— Fremdeles, at det er en Buket, som kun kan skaffes til Veje af en meget velhavende, noget ekstravagant og sandsynligvis over Maade forelsket Kavaller.

— Hvad Rigdommen og Ekstravagancen angaar tør jeg heller ikke sige Dem imod. Men vær nu oprigtig! Hvem gætter De paa?

— De tilstaar altsaa, at De er meget nysgerrig?

— Ja, saa nysgerrig som — Postmesteren i Magleborg.

— Godt! De skal faa at vide, hvad han opdager, naar De til Gengæld vil gøre ham delagtig i Deres Opdagelser.

— Det er et Ord!

— Tillader De?

Postmesteren tog Buketten, betragtede den fra alle Sider, rystede paa Hovedet og udbrød: »Der maa ligge en eller anden orientalsk Selam skjult i disse Blomster, naar man blot forstod Sproget? — Ah! — Her er maaske en Oversættelse!«

Han trak forsigtigt det skjulte Papirsblad frem, og Frøknen læste:

Kunde mit Hjerte som Blomsterne smaa
Paa Østens glødende Sprog
Udfolde alle de Tanker, der staa
I Knop under Lukke og Laag! —

I Skyggens Kulde maaske det maa
Visne, dø i sin Knop —
Det er kun et Solglimt, det venter paa:
Et Smil — og det lukker sig op!

»Det er elegant — næsten endnu mere elegant end Buketten!« udbrød Asp beundrende. — »Genkender De Haandskriften?«

— Ikke med Vished, og jeg er nu næsten uvis om, hvorvidt jeg bør vise Dem den.

— Jeg vil ikke en Gang se den. Jeg véd allerede Tilstrækkeligt. Buketten er sendt fra en Tilbeder.

»Tilbeder!« gentog Frøknen og slog med Hovedet, som om han havde nævnt et fabelagtigt Væsen.

— Frøken! Der gives virkelig endnu Elskere, hvis Kærlighed er en Slags Tilbedelse. De finder — eller tror i al Fald at have fundet — et kvindeligt Væsen, der er hævet over det Almindelige, og hende finder de det upassende at behandle paa samme Maade, som de almindelige Smaapiger, hvoraf der gaar tolv paa Dusinet. De indser, at ligeoverfor hendes overlegne Aand vilde de almindelige galante Fraser falde til Jorden som Dumheder, og at det paatrængende Kryberi, som man kalder at gøre Kur, vilde være en Modbydelighed for hendes ophøjede Følelser; de erkender, at det er hende, der kan skænke dem Alt, som kan forherlige hele deres Tilværelse, mens de føler, at de selv Intet har at byde hende — hvorledes skulde

de da vove, hvad man i det platte Sprog kalder for at gøre hende »et Tilbud«? — Nej, de tier og sukker, og naar det endelig er kommet til det Yderste, saa udtaler de sig saaledes, som dette Vers har gjort, og dersom saa den ualmindelige Kvinde ikke vil forstaa dem og skænke dem det lille Solglimt, de venter paa — nu vel! — saa opgiver de Haabet om at opnaa det Ualmindelige og begaar i Desperation et Fornuftparti med en af de kønneste Piger i Dusinet. Hende generer de sig ikke for at gøre et Tilbud — hende har de jo Nok at tilbyde.

Frøken Snerting sad under den lange Tale tavs og smilende med Øjnene fæstede paa Blomsterne.

»De taler de stumme Tilbederes Sag med en Varme, som næsten er mistænkelig. Hør nu, kære Postmester! De skulde dog vel aldrig . . .«

Blodet steg den gamle Intrigant til Hovedet.

»Være engageret som Talsmand for den tavse Kærlighed? — Nej, Frøken! Ingen har betroet mig Noget, og selv om saa havde været, vilde jeg aldrig have paataget mig en saa delikat Mission. Hvad jeg har sagt, er kun et almindeligt Ræsonnement.«

— Almindeligt er det just ikke . . .

— Frøken! Er dette en almindelig Buket?

— Nej langtfra!

— Tror De, at det er almindeligt Galanteri, der udtaler sig i dette Digt?

— Man skulde jo ikke tro det . . .

— Antager De, at den, der har skrevet dette Digt og afsendt disse Blomster, slet og ret er et Hverdagsvæsen?

— Aa nej.

— Saa kan De heller ikke tro, at han betragter den Dame, til hvem han har nærmet sig, som en almindelig lille Provinsfrøken, der vil optage og besvare hans Erklæring saaledes, som den almindelige smaalige Provinsetikette fordrer det.

— Men strængt taget har han jo Ingenting erklæret.

— Strængt taget kan Det, der under almindelige Forhold Ingenting siger, betyde Alt, naar Situationen er tilstrækkelig delikat. Jeg vil — for at gribe et Eksempel ud af Luften — sætte, at en meget elskværdig og velhavende Dame havde sat Halvdelen af sin Formue i en ung Spekulants Forretninger og derved aabnet ham Vejen til Velstand. Han har hende saaledes paa en Maade at takke for sin materielle

Lykke, og han har endnu ikke frigjort sig for denne Gæld, da han opdager, at hun er i Besiddelse af langt større og herligere Rigdomme, som vilde kunne skænke deres Besidder en langt højere Lykke. Han bliver forelsket, dødelig forelsket, men er det forunderligt, at han mangler Mod til at begære Alt af Den, han forud skylder saa Meget og kan byde saa Lidt til Gengæld?

Det var en bekendt Sag, at Agent Lyrskov havde en betydelig Del af Frøken Snertings Formue staaende i sin Forretning, at han i Professorens Hus længe havde været betragtet med forventningsfuld Velvilje, og at hans Forhold til den aandrige Dame i den senere Tid havde været betydelig generet af disse to Kendsgerninger.

Frøknen hævede pludselig sit Blik fra Buketten og spurgte med den dybeste Alvor:

»Sigter De dermed til nogen Bestemt?«

»Nej, nej nej, ikke i mindste Maade! — Jeg siger jo udtrykkelig, at jeg har grebet mit Eksempel ud af Luften« — forsikrede Postmesteren med en saa paatagelig forstilt Troværdighed, at Ingen kunde tvivle paa det Modsatte. »De vil dog vel aldrig mistænke mig for at sigte til min Ven, Agenten?«

»Alvorlig talt — jo!«

»Agenten!« — vedblev Postmesteren i samme ironiske Tone — »Han er naturligvis dødelig forelsket i den lille Amanda — han ligesom alle de Andre! — og om ham er her følgelig slet ikke Tale. Nej, men skulde De« — her slog Postmesteren hviskende over i det Alvorlige — »i Dag træffe et Menneske, der er aldeles fortumlet og fortvivlet, fordi han ikke har Mod til at tale, saa vís, at De har Mod til alligevel at forstaa ham! Husk: Nu er det Dem, der har Ordet — Trolddomsordet, der faar Blomsterne til at springe ud — Solskinnet de venter paa!«

Med disse Ord listede han sig bort.

XIV.

Nissen foreviser Amor og Psyche og tvende andre Par Elskende, som han har fremkoglet.

I den nærmeste Gang mødte han Vestring.

»Det kan jeg lide« — raabte han ham i Møde — »Deres Antipati mod Teatervæsenet afholder Dem dog ikke fra at overvære Generalprøven.

»Min Antipati mod Sygdomme har aldrig afholdt mig fra at se til mine Patienter« — svarede han kort og fortsatte: »Apropos — hvorledes gaar det med Podagraen og Intrigerne?«

— De sidste gaar saa brillant, at jeg næsten glemmer den første. De har skilt mig af med den farligste af mine Rivaler. Brask er nu umulig som Frier. Alle ere rasende paa ham, den Smaa inklusive, og Moderen, der endnu iforgaars var forelsket i ham, taaler ikke mere at se ham.

— Naturligvis! Han er jo Teaterdirektør.

— Men Dem ser hun heller end gerne. De har fuldstændig vundet hendes Hjærte ved Deres Forsvar for de ældre voluminøse Talenter.

— Har Brask da fortalt hende vor Samtale?

— Nej saa gal har han dog ikke været. Vi havde selv den Forargelse at høre den — Fruen og jeg.

— Hvor?

— Paa Teatret. Vi stod just paa Scenen, da de to disputerende Herrer nærmede sig, og i det Samme lod han deroppe — Utysket, — Fortæppet falde ned.

— Atter en Genistreg af Teaternissen?

— Fruen blev saa indtaget i Deres Ræsonnement, at jeg kan forsikre Dem: I dette Øjeblik indtager De første Etage i hendes Kridthus, og saasnart De blot betror hende Deres Kærlighed, vil hun gøre Alt, hvad der staar i hendes Magt, for Dem og Frøken Ritta.

— Frøken Amanda, mener De.

— Nej, jeg mener rigtignok Ritta, men jeg kan gerne sige Amanda.

— Sig kun, hvad De mener, men stol bare ikke paa, hvad De siger. Tag Dem i Agt for Teaternissen! Han har ført de største Diplomater bag Lyset. Men — for at komme tilbage til Fru Østrup og Forestillingen — hvorledes gaar det nu med hendes Baronesseparti?

— Det gaar slet ikke. I Dag har hun faaet ondt i Halsen. Syngestykket er henlagt og Lystspillet »Aldrig kokettere«, som de to unge Piger, Forvalteren og jeg har indstuderet i Smug, er nu ansat til Opførelse.

— Tror De, at det skal lykkes bedre?

— Jeg vil haabe det, skønt der endnu er en Rolle ubesat. Død og Plage! De skulde vel ikke vilde forbarme Dem over os?

— Og lære en Rolle i det resterende Kvarterstid?

— Her er hele Rollen — disse to Breve. Tjeneren er stum som en Fisk. Naar Frøken Amanda har holdt sin første Monolog, bringer han hende det rosenrøde, der indeholder min Kærlighedserklæring — naar Hedegaard vil gaa sin Vej i sidste Scene, møder han ham i Døren med det sortkantede, der indeholder en Efterretning om, at han har arvet de bekendte Millioner, som de franske Elskere altid faar, før Tæppet falder. Tror De, at der er Nogen i hele Selskabet, der vil gøre denne Statist for os!

— Nej naturligvis! Jo mindre en Rolle er, jo vanskeligere er den at faa besat. Jeg for min Part vilde ganske vist ikke tage i Betænkning at paatage mig denne Tjeners Skikkelse, hvis jeg i det Hele taget turde være med; men som sagt: det er umuligt! — Sæt, at en chikanøs Magleborger i Morgen Aften gaar hen og brækker Arme og Ben under Forestillingen, saa afhenter man mig uden videre, Millionerne udebliver, og Parret gaar overstyr! Lad de blot en af Folkene — Gartneren f. Eks. — besørge Brevene! Det er meget bedre!

»Saamænd!« — nikkede Postmesteren, og trak sine andre Breve frem. Dette tør jeg da maaske besvære Dem med?«

Doktoren betragtede smilende det Brev, der blev ham overleveret. »Det skal blive besørget!« forsikrede han. Da Postmesteren havde vendt ham Ryggen, rev han Konvoluten af. Den indesluttede en forseglet Billet med Adresse: »Frøken Ritta Holm — p. b«

Postmesteren kom imidlertid ikke langt, før han blev standset af Agenten. »Hvor har Du gjort af Buketten?« spurgte denne ængstelig.

»Buketten? — Den har hun faaet —« svarede Asp rolig,

— Hun? Hvem? Amanda?

— Ih nej vist ikke! Hun sendte selv Bud efter den.

— Hvem?

— Naturligvis hun, der skulde bruge Blomsterne i Prologen. Du siger jo selv, at de er bestemte til den Første den Bedste, der har Brug for en Buket, saa kommer her Bud fra Frøken Snerting efter Buketten; Du er løbet Din Vej, og derfor siger jeg, hvad Du havde betænkt at sige — jeg siger »Voilà«!

— Er Du gal?

— Nej, men jeg frygter næsten for, at Du er i Færd med at blive det. Hvad gaar der af Dig?«

— Menneske! Det var jo naturligvis Frøken Østrup, der skulde have havt den.

— Var det ikke det, jeg sagde? Hvorfor vilde Du dog negte det? Kan jeg ane, at Du siger det Ene og mener det Andet.

Lyrskov slog Hænderne sammen over Hovedet og strakte derpaa Armene mod Jorden, saa det knagede i hans Fingre, mens han fæstede sit fortvivlede Blik paa Skyerne. »Véd Du, hvad Du har gjort?« sukkede han hult.

— Jeg har sagt: »Der ligger den!« — da man spurgte efter Buketten. Ikke et Ord mere!

Lyrskov satte begge sine Hænder for Munden som en Tube, pressede dem mod Postmesterens Øre og hviskede: »Der var en Kærligheds-Erklæring i Buketten.«

»Aa—aa! Fy for en Ulykke!« — sukkede Postmesteren med en Grimasse, der skulde forestille Deltagelse. »En Kærligheds-Erklæring til Eleven? — Og nu er den falden i Hænderne paa Lærerinden?«

Agenten nikkede.

Efter nogle Øjeblikkes Betænkning slog Postmesteren over i en ligegyldig Tone og udbrød: »Det var en ubehagelig Misforstaaelse — men hvad saa mere? Du oplyser Frøken

Snerting om Fejltagelsen. Dermed er den Historie klaret.«

— Den er Pokker heller. Jeg har meget godt set, at hun har gjort sig Forventninger, og i Betragtning af vore Pengeaffærer har jeg maaske ikke været synderlig ivrig for at overbevise hende om, at de vare fejlslagne. Naar nu denne Historie kommer til, er jeg udsat for et Brud, der let kan sætte mig i den største Forlegenhed.

— Saa skal jeg give Dig et Raad. Frøken Snertings svage Side er hendes Lyst til at være noget Overordenligt, noget Ualmindeligt, noget Ophøjet. Benyt Dig af den! Sig hende en Mængde smukke Ting, jo flere jo bedre, gør hende begribeligt, at hun i Dine Øjne er det mest ekstraordinære kvindelige Væsen paa hele Jordkloden, og naar det er gjort — naar Du har sat hende paa en Piedestal, der er høj nok til at hæve hende op over Alt, hvad der hedder Forelskelse, Forlovelse og Giftermaal, saa — men ikke før — rykker Du frem med Din Tilstaaelse: Du betror hende Din Kærlighed til hendes Elev, beder hende interessere sig for Dig, skabe Din Lykke etc. etc. Saa føler hun sig i den Grad smigret ved Din Tilbedelse, at hun finder det i sin Orden, at Amanda som

et lavere Væsen nøjes med Din Kærlighed — og skulde Du yderligere behøve en Prioritet paa en halv Snes Tusinde, saa giver hun Dig den i Tilgift for at vise, hvor ophøjet hun tænker!

Agenten betragtede ham med Beundring. »Du siger Noget!« udbrød han til Sidst — og skyndte sig afsted til Teatret.

Han var i sine egne Tanker næsten ligesaa forslagen til at lægge Planer som Postmesteren, og uendelig meget finere i at udføre dem. Førend han naaede Teatret havde han betydelig forbedret det ham opgivne Dessein, og da han i Allén ved Siden af Tilskuerpladsen fik Øje paa Frøknen, der med Manuskriptet i den ene Haand og Buketten i den anden forberedte sig paa sin Deklamation, var han fiks og færdig med Udkastet til den, hvormed han agtede at indlede sin Tilstaaelse.

Frøken Snerting afskar ham imidlertid Lejligheden til at benytte den paatænkte Indledning, idet hun straks gik ham i Møde og med en passende Blanding af Mildhed og Strenghed holdt Buketten hen for ham med de Ord: »Disse Blomster er fra Dem!«

»De véd det altsaa!« — sukkede Lyrskov.

— Jeg genkendte Dem i Buketten — ikke i Digtet!

— Det er ogsaa sandsynligt, at jeg har været heldigere i Valget af mine Blomster end i Valget af mine Ord.

— Jeg tilstaar, at Ordene har været meget nær ved at sætte mig i Tvivl om, hvorvidt Blomsterne virkelig var til mig.

— Frøken! Jeg er desværre ikke Digter, og derfor vil De tilgive mig, hvis jeg har valgt mine Ord mindre heldigt og maaske udtrykt mig for dristigt.

— Tvertimod, Verset var saa smukt, at jeg — oprigtig talt — i det første Øjeblik ligesaa lidt trode, at det var skrevet af Dem, som at det var skrevet til mig!

— Desværre er begge Dele lige visse!

— Men skulde jeg gøre nogen Udsættelse paa Tanken deri, vilde det snarere blive for megen Beskedenhed, end for stor Dristighed.

— Nu vel, Frøken! Naar saa er, tør jeg maaske udtale, hvad baade Blomsterne og Digtet har fortiet!

Under denne Samtale havde man naaet den før omtalte Grotte eller rettere sagt Niche i Skrænten under Nissens Atelier. Uden at bemærke de to malede Statuer af Amor og Psyche,

som Kunstneren havde opstillet hver ved sin Side, bad Lyrskov Frøknen tage Plads paa Bænken. Hun satte sig, bøjede Hovedet ned mod Buketten og hviskede: »Tal!«

Agenten tørrede Panden og fortsatte:

»Frøken! Hvad jeg nu tilstaar Dem, vilde jeg aldrig vove at udtale for en Dame, der ikke var uendelig højt hævet over det sædvanlige kvindelige Standpunkt, men De vil være ophøjet nok til ikke at misforstaa mig.

»Jeg skal ikke misforstaa Dem!« forsikrede hun beroligende.

— Fra den første Gang, jeg saa Dem, Frøken, vidste jeg, at der gaves et kvindeligt Væsen, som forenede alle de Aandens og Hjærtets Fuldkommenheder, jeg havde tænkt mig hos mit Ideal. Min Opførsel i de forløbne fem Aar har sikert alt for tydelig røbet min henrykte Beundring, men De vil tillige have set, at jeg altid nærmede mig Dem med den Ærbødighed, som Idealet indgyder — jeg sagde som Digteren:

»Die Sterne, die begehrt man nicht!«

Frøknen fordybede mere og mere af sit lille Ansigt i Buketten, og Agentens Deklamation blev mere og mere pathetisk, idet han nærmede sig Overgangen til det delikate Punkt.

— Jeg tænkte: Gaves der en Pige, hvem det var lykkedes at tilegne sig blot et Genskin af disse Fuldkommenheder uden at besidde denne . . . denne . . . Nimbus — da vilde jeg maaske have Mod til at nærme mig hende.

Frøknen rystede medlidende paa Hovedet; hun stræbte forgæves at skjule den Sindsbevægelse og den Hjærtebanken, der overvældede hende ved Indledningen til den saa længe ventede Tilstaaelse.

»Bliv ved!« sukkede hun neppe hørligt.

— Frøken! Jeg har sagt, at det var Dem, der aabnede mit Øje for alt det Skønne og Herlige, som jeg elsker; jeg siger endnu Mere: Det er kun af Deres Haand, jeg haaber min Lykke. Jeg har sagt, at der behøves et Solglimt, for at mit Hjærte kan aabne sig; dette Solglimt, vil jeg kun takke Dem for.

Her antog hans Stemme en saa øm Tone og hans Ansigt et saa smægtende Udtryk, at et skønsomt Publikum vilde have fundet ham uimodstaaelig. Frøknen modstod ikke heller længere. Om det var Rørelsen over hans Beskedenhed, Nervespændingen under den pikante Situation, Virkningen af den indaandede narkotiske Blomsterduft eller alle tre Dele tilsammen, der overvældede hende, er vanskeligt at sige;

nok er det, hun rejste sig, betragtede ham med et ubeskriveligt Blik, tog sig til Panden, lukkede Øjnene og sank svindende over mod hans Skulder. Hun var virkelig daanefærdig.

I det Samme lød Nissens skærende Stemme: »Inte schönt? — Inte to famose Figurer? — So en Amor und so en Pysche hatte Di noch inte erwartet?«

Det var Fruen, Østrup, Amanda, Ritta og Postmesteren, for hvem han nu foreviste Statuerne, der nu skulde benyttes til Havedekorationen i »Indkvarteringen«. At Gruppen i Midten dog i langt højere Grad end Statuerne ved Siderne fængslede Tilskuernes Opmærksomhed, behøver neppe at siges. De blev alle maalløse staaende i lang Afstand.

Agenten, der var bleven afbrudt lige i det Øjeblik, da han vilde nævne sin Tilbedte, var nu nærmere ved at tabe Bevidstheden end Frøknen. Han hviskede bævende: »For Himlens Skyld, Frøken, misforstaa mig ikke . . .«

»Tys!« afbrød hun ham ligeledes hviskende idet hun hævede sin ætheriske Figur til en knejsende Rankhed. »De har forlangt, at jeg skal gøre Mere end Kvinder i Almindelighed — Jeg skal gøre det!«

Hun førte ham med højtidelig Ro frem for de forbavsede Tilskuere og standsede med en imponerende Bevægelse den Ordstrøm, der truede med at bryde frem over hans Læber.

»Ja!« sagde hun med heroisk Resignation — »Saaledes er det! Lyrskov og jeg modtager Deres Gratulation!«

Agenten aabnede atter Munden, men førend han fik udtalt et Ord, havde Postmesteren grebet hans Haand og drejet ham bort. »Ti, ti, Ulykkelige!« hviskede han. »Gør ikke galt værre!«

»Men Amanda . . .« hviskede den Anden.

»Tys! Tror Du, at hun vil rivalisere med sin Lærerinde? — Er det Din Mening at bryde med Frøknen og hendes Prioriteter, saa koster det Dig blot et Ord, men gør aldrig Regning paa nogen anden Pige i Magleborg efter denne Scene!

Det er et Spørgsmaal, hvem der var bleven mest overrasket ved det Passerede: Elskeren eller Gratulanterne. Mens den Første med Asp vekslede de faa, men betydningsfulde Ord, der paa en forfærdelig Maade klarede Situationen for ham, hørte de Sidste maalløse paa Frøknens Tilstaaelse: at de Elskende allerede i fem Aar gensidig havde forstaaet hinanden. Deres

Forbavselse, især Amandas, var Frøkenen en saa berusende Triumf, at hun hverken havde Øje for Agentens Forvirring eller for det stumme Minespil mellem tre tilkommende Gratulanter, der under Deklarationen havde standset faa Skridt fra Klyngen.

Det var Fru Elster, hendes Frøken Datter og den smukke Løjtnant Stramberg, de to Sidste Arm i Arm.

Efter at de havde fremført deres Lykønskninger, slog Løjtnanten den stakkels fortumlede Agent paa Skuldren og gjorde spøgende den Forudsætning, at det maatte være en mageløs Fornøjelse saaledes at modtage Gratulationer.

»Unægteligt! — Det er en Følelse . . . hvorom man forud ikke kan gøre sig noget Begreb!« — svarede den Lykkelige.

»Hører Du det, Julie?« — spurgte Løjtnanten sin Ledsagerinde. »Det burde vi To dog forsøge en Gang! — Er her Ingen, som vil gratulere Frøken Elster og mig? — Vi er ogsaa Forlovede.«

»Forlovede?« — udbrød Ritta Holm med skælmsk Forundring og komplimenterede Parret. — »Der kan man se, hvor hurtigt et godt Eksempel opmuntrer til Efterfølgelse!«

»Nej, deri tager De dog fejl, Frøken!« — forsikrede Løjtnanten. »Vor Forlovelse skriver sig ikke fra i Dag, den er hele tre Uger gammel.« Den sidste Sætning lagde han særlig Vægt paa og kastede derved et spejdende Blik hen til Amanda.

»Du kan gerne sige tre Maaneder!« smilede hans Forlovede. Det var aabenbart en Aftale mellem dem at antedatere Forbindelsen.

Mens Gratulationsstrømmen nu vendte sig mod det sidste Par, listede Postmesteren sig hen til Ritta. »Er det Deres Værk?« — hviskede han.

— Nej, det er — — Teaternissens!

— Virkelig?

— Men Agentens Forlovelse?

— Tys! Den har Teaternissen ogsaa besørget.

— Det var to af Amandas Tilbedere.

— Og Hr. Direktøren er Numer Tre.

— Vogt Dem, at Postmesteren ikke bliver Numer Fire!

»Post-Mesteren er Mester i at være paa sin Post. Ham skal Teaternissen ikke saa let overliste« — smilede den gamle Diplomat, næsten lige stolt over sit Ordspil og sin Intrige, og skyndte sig bort for at sætte de to Nyheder i Omløb.

XV.

Hvorledes Lykkens Port blev opladt for Forvalteren, og hvorledes en Flok urene Dyr formente ham Indgangen.

Amanda var oprørt over de to Tilbederes Troløshed. Elsket nogen af dem havde hun rigtig nok aldrig, og hvis hun nogen Sinde havde tænkt sig den Mulighed at række en af dem sin Haand, saa havde denne Mulighed staaet for hende som en mørk Skæbne, der maatte mødes med den trodsigste Resignation, men derfor fandt hun ikke deres Adfærd mindre oprørende: de havde bejlet til hendes Gunst paa samme Tid, som de allerede havde givet en Anden Fortrinet; deri, ikke i Tabet af deres Kærlighed, laa det Oprørende. Doktorens Troløshed bar hun som en Hjertesorg, ti ham elskede hun; Agentens og Løjtnantens Forræderi betragtede hun som en utilgivelig Fornærmelse, ti dem ansaa hun kun for et Slags Livegne. Det klinger som en Urimelighed, men er det en saadan, da er Kvinden ikke ene om den.

I det hun med den skrevne Rolle i Haanden, tilsyneladende ivrigt beskæftiget med at gennemløbe Replikerne endnu en Gang før Prøven,

langsomt gik frem og tilbage i det engelske Anlægs krumme Gange, holdt hun en lydløs Monolog, der omtrent vilde have lydt som saa:

»Det er aabenbart, at de Allesammen har lagt an paa at holde mig for Nar med deres Kurmageri. Brask forsikrer, at han vil gøre baade det Mulige og Umulige, for at vise mig sin Hengivenhed, og naar jeg saa giver ham Lejlighed dertil ved at bede ham om en Bagatel som den, at skaffe os af med det afskylige Drama, svarer han kort og godt: »Nej!« og viser altsaa, at han er mere forelsket i »Formynderskenc end i mig. Lyrskov, som har været nær ved at kvæle mig med sine Komplimenter og sine Vers, og som lige frem har søgt at faa Fader til at fri for sig, har i fem Aar været i Forstaaelse med Frøken Snerting. Stramberg, som endnu i Gaar gjorde mig en formelig Kærlighedserklæring ved den Maade, hvorpaa han sagde sine Repliker i »Indkvarteringen«, han har allerede for tre Uger siden bundet sig til den ufordragelige Kokette, Julie, der endogsaa praler af at have været forlovet med ham i tre Maaneder. Og Vestring, der rigtig nok ingen Ting siger, men derimod lader sig forstaa med saa meget desto Mere, han veksler paa samme Tid Breve med

min bedste Veninde, der har gjort sig al optænkelig Umage for at indbilde mig, at han var forelsket i mig, og jeg i ham . . . Se en Gang! —«

Ritta og Doktoren gik netop i en meget fortrolig Samtale forbi en Udskæring i Buskadset paa den modsatte Side af Anlæget.

»Jeg véd ikke, hvad jeg vilde tage i Betænkning at lide, for at vise alle disse falske Uhyrer, hvor lidt jeg bryder mig om dem — — Jeg tror — — ja, jeg tror, jeg vilde gifte mig med Postmesteren, naar jeg blot kunde indbilde dem, at vi havde været forlovede i et helt Aar og haft dem til Bedste!«

I det hun med Hovedet vendt til Siden og Blikket fæstet paa Veninden og hendes Ledsager gik fremad under denne Monolog, gik hun omtrent i Armene paa Forvalter Hedegaard, der fordybet i sin Rolle kom fra den anden Ende af Gangen.

»Undskyld, Frøken!« — bad han forbløffet over saa pludselig at befinde sig Ansigt til Ansigt med den smukke Pige i næppe en Haandbreds Frastand. Han vilde skynde sig at træde til Side, men traadte ulykkeligvis til højre, i det Amanda traadte til venstre, gjorde derpaa et Skridt i modsat Retning, i det hun

gjorde ligesaa, og traadte, da han med en hurtig Bevægelse vilde sno sig forbi hende, atter Garneringen af hendes Kjole.

Hvor alvorlig Amanda var stemt, kunde hun ikke holde sig for Latter ved Synet af den stakkels Forvalters maalløse Fortvivlelse over dette Uheld.

»Ikke sandt? Det er skrækkeligt at være kommen til Verden . . .« han vilde have sagt »med Abu Casems Tøfler paa Benene« — men holdt inde midt i Sætningen ved Tanken om, at det var upassende at spøge med den Fortræd, han havde gjort.

Denne Afbrydelse forringede ikke Amandas Latter.

»Ja, De ler, Frøken, men er det ikke skrækkeligt at være kommen til Verden med den Skæbne, at man ved hvert Skridt skal gøre et Fejltrin og med hvert Ord sige en Dumhed?«

»Men det var jo mig selv, der ikke saa mig for . . .« forsikrede Amanda trøstende.

— Nej, Frøken! Naar der er Tale om en Ubehændighed, er det altid mig, der er den Skyldige.

— De gør Dem selv Uret. De er det behændigste Menneske i hele Magleborg. Det

viste De forleden, da de blandede Frøkenens Manuskripter ind i Nissens Papirsbunke.

— Saa De det? — udbrød han forbavset.

— Ja naturligvis! Man maa jo formelig belure Dem, for at De ikke skal sætte alle Deres Fortjenester under Skæppen. Havde det været en af de andre Herrer, der havde gjort mig en saa stor Tjeneste, vilde han straks selv have underrettet mig derom, for at jeg kunde takke ham for hans Iver og beundre hans Talent.

»Mit Talent til at anrette Ødelæggelser er allerede mer end tilstrækkelig beundret,« — sukkede Hedegaard med et vemodigt Blik paa den ødelagte Garnering — »Men det er jo ogsaa det Eneste, jeg har forud for Andre.«

Mens Forvalteren udstødte dette Hjertesuk, havde Amanda faaet Øje paa Ritta, der nu stod ene under en Hængeask i Færd med at aabne et Brev. Doktoren havde afleveret en Billetdoux og derefter fjærnet sig; hans Stemme hørtes midt i et Latterkor fra Alléen. Amanda, der forud var stærkt optaget af, hvad hun havde set og hørt, tabte ved denne Iagttagelse aldeles Opmærksomheden for Hedegaard.

Efter et Øjebliks Tavshed gjorde hun med Ét Vold paa sine Tanker, tog sig til Panden

og spurgte: »Hvad var det, De sagde, Hedegaard? — Tjen mig i at sige det en Gang til, for jeg hørte med Skam at tale om ikke et Ord deraf.«

»Jeg indrømmede blot, at jeg er den eneste Klodrian blandt alle Herrerne i Magleborg!« svarede han med et Udtryk af inderlig Sorg, der gjorde hans smukke, ærlige Aasyn endnu smukkere.

»Vil De vide min Mening om Dem? — Det er den, at De er den eneste ærlige og oprigtige og paalidelige af alle Herrerne i Magleborg, og at De har det bedste Hoved og det bedste Hjerte af dem Allesammen!«

Efter at hun med sit oprørte Sinds hele Heftighed og Varme havde udtalt denne Kendelse, vilde hun skynde sig bort, men saa i det Samme Doktoren med de to forlovede Par ved Enden af Gangen og standsede.

»Det mener De ikke, Frøken!« — sukkede Forvalteren resigneret.

»Jeg siger kun, hvad jeg mener, og jeg siger Alt, hvad jeg mener! — svarede Amanda og gjorde et stolt Kast med de blonde Lokker.

»Gud give, jeg turde gøre det Samme!« — sukkede den unge Mand som før.

— Ja, hvorfor gør De ikke det? Hvorfor tør De ikke det? Hvorfor vil De ikke gælde for Det, De er, mens de Andre giver sig Mine af Det, de aldrig har været?

Amanda var bleven saa heftig, at hun ikke vejede sine Ord. Hedegaard begyndte at tage Mod til sig og tænke over, hvad han i Virkeligheden var. Det Spejlbillede af sig selv, han syntes at se i Pigens mørke, funklende Øjne, sagde ham, at han strængt taget var lige saa vel begavet af Naturen og lige saa vel stillet i Samfundet som nogen af hans Rivaler, og Følelsen heraf gav ham i et Øjeblik den Holdning og Sikkerhed, han ellers savnede. Efter at have skiftet Farve et Par Gange, hævede han sig til sin fulde, imponerende Højde og begyndte med rolig og dæmpet Stemme:

»Frøken Amanda! Deres Ord kunde let for første Gang faa mig til at tro paa mig selv og til at haabe, at De vil høre paa mig et Øjeblik, uden at le mig ud eller blive fornærmet.«

»Det véd Gud, jeg vil!« svarede Amanda, greben af den Alvor, der laa i hans Stemme.

»Jeg kan ikke tale lærd som Doktoren eller Fuldmægtigen eller elegant som Agenten

og Løjtnanten, men maa jeg tale ærligt til Dem?«

— Tal! Af Falskhed har jeg faaet nok — mere end nok.

Den unge Pige ventede efter Indledningen et Raad, en Advarsel eller maaske endog en Bebrejdelse. Det faldt hende ikke ind, at det var til en Kærlighedserklæring, den tilbageholdne Yngling havde begæret Ordet.

— Jeg har en Bøn til dem . . .

— Saa meget desto bedre.

I dette Øjeblik oplukkede Lykkens lunefulde Gudinde sin Tempelport for Hedegaard — i al Fald vilde han ikke have kunnet tænke sig nogen større Lykke end den, hvortil hun aabnede ham Vejen. Amanda havde altid agtet den unge Landmand som et usædvanligt bravt og begavet ungt Menneske, hun vidste han var hende oprigtig hengiven, og netop nu stod alle hans gode Egenskaber fremhævet ved de andre Tilbederes tilsyneladende Falskhed i fuld Glorie. Et hjerteligt: »Bliv min!« vilde hun i sin nuværende overspændte Stemning have besvaret med at række ham sin Haand. Forældrene, som aldrig havde afslaaet deres forgudede Barn Noget, og som vidste, at deres Forvalter ikke alene var et sjældent vakkert

ungt Menneske, men tillige et ungt Menneske, der havde den sjældne Udsigt en Gang at skulle arve et lille Gods, hvis Ejere i det Mindste plejede at blive Kammerraader, vilde uden Vægring have givet deres Bifald til Datterens Valg, især naar de to Nyforlovede efter de andre Pars Eksempel og Amandas Ønske var blevne enige om at anmelde Forlovelsen som en aargammel Hemmelighed — og dermed havde Partiet været lige saa klappet og klart som Partier i Almindelighed.

Men saa meget Mod, som der skal til, for at udtømme sit Hjerte i to Ord, havde den brave Forvalter ikke samlet sig. I Stedet for at storme lige ind ad den aabnede Dør, standsede han uden for den, sukkede endnu et Par Gange og søgte at nærme sig sit Maal gennem en Indlednings Omveje. Han sagde:

»Nu vel, Frøken! Jeg vilde maaske aldrig være kommen til at udtale Det, som jeg nu siger Dem, hvis ikke Deres Ord havde givet mig Mod dertil, og saasnart De synes, at jeg siger Noget, som De ikke vil høre, saa behøver De derfor blot at afbryde mig . . .

»Sasasa! Halt, halt! Sejd Ihr des Teufels, verfluchtes Bagas? Væk mit di Næser fra det Klister! Sasasasa!« — lød her Nissens

Stemme, akkompagneret af et gryntende og pibende Kor, der mindede om Ulysses's ulykkelige Stalbrødre. En So med en halv Snes Grise var gennem Marklaagen sluppen ind i Haven og truede at opæde Maleren eller i det mindste den Klisterbøtte, han bar.

»Fort, Fort! — Sonnst schreje ich Gewalt! — Den gammel Schwin und alle di smo Flesk wil maj opæde.«

Hedegaard var Landmand. En Stadbeboer vil maaske ikke kunne fatte, at han i et Øjeblik som det givne kunde tage nogen som helst Notits af en lumpen Svineflok, men enhver Avlsforvalter vil kunne forstaa, at han med et »Om Forladelse« afbrød Indledningen, bed Tænderne sammen, greb en Bønnestage og styrtede afsted efter Udyrene.

Imens slog et Vindpust den aabne Dør i for bestandigt.

Lidt efter nærmede Ritta sig fra den anden Side.

»Naa! Hvad siger Du om de to Forlovelser?« spurgte hun leende.

— Ikke andet end Godt! Jeg syntes blot, at det tredje Par burde have benyttet Lejligheden til at deklarere deres med det Samme!

— Det tredje Par! Er her et tredje?

— Det véd Du bedre, end nogen Anden.

— Jeg? Er det muligt? Vestring har altsaa . . .

— Ja han har! Jeg véd Alt!

— O, hvor det glæder mig! — raabte Ritta henrykt og omfavnede Veninden med straalende Aasyn. »Og Du har sagt Ja?«

— Jeg? — ! —

End ikke Alverdens Spørgsmaals- og Udraabstegn kunde tilsammen betegne det Udtryk, hvormed Amanda udstødte dette »Jeg?!« — Hun lagde en Haand paa hver af Rittas Skuldre og saa hende stift i Øjnene, men da Veninden udholdt hendes Blik, uden at røbe nogen anden Forandring end den, at Uskyldighedens Ro efter Haanden blandede sig med Forundringens Nysgerrighed, brast hun til sidst i Taarer, rystede paa Hovedet og hulkede: »Hvor kan Du dog være saa falsk?«

Nu var det Ritta, der udbrød i et »Jeg?«

Amanda kæmpede en Stund tavs med sin Sindsbevægelse. Da hun troede at være bleven Herre over den, tørrede hun sine Øjne og begyndte med saa rolig Stemme som muligt: »Jeg bebrejder Dig ikke, at Du har forlovet Dig, uden at betro mig et Ord derom — Du betragter mig som et Barn, og det kan Du

maaske have Grund nok til, men naar Du trode, at jeg var saa enfoldig og uerfaren, at man ikke turde betro mig en Hemmelighed, hvor kunde Du saa nænne at fortælle, at det var mig, som Vestring sværmede for? — Sæt nu, at jeg havde troet derpaa, sæt, at jeg ikke allerede for fjorten Dage siden havde set, hvordan I vekslede Breve . . .«

— Søde lille Amanda! Jeg kommer just nu, for at vise Dig det sidste, han har bragt mig. Se her: Embedseksamen med Udmærkelse og en Adjunktpost til at begynde med — det er Det, vi har ventet paa. Nu har min Moder ikke Noget imod Partiet, og hvis Du vil som jeg, saa kan vi begge To holde Bryllup om en Maaned, jeg med Carl Malmberg og Du med Doktor Vestring, der har været saa god at overbringe hans Breve til Din troløse Veninde!«

— Carl Malmberg? — Doktorens Fætter? — Er det muligt? Er det virkeligt?

»Hr. Doktor! Vil De ikke tage min Veninde under Kur? I de sidste fjorten Dage har hun lidt af en meget farlig Overtro, og nu faar hun pludselig et Anfald af Vantro! — raabte Ritta Vestring i Møde, i det denne nærmede sig.

XVI.

Nissen optræder som deus ex machina og holder en dybsindig Epilog.

Efter Gratulationsscenen ved Grotten begav baade de Lyksalige og de Lykønskede sig op ad Teatret til. Fru Østrup med Ægteherre dannede Arrieregarden i Toget.

»Jeg véd ikke, hvad Du synes om disse Forlovelser, hviskede hun til Manden.

»Jeg véd det sku næppe selv,« — svarede han. — »At Løjtnanten, der har gaaet paa Omgang og gjort Kur til alle giftefærdige Fruentimmer, til sidst er bleven hængende et Steds, hvor man mindst ventede det, finder jeg ganske i sin Orden; men at Lyrskov, der endnu i Gaar omtrent med rene Ord sagde mig, at han var paa Nippet til at gaa fra Forstanden af Forelskelse i Amanda — at han render hen og forlover sig med denne gamle Porcellæns Peberbøsse, det er mig ubegribeligt. Han maa være bleven gal!«

— Ja, der ser Du, kære Lavrids! Det var den Svigersøn, som Du havde udkaaret.

— Det var den af dem Alle, der havde mest Udsigt til en Gang i Tiden at blive til

noget Ordenligt . . . men lad os nu ikke snakke mere om ham. Nu kan jo Du faa Din Krig frem, hvis Amanda synes lige saa godt om Brask, som Du.

— Om Brask kan der ikke være Tale mere! Ham vil jeg bede Dig aldrig at nævne, naar Du taler om Din Datters Fremtid.

— Ja saa! Er han falden i Unaade?

— Jeg har lært ham at kende. Han er en afskylig brutal og chikanøs Person, og den Pige, der faar ham, vil blive det ulykkeligste Væsen under Solen.

— Hvordan har Du dog gjort den Opdagelse?

— Lad det være Dig nok, at jeg har gjort den. Du véd, at Kvinden har Instinkter, som en Mand aldrig lærer at forstaa . . . og det forsikrer jeg Dig, at jeg hellere vilde se Amanda ugift til hendes Dødsdag, end jeg vilde kaste hende i Armene paa det Uhyre.

— Nu, ja, ja! Jeg har aldrig holdt paa ham, men . . .

»Her er en Brief . . .« faldt Nissen ham i Talen og overrakte ham et sammenlagt Papir i Brevformat.

»Hvad skal det sige? Det er jo aabent!« udbrød Østrup forundret.

»Ja, den lag po den Jord i den Jank vid den Indjank.«

»Sørgerand om Papiret og ingen Adresse — Gud, hvad kan det dog være!« stønnede Fruen, greb Papiret, aabnede det og læste:

Kære Ven!

Jeg iler med at underrette Dig om en sørgelig Begivenhed, i det Haab, at Du vil have Kræfter til at bære Efterretningen med fornøden Fatning. Din Onkel er i Dag, just som han vilde forlade Vichy, pludselig død, og af Notaren, der kom for silde til at opsætte hans Testament, erfarer jeg, at Du er hans eneste Arving. Er det Dig endnu lige saa magtpaaliggende som sidst, da vi taltes ved, at gøre Din Lykke som en ung fattig Mand, saa maa Du skynde Dig, ti om et Par Dage vil hele Verden vide Besked om Din ostindiske Formue.

Din Ven

Theodor Costel.

»Men det kan jo umuligt være til Dig?« — udbrød Fruen forundret efter Læsningen.

»Nej — og netop derfor vilde jeg ikke heller have læst det« — indrømmede Manden. »Det er ogsaa et forbandet dumt Paafund med disse nymodens Konvoluter; siden de er blevne

indførte, er det umuligt at se, til hvem et Brev er stilet.«

»Oho! Den Konfelut — den laa ja dicht dabej« — med disse Ord leverede han Østrup den Konvolut, hvori Doktoren havde modtaget Brevet til Frøken Holm.

Østrup læste Doktorens Adresse, viste den til sin Kone, satte et Par betydningsfulde Øjne op og udstødte et ikke mindre indholdsrigt »Hm—m!«

»Der gaar et Lys op for mig!« hviskede Fruen. »Det maa være Vestrings rige Onkel, der er død. Lad os se paa Poststemplet — jo, Brevet er kommet i Dag, han maa selv have aabnet det og derefter tabt det.«

»Men han lod sig jo ikke mærke med det Mindste, da vi talte med ham for et Øjeblik siden« — indvendte Manden.

»Herregud, Lavrids, hvor Du dog har lidt Omløb! Husk, hvad der staar i Slutningen af Brevet! Han vil gøre sin Lykke, før Nogen faar Nys om Arven. Tænk en Gang, dersom . . .! Det vilde rigtig nok være en Triumf over baade den Ene og den Anden.« Mens Østrup tænkte sig ind i den af hans Kone antydede Triumf, tog Fruen Brevet og Konvoluten ud af hans Hænder og gav Nissen dem tilbage. »Hør

nu, lille Maler, De kender jo nok Doktoren — ham, den høje, smukke Herre med den stortærnede Vest . . .«

— Und den graa spitzige Hut? Ja wohl.

— Ham bringer De dette Brev og denne Konvolut, men De lader Dem ikke mærke med, at det har været i andre Hænder end Deres. De træffer ham vist henne ved Teatret.

— Ja wohl!

Saa gik Nissen den ene Vej og Ægteparret den anden.

Ved Indgangen til Anlæget hoppede Ritta dem i Møde og indviede dem i den hidtilværende Hemmelighed, som hun nys havde betroet sin Veninde, og som nu gerne maatte vides af hele Verden.

»Det var da Pokker til Mængde Forlovelser paa én Dag!« — udbrød Østrup overrasket.

»Det forudsagde Doktoren den første Dag, da vi besluttede os til at spille Komedie. Faar Teaternissen først sit Spil her, vil man næppe kunne komme frem for lutter Forlovede.' — Vil De se en Gang! Hvor man vender sig, spærrer de Vejen!« — lo Ritta og pegede paa Amanda og Vestring, der Arm i Arm kom dem i Møde.

»Ja« — sukkede Doktoren — »jeg har længe nok advaret og givet Raad, men Ingen har villet agte paa mine Ord. Nu er Epidemien udbrudt, og her ser De det fjerde Par af dens Ofre: en ung, dejlig og rig Pige og en stakkels medicinsk Kandidat med lange Udsigter, lille Praksis og slet ingen Formue! Hvad siger De dertil?«

»Jeg siger: Den Sygdom véd jeg Raad for. Er det lidt smaat med Deres Praksis endnu, saa faar vi gøre Amandas Medgift saa meget desto større. Hovedsagen er, at hun faar en Mand og vi en Svigersøn, der har Hoved og Hjærte paa rette Sted, og saadan en Fyr er De, kære Doktor! Derom har min Kone og jeg altid været enige. Med al Respekt for Resten af de unge Herrer af vort Bekendtskab, vilde vi have gjort det samme Valg som Pigebarnet, dersom det havde staaet til os! Gud velsigne Jer, Børn! Gift Jer, naar I har Lyst! Et Par tusind Daler om Aaret skal det ikke komme an paa!«

Doktoren vidste næppe, om han skulde tro sine egne Øren. Denne forekommende uopfordrede Flothed lignede aldeles ikke Proprietær Østrup, der dels var en stor Ven af Penge og dels var bekendt for at nære en usædvanlig

Forkærlighed for rige Folk; men det blev ikke derved! Fruen — der hidtil aldrig syntes at have opmuntret hans Forhaabninger — udtalte sig lige saa flot og forekommende som hendes Mand, og et Kvarters Tid senere, da denne nede paa Tilskuerpladsen havde samlet hele Kunstnerpersonalet om et Bord, besat med Champagneflasker, gentog han i Alles Nærværelse sine Ord med endnu stærkere Udtryk: »Doktoren var af alle Verdens Ungkarle den, som han bedst undte sin Datter, og for at vise sin Glæde over Partiet, vilde han med det Samme, han præsenterede de to unge Mennesker som Forlovede, forestille dem for sine Venner som det vordende Herskab til Lilleborg, den store nye Afbyggergaard hinsides Skoven, som han hermed skænkede sin Datter i Medgift.«

Om det Indtryk, som dette storstilede Tillæg til Deklarationsakten fremkaldte, nærmest kunde kaldes Beundring eller Forundring, er vanskeligt nok at sige, men at Alle vare tilbøjelige til at se et Under deri, er uden for al Tvivl. Ingen af alle Tilskuerne var dog i den Grad forbavset derover som Postmesteren, der kun ventede at høre de to Par Forlovedes Skaal udbragt, og havde stillet sig bag den store Syrenhæk, for gennem en Aabning i

samme at iagttage de fire Lykkeliges Minespil under Talen. Da Østrup kom til det tredje Par, Ritta og Adjunkten, blev han paa én Gang mørkerød i Hovedet, og da den henrykte Fader endelig nævnte det fjerde, slog hans Ansigtsfarve over i det Violette.

»Det var altsaa dog sandt, hvad han sagde, den intrigante Karl! Og jeg, som ikke vilde tro ham! Jeg gamle Dumrian, der har gaaet og raget Kastanierne af Ilden for ham! Hvor han vil triumfere, naar jeg maa frem med min Gratulation! Men jeg gratulerer ikke! Jeg lægger mig syg! Jeg skal ikke have mere af den Komedie . . . Men nej! Ikke en Gang som Patient vil jeg undgaa hans hoverende Smil! Han vil jo øjeblikkelig gøre mig et Sygebesøg. — Nej, jeg maa afsted. Bort herfra!

Og bort hinkede den forbitrede Diplomat.

Faa Øjeblikke derefter, førend Lykønskningerne, Taksigelserne, Haandtrykkene og Omfavnelserne endnu havde faaet Ende, stak Nissen sit barokke Fjæs ind i Klyngen.

»Jaj sku hilse fra den Herr mit Guldtres po Mytse und Guldbrille po Næse: Han er rejst til Køppenhavn!«

»Hvad? Postmesteren rejst? Det er ikke muligt!« lød det fra alle Sider.

»Jo, der kommet Telegraf efter ham. Han rejst po Augenblik und kommer igen om otte Dache.«

»Saa kan vi altsaa spare Prøven paa »Aldrig kokettere!« — smilede Ritta.

»Og paa »Ser Jer i Spejl!« med. — Nu har vi jo ingen Onkel!« — lo Amanda.

»Og i »Indkvarteringen« spillede han den gamle Tjener« — suplerede Julie Elster — »Paa den Maade kan jo ingen af Stykkerne gaa!«

Det var paafaldende, hvor roligt de tre Elskerinder tog sig Ulykken. Frøken Julie syntes nu endogsaa lige frem at være glad over, at hendes Kæreste ikke kom til at optræde som Landsenerofficeren med det delte Hjærte.

»Men hvad vil I saa spille for Generalen, naar han kommer i Morgen?« — spurgte Østrup.

»For Generalens Skyld behøver De ikke at gøre Dem nogen Ulejlighed. Jeg talte for et Øjeblik siden med hans Læge, og han fortalte mig, at den Gamle har faaet et Anfald af Gigt, der vil tvinge ham til at celebrere sin Fødselsdag inden fire Vægge,« — meddelte Doktoren.

»Und so har jaj en Brief, som den Hrr Doktor har forloret; den har ikke været i andre

Hænder, som mine!« — fortsatte Nissen og overrakte Vestring det sortkantede Brev og Konvoluten.

Doktoren kastede et Blik i Brevet og lagde det derpaa ligegyldig fra sig paa Bordet. »Tak skal De have!« nikkede han til Nissen. »Det var for Resten ikke mig, men Postmesteren, der har tabt det« — tilføjede han.

»Postmesteren!« raabte Østrup og Fruen paa én Gang, slagne ved Tanken om, at det var ham, der havde arvet den ostindiske Formue og nu var rejst bort for at tage den i Besiddelse.

»Ja, det var et Teaterbrev, et Rekvisit, der skulde have været brugt i det sidste Stykke. Men nu bliver der altsaa ikke Brug for det« — forklarede Doktoren.

»Et Teaterbrev!« — gentog Østrup og vendte sig inderlig flov mod sin Kone.

»For Alt i Verden, Lavrids, lad dog Ingen mærke Din Fadæse!« hviskede Fruen, greb et Glas, traadte med et smilende Aasyn, der bevidnede hendes ubestridelige dramatiske Talent, ind i Klyngen og sagde:

»Da vi for en Tid siden blev enige om at give denne Festforestilling, var der en klog Mand, som advarede os derimod. Det var

min kære Svigersøn, Doktoren, der forudsagde, at vi vilde falde i Hænderne paa et lille Uhyre, som kaldtes Teaternissen, og som vilde være i Stand til at forstyrre alle vore Planer og paaføre os tusinde Fortrædeligheder. Denne Spaadom er slaaet ind. Uagtet Lysten til at spille Komedie var saa stærk, at selv jeg, der for Alderens Skyld kunde være Bedstemoder,« her fik Brask et naalespidst Sideblik — »var nær ved at paatage mig en Elskerindes Skikkelse, er det lykkedes ham at ødelægge hele fem Stykker for os, og jeg tør paastaa, at der næppe er en Eneste iblandt os, som ikke har haft Ubehageligheder for hans Skyld.«

»Hør, hør!« — raabte Brask.

»Hør, hør!« — sukkede Stramberg, der imidlertid ved at gennemblade Amandas Rolle havde faaet Øje paa de skæbnesvangre Repliker fra Grotten.

»Hør, hør!« — raabte Østrup, Fru Elster med Datter, Agenten og Forfatterinden til »Formyndersken«, Ritta, Amanda og Vestring i Kor.

»Jeg vil derfor forslaa dem Alle, at vi ved dette Glas for bestandig tager Afsked med Teaternissen og alle vore Teaternykker, og

da man allerede har gjort en god Begyndelse til at arrangere sig Par om Par, vil jeg proponere, at vi derefter begiver os op i Havesalen og fejrer de fire Forlovelser med et lille improviseret Bal.«

Glassene blev tømte og Forslaget modtaget med Henrykkelse.

»Hr. Meddirektør!« — smilede Fruen nejende for Brask — »Vil De tage tiltakke med mig som Baldame? — Havde Nissen ikke i Gaar ladet Fortæppet falde, vilde De have vidst, at jeg endnu danser som en Sylfide.«

Brask sank Pillen med et bittert Smil og bød Fruen Armen, men det var et knusende Blik, han sendte Nissen, i det de gik ham forbi.

Østrup fulgte efter med Ritta; det Øjekast, han sendte Ulykkesfuglen i Forbigaaende, var just ikke venligere.

Saa kom Agenten med Forlovede. I det de passerede forbi Nisssen holdt Frøkenen kælent Buketten under den lykkelige Elskers Næse og hviskede: »Ser Du din Postillon d'amour?« — »Jo—o!« stønnede Agenten og laante Fyren et Par Øjne, der bragte ham til slaa sine ned.

I det Samme kom Løjtnanten med Kæreste forbi; han syntes, at Nissens nedslagne Blik skadefro hvilede paa hans Støvler, og da den gamle Maler løftede Øjnene op igjen, fik han derfor et Blik endnu mere rasende end de foregaaende.

Ogsaa Forvalteren, der havde budt Fru Elster sin Arm, sendte Nissen et mørkt »Tak for Sidst!« Havde han vidst, hvad han gik Glip af ved at følge Grisene til Dørs, vilde han have sendt ham et endnu mørkere.

»Se, der staar Teaternissen, stakkels Djævel!« — smilede Doktoren, der med den yndige, glædestraalende Amanda ved Armen sluttede Toget. »Hans Skaal drak de, men ham selv byder Ingen et Glas, og dog er det maaske, naar Alt kommer til Alt, ham, vi kan takke for dette Bal og en lille Herregaard!«

Han havde næppe udtalt disse Ord, før Amanda dansede hen til Bordet, greb to Champagneflasker og stak en i hver Arm paa den forbavsede Gnom. »I denne Vin skal De drikke en Skaal for de to lykkeligste Mennesker paa Jorden!« — hviskede hun ham i Øret og hoppede derpaa tilbage til sin Ven, klyngede sig til hans Arm og fulgte efter de Andre.

Nissen stod som forstenet. Den forstyrrede Forestilling, de mange Forlovelser, Herrernes knusende Øjekast og den dejlige Piges Venlighed — Alt var ham fuldstændigt ufatteligt. Han trykkede Flaskerne tættere til sig, sænkede dybsindig Panden og udbrød:

»Sonderbar! — Wunderbar! — Ganz unbegreiflich!«

MYRTEKVISTENE.

FIRE SMAAHISTORIER.

I.

Der var lyst tre Gange fra Prædikestolen, Præsten var bestilt og Brudekjolen var syet; Kisten med Udstyret i stod ogsaa færdig; det var just ikke Kostbarheder, den indeholdt, men enhver Traad var løbet gennem Moderens Fingre, først ind paa Tenen og saa ud i Væven: der var mange Timer spundne op og mange Tanker vævede ind i det tarvelige Udstyr.

Bryllupsdagen kom, og Morgensolen tittede ind ad Vinduerne i Enkens Hus. Alle var vaagne. Den Gamle havde allerede travlt ude i Køkkenet, den unge Pige sad ved Vinduet og saa ned ad Landevejen — der skulde han komme fra — og de tre smaa Søstre laa lys vaagne i deres lille Seng, de havde ikke kunnet sove hele Natten, for at tænke paa de Herligheder, som Dagen skulde bringe.

Om Formiddagen kom der en ung Pige fra Herregaarden ned til Bruden. Det var

Gartnerens Datter, hendes bedste Veninde. Hun havde en nydelig lille hvid Kurv i Haanden, den aabnede hun halvt og saa hende skælmsk i Øjnene, men Bruden slog sine ned og rødmede. Den lille Kurv var fyldt med Myrtekviste.

Om Middagen stod de tre Smaa oppe paa den lille Høj ved Enden af Haven. De havde faaet deres Søndagsstads paa og stod nu paa Vagt, for at lade deres Søster vide, naar Vognen med den røde Kusk paa viste sig oppe paa Bakken, eller naar Posthornet lod sig høre. Tiden blev dem lang, den ene Gang efter den anden løb de ind for at spørge, om han nu ikke snart kom. »Jo, nu kan det ikke vare længe,« mente Moderen, men det varede alligevel saa længe, at de begyndte at græde.

Om Eftermiddagen trak der et Uvejr op. Himlen blev mørk, og Regnen piskede mod Ruderne, de Smaa maatte holde sig inde. »Men hvorfor kommer han dog ikke?« spurgte de deres Søster. »Bare der ikke er hændt ham Noget!« hviskede hun og vendte Ansigtet mod den vaade Rude, for at Ingen skulde se, at hendes Øjne ogsaa var vaade.

I Mørkningen kom der et Brev til Moderen. Da det var læst, græd hun ogsaa.

Det var en sørgelig Aften og en mørk Nat, som fulgte efter den Dag, der skulde have været Bryllupsdag, men ikke blev det. Moderen, den unge Pige og de tre smaa Søstre græd allesammen, men nu er der gaaet halvfjerdsindstyve Aar siden den Aften, og i dem har der været saa mange mørke Timer og Dage, at vi ikke har Taarer til dem alle. Derfor græder vi ikke med dem, der græd for saa længe siden.

Taarer tørrer snart. Den næste Dag græd den unge Pige ikke mere. Hun havde Feber. I sin Vildelse drømte hun, at hun stod Brud, alle hendes Veninder bragte hende Kranse, hun var saa usigelig lykkelig. Og Drømmen gik i Opfyldelse. Sygdommen tiltog, og otte Dage derefter var hun usigelig lykkelig: alle hendes Veninder bragte hende Kranse — Kranse af Buksbom og Vintergrønt.

Heller ikke Moderen græd den næste Dag. Hun syslede om sin syge Datter og udtømte sin Harme over Verdens Usselhed og Mændenes Falskhed for Nabokonen. Myrtekvistene kastede hun ud af Vinduet.

De smaa Søstre havde ogsaa forvundet deres Sorg. De havde hver faaet et stort Stykke af Bryllupskagen, og spiste det ude i Solskinnet paa Bænken under Vinduet.

»Aa, se det smukke Grønne der! Det skal vi binde en Krans af« — raabte den Ene.

»Lad os stikke det ned i Sandet og lege, at det er en Have!« sagde den Anden.

»Nej, lad os plante det rigtigt — plante det i Urtepotter!« foreslog den Tredje, og hendes Raad blev fulgt. Børnene fik fat i en Flaske uden Hals, et Lerkrus uden Hank og en sprukken Urtepotte, som de bandt sammen med Seglgarn, og deri plantede de hver sin Kvist.

»Naar vi nu bare venter, saa vokser de op og bliver til store Træer og bærer dejlige Blomster« — sagde de Smaa.

»Ja, bild Jer det ind!« — mumlede Nabokonen.

»Hvorfor skulde de ikke faa Blomster?« — spurgte Børnene.

»Fordi der er ingen Lykke ved dem! — Naar man vil være vis paa, at det Slags Grønt skal slaa an, maa man desuden plante det i Guldkrukker og ikke i saadanne fattige Potteskaar. Men det kan I nu ikke begribe!«

Det kunde Børnene ikke heller, og det var endda godt. Myrtekvistene lod ogsaa til at være villigere, end Nabokonen trode; de slog an alle tre.

II.

Der gik ti, der gik tolv, ja, der gik flere Aar.

Det lille Hus ved Landevejen var revet ned og et prægtigt Lyststed var bygget op i Stedet. Det havde Skifertag, Veranda, Espalier, kulørte Glasruder i Dørene og tillukkede Skodder for Vinduerne. Herskabet, der havde ladet det bygge, lod det staa ledigt om Vinteren, og om Sommeren rejste det udenlands.

Men hvor var Enken og hendes Børn?

Den Gamle var flyttet til sin ældste Datter. »Derovre ved Kirken under det hvide Syrén-træ!« svarede Nabokonen, naar man spurgte, hvor de nu boede. De tre Smaa var blevne store. Spurgte man efter dem, saa vidste hun kun, at »de var rejst hver sin Vej ud i den vide Verden.«

Og hver havde taget sin Myrte med.

Den ældste af Pigerne var den smukkeste; derfor havde en gammel Onkel taget hende til sig. Han var en fornem Mand og førte et stort Hus, fuldt saa stort, som han havde Raad til, og han sparede ikke noget paa sin Plejedatter. Hun lærte at danse, synge og spille,

havde en Guvernante til at snakke Fransk med og en Kammerjomfru til at pynte og frisere sig.

Hendes Myrte kom ogsaa til Ære og Herlighed. Den kom i Guldkrukke, rigtig nok ikke af det pure Guld, men dog altid af forgyldt Porcellæn. Hver Morgen blev den vandet af Tjeneren med Regnvand, og hver Aften blev den vandet med Galanterier af de unge Herrer, der kom i Huset. De havde alle noget Smukt at sige om den.

Og hvad havde de ikke at sige om den unge Pige! Hun var saa dejlig, at de ikke kunde taale at tænke paa hende, og derfor tænkte de heller ikke paa hende længer, end de saa hende. Men naar de saa hende, saa sukkede de; jo dejligere hun blev, jo mere sukkede de, og jo mere de sukkede, jo dejligere stræbte hun at blive.

Hendes Hoved var kranset af de smukkeste brune Lokker, men for at gøre sig endnu dejligere, pyntede hun det med den ene Krans prægtigere end den anden. Først bar hun smaa Glemmigejer, saa Markblomster, saa Rosenknopper, saa Provenceroser, saa Georginer, saa Valmuer og saa Drueranker med Vinløv i alle Høstens spraglede Farver.

Og mens den ene Krans maatte give Plads for den anden, gav det ene Aar Plads for det andet. Til sidst pyntede hun sig med en Krans af bare Guldblade — da var der allerede Sølvstriber i Lokkerne.

Paa sin Myrte havde hun ikke haft Tid at tænke. Den var imens tørret hen, visnet, gaaet ud.

»Den Vej skal vi alle!« — sukkede hun og saa i Spejlet.

Saa blev Myrten kastet ud i Baggaarden mellem Fejeskarnet. Der fandt Smaadrengene den. De smurte Fuglelim paa Grenene og fangede Spurve i den.

Det var de Blomster, den kom til at bære.

III.

Den anden af Enkens Døtre var just ikke køn, men en ret net lille Pige var hun alligevel, og dertil var hun godmodig og føjelig og tog Verden, som den kunde falde.

Da Moderen døde, kom hun i Huset hos hendes Søster, der ogsaa var Enke, og hendes Myrte kom med.

Moster havde en Søn, som var hendes Øjesten, men det var ogsaa Alt, hvad han var — han blev aldrig Andet.

Hos Moderen fik han Mad og Drikke, Lys og Varme, et net lille Værelse, tolv lange Piber med tilhørende Tobak og Lommepenge oven i Købet, kort sagt: han fik Alt, hvad han vilde have — undtagen sin Eksamen, for den skulde han selv tage, og det var saa besværligt. Da han var fem og tyve Aar, vilde han have sig en Kæreste, og hende fik han ogsaa. Moster forsikrede den unge Pige, at han var et saadant ejegodt Menneske og holdt saa inderlig meget af hende, at det vilde være en dødelig Synd at sige Nej til ham — og Pigen vilde jo ikke have en dødelig Synd paa sin Samvittighed.

Saa blev der da holdt Forlovelse, og det var saa rart og saa nemt; nu havde han jo »Alt i Huset,« og der var Herlighed og Kærlighed fra Morgen til Aften.

Hans Værelse var det eneste, der vendte mod Solsiden, derfor blev Myrten bragt derind. Aa! — Hvormange søde Ord blev der ikke sagt om den Myrte af de to Forlovede! Og hver Gang en af dem havde sagt Noget, saa kyssedes de, og saadan blev de ved, til de havde sagt alt det Søde, der kunde siges, og naar det saa var sagt, begyndte de forfra igen, og da de endelig blev kede af at sige, hvad de havde sagt saa tit, saa sagde de Ingen-

ting, men kyssedes bare — bare af bare Kedsommelighed.

Det er mærkeligt nok, at Myrterne ikke kan trives i Ungkarlsværelser. Om der er for stærk Kakkelovnsvarme om Vinteren, eller for megen Træk om Sommeren, om det er Tobaksrøgen, eller hvad Andet, det nu kan være — nok er det: de befinder sig aldrig rigtig vel derinde, især naar de skal staa der en halv Snes Aar, og det maatte Myrten her.

Der er en Sygdom, som man kalder Honningdug, fordi alle Bladene paa det Træ, den overfalder, bliver bedækkede af en sød, klæbrig Saft, lige som Honning eller Sirup. Den fik Myrten derinde hos de Forlovede. Bladene klistrede sig sammen, Støv og Dun blev hængende fast i dem, snart kunde man ikke se, om de vare graa eller grønne — den saa ynkelig ud.

De Forlovede vidste næsten ikke mere, hvad de skulde gøre med den, men saa døde Moster, og saa fik de Andet at tænke paa. De maatte skilles ad, og hvor haardt det endogsaa var at tilstaa det — de indsaa jo nok, at det blev for bestandig. Hvad skulde det blive til med den Forlovelse?

Han fik en Plads hos en Enke — som Mand eller Fuldmægtig, en af Delene var det. Hun blev Husholderske hos en Enkemand, og da han saa, at hun baade var ferm og sparsommelig og god at komme til Rette med, saa fandt han, at de lige saa godt kunde gifte dem, og det havde hun heller ikke Noget imod.

Myrten — ja, den var rigtig nok saa forrøget og forklistret og forkrammet, at den ikke godt kunde bruges til Brudekrans, men det kunde jo ogsaa være det Samme, mente Brudgommen: Han var Enkemand, og det skulde kun være Stuebryllup.

IV.

Den tredje Datter var langt fra at være smuk. Hun havde fromme, klare og kloge Øjne, fin Hud og smukke hvide Tænder, det maatte man indrømme, men et tykt, purket, rødt Haar og en forfærdelig Mængde Fregner havde hun ogsaa, og derfor blev man enig om, at hun var inderlig styg, og naar Folk bare bliver enige om Sligt, saa er det saa godt som afgjort.

Hende tog hverken Onkel eller Tante til sig, og derfor maatte hun tage ud blandt Fremmede, da Moderen døde.

Hun fik Tjeneste som Jomfru paa Herregaarden hos den rige Kammerraad, det vil sige, hun kom til at tjene Børnene som Lærerinde og Barnepige, Fruen som Kammerjomfru og Sypige, og Kammerraaden, Forvalteren og Fuldmægtigen som Skive for deres Vittigheder — og de var mange, for de var ikke udsøgte.

Landluften er tit noget raa, men naar blot Hjertet er friskt, falder den ikke saa let for Brystet; Jomfruen fandt sig snart hjemme derude; der var mere at høre og mere at gøre, end hun var vant til, men en god Vilje trækker et tungt Læs, og man kan høre meget, uden at Ørerne gaar af — det trøstede hun sig med.

Hendes Myrte fik det næsten bedre end hun. Den fik Plads oppe i det lille Taarnkammer, som de kaldte Jomfruburet. Der stod den hele den lange Sommerdag i det aabne Vindue og saa ned i Haven, fik Morgensol og Aftendug, hørte Fuglesang og modtog Besøg af Bier og Sommerfugle. Det var intet Under, at den trivedes og skød ud til alle Sider.

I Sommerferien blev der lystigt paa Gaarden. Der kom Fremmede og Bekendte fra Hovedstaden, og blandt dem en ung Student, den Gladeste blandt de Glade. Han drillede ogsaa Jomfruen saa smaat, men det var ikke

ganske paa samme Maade, som de Andre, derfor morede det hende mere.

Blandt andre Spillopper hittede han en Dag paa at stjæle hendes Myrte og sætte en Kaktus i Stedet. Døren til Jomfruburet var lukket i Laas, men Vinduet stod aabent; derfor gik han ned i Haven, fik fat i en lang Stige og rejste den op mod Muren. Han var allerede oppe paa de øverste Trin med Kaktuspotten i Armen, da Stigen gled ud forneden og han styrtede ned. Der laa han nu. Det ene Ben havde han brækket, det andet havde han forvredet.

Ogsaa det gik ud over Jomfruen. Foruden alt Det, hun før havde haft at tage vare, maatte hun nu ogsaa være Sygepasserske; men hun var det med saa megen Omhu og god Vilje, at det stakkels unge Menneske, der nu laa lemlæstet i et fremmed Hus, hverken savnede sit Hjem eller sin Søsters Pleje.

»Vil De være lige saa kærlig mod Enhver, der brækker Hals og Ben, saa skal jeg saamænd springe ud fra Kvisten en Gang til Vinter, naar jeg faar god Tid« — sagde Forvalteren.

»Det skulde De ikke gøre. Skønjomfruen har ikke Hjerteplaster til mere end én saaret Ridder« — sagde Fuldmægtigen.

»Fy skam Dem! Nu gør de jo Jomfruen rød over hele Hovedet —« lo Kammerraaden, og saa lo naturligvis alle de Andre med.

Der var for Resten Noget i det, den vittige Kammerraad sagde.

Hun havde som barmhjærtig Søster Hjærte for Enhver, der led, og det unge Menneske led meget; det er derfor nok muligt, at han til sidst fik mere, end en Broderlod i hendes Hjærte, men det var i al Fald en Hemmelighed.

Da han kom sig igen, og hver Dag fortalte hende, hvor meget han havde hende at takke, følte hun sig saa lykkelig derover, at hun næppe turde være det bekendt for sig selv, og hver Gang hun saa paa sin Myrte, blev hun saa underlig til Mode. Det var den, der havde været Skyld i Ulykken, og derfor syntes hun, at det var den, hun havde at takke for al sin Lykke.

Det varede ikke længe, før han rejste ind til Byen igen. Han skulde læse til Eksamen. Der blev tomt efter ham paa Herregaarden, men han havde efterladt sig mange Minder; de maatte nu udfylde hans Plads.

Naar Jomfruen sad alene oppe i sit Taarnkammer og saa en Sommerfugl komme ind ad Vinduet, flagre om mellem Myrtegrenene og

flyve bort igen, saa kom hun altid til at tænke paa Studenten — eller Kandidaten, som han nu blev kaldt. Han havde talt saa mange Ord, der lød, som om han ikke turde tale dem ud, og naar Jomfruen tænkte paa dem, opstod der Tanker, som hun ikke turde tænke ud; derfor tænkte hun dem om igen den ene Gang efter den anden.

Hver Gang Kammerraaden havde været i Byen, kom han tilbage med Hilsener til Jomfruen fra Kandidaten. Forvalteren og Fuldmægtigen kaldte ham aldrig Andet end: »Jomfruens Kandidat.«

»Jeg siger ingen Ting, for jeg har ikke Lov at sige, hvad jeg kunde sige, men jeg véd nok, hvad jeg véd!« — sagde Kammerraaden, og hver Gang han sagde det, blev Jomfruens fregnede Kinder ganske røde.

Der var gaaet et Par Aar. Kandidaten havde gjort Karriere, som man kaldte det, og var allerede bleven Professor. I Sommerferien vilde han besøge sine gamle Venner paa Herregaarden.

»Det er saa Skam ikke for min Skyld, han kommer« — forsikrede Forvalteren.

»Nej, han har nok andre Ærinder. Nu har han jo faaet Embede, og det var naturligvis

blot det, han ventede paa!« — istemte Fuldmægtigen.

»Var jeg som De, Jomfru, saa lukkede jeg Døren op for min Myrte, naar han nu kommer herud. Det vilde dog være stor Synd, om han anden Gang skulde slaa sig ihjel ved at hente den gennem Vinduerne,« — smiskede Kammerraaden.

Det var uhyre morsomt!

Den unge Professor kom virkelig derud. Jomfruen sad oppe i Taarnkammeret og saa ud over Landevejen. Allerede langt borte opdagede hun Vognen med den røde Postillon — der dukkede et underligt Barndomsminde op i hendes Tanker. Meget fik hun ikke talt med ham den første Aften, men dog saa meget, at hun kun sov lidt den Nat.

Næste Aften var der Dans paa Herregaarden. Der kom mange Fremmede, og blandt dem Fruens Søster, den smukkeste Frøken i hele Hovedstaden. Hun var selvskreven Baldronning, hvor hun vidste sig, og det kunde jo ikke være Andet, end at Professoren aabnede Ballet med hende. Da det var gjort, engagerede han Jomfruen, men hun dansede ikke, og saa valsede han ogsaa anden Vals med den smukke Frøken. Den Nat sov Jomfruen endnu mindre.

Nogen Tid derefter sad hun oppe i sit Taarnkammer bag Myrten ved det aabne Vindue. Det var en dejlig stille Maaneskins Aften. Herskabet spaserede nede i Haven; der lød Latter og højrøstet Spøg oppe fra Lysthuset paa Højen; hun lyttede, men hans Stemme hørte hun ikke blandt de andre. Da lød der en Hvisken i den afsides Gang nede ved Taarnet. Et ungt Par havde skilt sig fra Selskabet; det var Professoren og Frøkenen. Hvad de hviskede om — ja, det hørte den stakkels Jomfru deroppe, og den Nat sov hun slet ikke.

Samme Efteraar blev der holdt et stort Bryllup paa Gaarden. Man havde aldrig set en smukkere Brud end Professorens. Jomfruen havde bundet Brudekransen. Af hendes Myrte stod kun Stammen og Stilkene tilbage; alt det Grønne bar Bruden i sit Haar, da hun gik til Alteret. Det var ogsaa en prægtig Krans, den glimrede, som om der sad Diamanter i den.

Saa gik der Aar paa Aar, det ene efter det andet og det ene som det andet.

Myrten gik ikke ud, hvor haardt den saa var bleven beskaaret; da Foraaret kom, skød den lysegrønne Skud ud til alle Sider, de voksede og bredte sig, og efter en Tids Forløb bar den en Krone rigere og friskere end nogen

Sinde før, men nu var den jo ogsaa en Myrte i sin bedste Alder — den var over de Fyrre.

Jomfruen var nu hen ved de Halvtreds. Det er just ikke altid en Piges bedste Alder, men det lod til, at hendes nu først begyndte. Hendes røde Haar blev graat, og Fregnerne forsvandt, men hendes rare milde Øjne blev uforandrede. Alle var enige om, at hun var en sjælden smuk gammel Pige.

Da kom der en Gang et Brev med sort Segl ud til Herregaarden. Det var fra Professoren til den gamle Jomfru. Hans Kone var død, han selv var syg, og hans mange Smaa savnede Røgt og Pleje — nu vendte han sig til hende i sin Sorg.

Hun betænkte sig ikke paa, hvad hun skulde gøre, og Herskabet kunde ikke afslaa hende Tilladelse til at rejse, da hun bad derom; men den Dag, da hun skulde køre bort, var der Sorg paa Gaarden. Hverken Forvalteren eller Fuldmægtigen sagde en eneste Vittighed, da de fulgte hende til Vogns, ja, ikke engang Kammerraaden havde noget Morsomt at sige, da Folkene bar den store Myrte ned i Vognen.

I Professorens Hus blev hun modtaget af syv smukke, sortklædte Pigebørn.

»Hvad er det for et dejligt Træ, Du har med Dig?« spurgte den Yngste.

»Det er Eders Moders Myrte« — svarede hun og kyssede de Smaa.

Tiden gik, og de Smaa blev store.

Nu viste det sig, at der dog var Lykke ved Træet. Enhver af Pigerne fik sig en Krans af deres Moders Myrte, og den gamle Jomfru bandt dem alle.

Da hun i sine unge Dage skar Kviste til den første Krans, trode hun, at den aldrig vilde grønnes mere; nu skar hun Grønt til den Ene efter den Anden, uden at dens Krone blev mindre, og hun syntes at hendes Lykke blev større for hver Gang.

Ved Volden ligger der en Række af lave Huse, som mest beboes af gamle Folk og énlige Familier. De er hverken behængte med Skilte eller Glasskabe, men i alle Vinduerne ser man blomstrende Urtepotter, Vedbenderanker og Kanarifugle.

I et af disse Smaahuse, hvor der staar en prægtig stor Myrte ved Vinduet, bor der en gammel Jomfru paa henved firsindstyve Aar. Hun bor der alene, men dog er det sjældent,

at man kan gaa forbi hendes Vinduer, uden at se unge smukke Pigeansigter og guldlokkede Barnehoveder titte ud gennem Ruderne. Det er Professorens Børnebørn, der besøger den Gamle og ser til det Træ, der har baaret deres Moders og Bedstemoders Brudekrans og maaske allerede har skudt Grønt til deres.

Forleden gik jeg der forbi. Det frøs og snede, men i den gamle Jomfrus Kammer var der Sommer, der lød Fuglesang og Pigelatter. Den Gamle sad derinde bag sin Myrte og hendes hvide Haar skinnede gennem det Grønne — det var ret som om Træet stod i Blomster.

MAR 1911
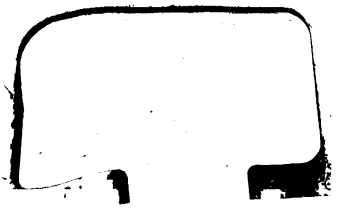
AUG 27 1942